

גליון
באר
הכרשה

נערך ונלקט מתוך תוכן דברי שיחותיו של
מורינו הגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

בהר - ל"ג בעומר

מכון
באר
האמונה

גליון באר הפרשה

להערות והארות,
וכן לכל עניין אחר
ניתן לפנות:
לטלפון 718.484.8136

או לאימיל:
Mail@BeerHaparsha.com

מדי שבוע בשבוע בדוא"ל בחינם

הירשמו היום!

לשון הקודש
באר הפרשה
mail@beerhaparsha.com

אידיש
דער פרשה קוואל
mail@derparshakval.com

אנגלית
Torah Wellsprings
mail@torahwellsprings.com

ספרדית
Manantiales de la Torá
info@manantialesdelatora.com

צרפתית
Au Puits de La Paracha
info@aupuitsdelaparacha.com

איטלקית
Le Sorgenti della Torah
info@lesorgentidellatorah.com

רוסית
Колодец Торы
info@kolodetztory.com

מכון **ארה"ב:**
Mechon Beer Emunah
1660 45th St, Brooklyn NY 11204
718.484.8136

בארה"ק:
מכון באר האמונה
רח' דובב מישרים 4/2
עיה"ק ירושלים תובב"א
025 688 040

יו"ל ע"י מכון באר אמונה
כל הזכויות שמורות להמכון © 2022

העתקה או הדפסה של הגליון בכל פרמוט שהוא כדי להרויח או לפרסם עסק וכדו' ללא אישור בכתב ממכון באר האמונה הינו נגד ההלכה והחוק הבינלאומי

תוכן הענינים

פרשת בהר - ל"ג בעומר

- ב..... נחפשה דרכנו ונחקורה - ימי תשובה ותיקון המעשים והתחזקות בתפילה ותחנונים
- ד..... אליך נשאתי את עיני - להיות תלוי במי שאמר והיה העולם
- ה..... וישבתם לבטח עליה - אין לנו 'ישיבה' וקיום אלא בכח הבטחון בהשי"ת
- ח..... קצובים מראש השנה - אין אדם מפסיד ממה שנקצב לו
- י..... לא תונו - חומר אונאת דברים

ל"ג בעומר

- יד..... הילולא - שמחתו הגדולה של רשב"י בהאי יומא קדישא, ובפרט באתריה דמר
- טו..... עת רצון היום לנו - יומא דרשב"י
- זי..... הוא ימליץ טוב - סגולת היום לפעול בו גדולות ונצורות
- יח..... כי קדוש היום לאדונינו - תוקף קדושת היום
- כ..... ביטל כמה גזירות - כוחו של רשב"י לבטל כל גזירות קשות ורעות
- כג..... אמונה ברשב"י - לכל ואפילו לפחותים
- כה..... עולו ואתכנשו - מעלת העליה לציון הקדוש ביום זה ובכל עת
- לד..... אור זרוע לצדיק - העלאת האור לכבוד התנ"א רשב"י

פרשת בהר

לחוש לסכנת שינוי האויר שיוזק ח"ו לבריות, לכך מתעניין שלא יזיק להם שינוי האויר. והרי שעלינו להרבות בימים אלו בתפילות ותחנונים שהקב"ה יחוס וירחם עלינו למנוע משחית ומגפה וכל חולי רע מעמנו בית ישראל.

והגם שדברי ה'לבוש' אודות שינוי האויר בימים אלו אינם יוצאים מידי פשוטם, אך כתב הרה"ק ה'מנן אברהם' מטריסק זי"ע (לך לך ד"ה ויאמר) בזה"ל, דהנה סיבת החולאים המתרגשים בעולם ח"ו נודע שהוא על ידי שינוי האוירים וכו', והיינו על ידי שפוגמים בהדיבור בדברים בטלים שקרים וליצנות וכדומה על ידי זה גורמים עיפוש האוירים וקלקול הטבע, ויש חולאים בעולם ח"ו, על כן צריכים לתקן את הדיבור, שלא לדבר דברים האסורים, אך אדרבה לקדש את הדיבור בדיבורי תורה ותפילה אמתיים מעומק הלב נוכח פני ה', ועי"ז יהיה תיקון בהאויר ויתבטלו החולאים בעולם. עכ"ל.

בא וראה מה שכתב הרה"ק רבי זאב וולף מסטריקוב זי"ע (זר זהב ענייני ספיה"ע), שהנהגה נודע מה דאיתא

נחפשה דרכנו ונחקרה - ימי תשובה ותיקון המעשים והתחזקות בתפילה ותחנונים

איתא בשו"ע (סי' תצב ס"א) 'יש נוהגים להתענות שני וחמישי ושני אחר הפסח וכן אחר חג הסוכות, וממתינים עד שיעבור כל חודש ניסן ותשרי ואז מתענים'. ומקור הדברים הוא מדברי התוס' (קידושין פא. ד"ה סקבא) על הא דאיתא שם בגמ' 'סקבא דשנתא ריגלא', פירושו, זמן 'ריעוע' וחולשה מכל ימות השנה שבהם מצוי ושכיח יותר עוברי עבירה רח"ל הוא בימות הרגל, כי המון העם היו מתקבצים אז לשמוע דרשות, והיו נכשלים בשמירת עיניים, והביאו התוס' שעל כן נהגו להתענות לאחר החגים. ולמדנו מכאן על חובת הימים הללו לפשפש במעשים ולהזור בתשובה" ובפרט בעניין קדושת העיניים, ואף שנחלשו הדורות ואין התענית שווה לכל נפש, אך מכל מקום עדיין חובת התשובה במקומה עומדת, והיא שווה לכל נפש...

עוד כתב ה'לבוש' (שו"ע) 'ויש אומרים הטעם של אלו התעניות משום שהאויר משתנה באלו הימים, ויש

א. ועל אחת כמה וכמה, לאחר שנתקיים בנו לדאבון כל לב כפשוטו מקרא שכתוב (דברים לב כה) 'מחוץ תשכל חרב ומחדרים אימה', באסון הנורא שאירע בעי"ת אלעד יצ"ו בהריגת ג' נשמות קדושות וטהורות על קידוש ה' הי"ד, שמחובת השעה לשמוע את 'קול ה' בכח' שנועד לעורר אותנו מתרדמתנו בהבלי הזמן, וחלילה לנו להמשיך בחיי היום-יום ובשיגרת החיים כאילו לא היה כלום.

משל למה הדבר דומה, לאחד שהיה לו ילד 'פרא אדם' אשר הרבה להשתולל ולהשתובב, להזיק ולפגוע, עד שלא נותרה ברירה בידי האב אלא להכותו על לחיו בכדי ללמדו לקח להיטיב דרכיו, והבחין האב שהילד פונה לחדרו ומתחיל לכתוב, הסתקן האב למעשה בנו והלך לראות אלו מחשבות והרהורים העלה הבן על הגליון, וראה שכתב הבן באריכות 'סטירה' זו מה עניינה, שלפתע דבר נוקשה (היא היד המכה) ניתחת בחוזקה על בשר רך (הוא הלחי), ומעוצמת ה'מפגש' ביניהם נשמע קול חזק, ונשאר רושם המכה על הלחי המאדימה, וכעבור כך וכך זמן הלחי חוזרת למראיתה הראשונה... נדהם האב למקרא ה'תיאור' והתקצף ביותר, ואמר לבן, אני נתתי לך 'סטירה' בכדי שתבין את חומר מעשיך ובכדי שתלמד לשנותם, ואתה יושב ועוסק בהתבוננות ו'בניתוח' מהי סטירה... ועל דרך זה ממש, בורא כל עולמים נתן לנו מכה אנושה לזעזע אותנו, ואל נעסוק בהתבוננות כיצד אירע הדבר, מאין באו אותם מרצחים שפלים ולאין נמלטו... ועל כגון דא זועק הנביא (ירמיה ב ל) 'לשוא הכיתי את בניכם מוסר לא לקחו'... אלא עלינו מוטל להבין שהקב"ה מדבר אלינו שובו בנים שובכים... ונחפשה דרכנו ונחקרה כל חד וחד בדיליה ונשובה אל ה'.

ב. הרה"ק מהר"א מבעלזא זי"ע הורה שלא יביאו 'בשר' לתלמידי הישיבה בימי תענית בה"ב, כי הגם שבזמן הזה אי אפשר להורות על ה'תענית', אך מן הראוי למעט בתענוגים...

'רעם', וכן 'נִרְשָׁ' (היינו מנחת העומר שבאה 'נִרְשָׁ' שְׁעוּרִים' - ויקרא ב יד) אותיות 'רגש', ואילו 'שְׁעוּרִים' מרמזו על 'רעש', ללמד על ספירת העומר שצריכה להיות 'בקול' המולה גדולה ברעש ורעם וברגש^ג.

ובהאי עניינא מצווה עלינו להביא מה שכתב רבינו המאירי על הא דאיתא במשנה (ברכות פ"ד מ"ב) 'רבי נחוניא בן הקנה היה מתפלל בכניסתו לבית המדרש וביציאתו תפילה קצרה, אמרו לו מה מקום לתפילה זו, אמר להם, בכניסתי אני מתפלל שלא תארע תקלה על ידי, וביציאתי אני נותן הודיה על חלקי, וכתב המאירי (בית הבחירה שם) וז"ל, הורה בזה, שאדם צריך לחדש תפלה^ד (כלומר, שלא יסתפקו באותם הג' התפילות הקבועות לנו מאנשי כנסת הגדולה דבר יום ביומו, אלא צריך לחדש ולהוסיף תפילה בלשונו) על כל דבר^ה שהוא רואה בעצמו

במשנה (מנחות י ג) שקצירת העומר היתה נעשית בעסק גדול, שהיו מתכנסים כל יושבי העיירות הסמוכות, כיון שחשכה היה שליח בית דין שואל 'בא השמש' והם אומרים 'הן' וכו', 'וכל כך למה, מפני הביתוסים (הכופרים בדברי הו"ל) שהיו אומרים אין קצירת העומר במוצאי יו"ט' אלא במוצאי שבת שלאחר הפסח, על כן היו קוצרים בפומבי ובפרהסיא ובקול גדול להוציא מדעתם הכוזבת והנפסדת. ומבאר עומק העניין שאותו קול גדול היה דוחה ומבטל כוחות הרע, וכמו שכתב הרמב"ן (סו"פ בא) שצריך להתפלל בקול כי 'חציפא נצח לבישא' [שהתפילה בחוקה מנצחת את הרע]. עפ"ז כתב הרה"ק בזה"ל, ובעבור שבימים האלה גם כן רודפים אחרינו בגוף ונפש בכל שנה ושנה, טוב להרים קולנו בולנו יחד בספירת העומר בעסק גדול כדי ליראם ולהבהילם וידמו באבן, עכ"ל. ונתן רמז לדבר כי 'עמר' אותיות

ג. עוד כתב ב'זר זהב' וז"ל, כאשר שמענו מימי קדם ובעינינו ראינו, כמעט בכל שנה ושנה רודפים אותנו בזמן הזה בגוף ונפש, מה עלינו לעשות, לבקש שלום ואחזה וריעות ואחדות, ובזה יהיה לנו מעמד ומצב ויצילנו מידם, כי באמת הימים והשבועות האלה מיוסדים על אהבת חברים ודבקות נפש יהודי איש באחיו. ונתן רמז לדבר במנחת העומר הבאה מ'שְׁעוּרִים' שהם עשויים חלקים בלא סדקים (פסחים מ). ומטבעם נדבקים זה בזה, ובא לרמז על הצורך בריבוי האהבה ולסלק כל מונע ומפריד מדבקות איש באחיו.

ד. וכך כתב הגה"ק רבי יהונתן אייבשיץ זי"ע (יערות דבש ח"א דרוש א'), וז"ל, בברכת 'שמע קולנו' בו ישים כל מגמותיו לה' להתפלל לו על כל צרכיו אפילו דבר קטן או גדול, לא יבצר דבר מה שלא יתפלל בו אל ה', אם צריך לעשות שידוך את עצמו או בניו ובנותיו יתפלל לה', לסחורה יתפלל לה' שיצליחו ויוליכו בדרך הישר, כללו של דבר אין דבר מה שרצונו לעשות בו ביום מה שלא יתפלל לה' להצליחו ולהוליכו בדרך הישר. ואין צריך לומר אם יש לו ח"ו צרה בתוך ביתו שצריך להתפלל, וכן אם יש לו איזה שמחה שיתפלל שלא יחטא בשמחה ולא יקרהו עון ח"ו שלא יהיה ח"ו שמחה שאחריה תוגה.

ועל כל ענין מה שעוסק יתפלל בלשונו, ואף כי לשונו לשון עילג ואינו יכול להתפלל בלשון עברי כראוי, הוא חביב לפני הקב"ה כאילו הרבה להתפלל בלשון רחבה שפה ברורה ונעימה וצחה. ועל ידי תפילה זו ישמע ה' לקולנו ויצא לנו תועלת, כי תפילה זו וודאי בכוונה היא, ולא יהיה פיו ולשונו מדבר ולבו בל עמו כי מדבר בהרגל ובמצות אנשים מלומדה, דמכיוון שהוא מתפלל בכל יום דבר חדש - מה שצריך לו באותו זמן ועת, וגם מסדר תפילתו בפיו, אם כן, לזו צריך כוונה וודאי, ואי אפשר להתפלל בלי כוונה מיוחדת ולכן יוצא ידי תפילה גמורה, כי זהו העיקר, התפילה הבאה ממעמקי הלב, דכתיב ממעמקים קראתיך, ממעמקי הלב. עכ"ל.

ה. כה היה מעשה לפני יותר משלושים שנה, בחור מתלמידי ישיבת 'קול תורה' בעיה"ק ירושלים עמד בתפילה ב'כותל המערבי', והנה רואה כי בא אחד מגויי הארצות הנראה כאחד 'מן הנפילים שהיו בארץ'... ענק ומגושם שלראשו כיפה העשויה מנייר... מתפלל בדבקות נפלאה ולאחר מכן הינו מכניס 'קוויטל' בינות לאבני ה'כותל' ומסתלק והולך לו... הבחור שבער בקרבו הרצון לדעת 'פיתקא זו מה טיבה', המתין עד שילך הלה, וניגש והוציאה ומצא כתוב בה 'אני ג'יימס מקליפורניה בארה"ב, הנני נמצא פה בישראל לכמה ימים כתייר, היום בערב ייערך אצלנו בארה"ב משחק כדורגל (soccer), אשר כידוע נשתרש בקרב כל האומות מתרבותה של יון, במשחק משתתפים ב' קבוצות אנשים זו כנגד זו, וכל העם לוקחים עצמם לצד אחד מהקבוצות אשר בניצחון אותו הצד תשמח ותגל נפשם, ובהפסדו תאבל נפשם עליהם ובמסותרים תבכה נפשם), בו ישחקו קבוצת לאס אנג'לס נגד קבוצת מיאמי, אני כאוהד קבוצת לאס אנג'לס מתחנן מלפניך, רבון כל העולמים, אנא הצלח את הקבוצה הזאת שתצליח ותנצח את הקבוצה השניה, ומכיון שאני נמצא עכשיו בישראל (ובאותם הימים

באר הפרשה - פרשת בהר

שהוא צריך בו לעזר אלוקים, ואז יתמיד במחשבתו בעבודת ה' באין פירוד. עכ"ל. ומכלל דבריו שמענו, כי עיקר עבודת השי"ת היא כשמרגיש בעצמו על כל צעד ושעל שהוא 'צריך לעזר אלוקים', ואין לו קיום ועמידה בלתי סיעתא דשמיא.

אליך נשאתי את עיני - להיות תלוי במי שאמר והיה העולם בפרשתן (כה, לו-לז), אל תיקח מאתו נשך ותרבית ויראת מאלוקיך... את כספך לא תיתן לו בנשך ובמרבית לא תיתן אבלך...¹, נוראות מלמד הכלי יקר' (ר"ה אל תקח) לבאר מאי טעמא אסרה תורה

עדיין לא הומצאו כל חכמת הטעכנאלאגיע להודיע 'הודעות' במהירות עצומה מסוף העולם ועד סופו) ואין לי דרך איך להודיע בנצחון, הנני מבקש ממך אנא שלח לי שליח מיוחד לחדרי במלון 'רמדה' בקומה השביעית חדר מספר 374, בכדי לבשר לי את הבשורה הטובה.

אותו בחור ש'הציץ' חשב לעצמו, כמה חוצפה יש באותו גוי, להתפלל בכותל המערבי על דברי הבל וריק כאלו... והחליט לשחק בו, התקשר במהרה לאביו הדר בניו יארק וסיפר לו אודות ה'משחק' שעתיד להתקיים, וביקש ממנו שיברר איזה צד ניצח, נבהל האב לשמע בקשתו המשוונה של בנו, ובתמיהה אמר לו שלחתי אותך ללמוד בקול תורה, והנה אתה מתעניין בשטויות... אך מששמע את כל דבר המעשה הסכים ובירר, ולמחרת הודיע לו כי אכן 'קבוצת לאס אנג'לס' ניצחה... וישא הבחור רגליו, החיש פעמיו לבית מלונו של אותו נכרי, ושם 'גילה' עצמו לפני הגוי כי נשלח מבית דין של מעלה להודיעו על נצחון ה'קבוצה', התפעם אותו נכרי עד כמעט כדי עלפון... והחל להודות ולהלל ולשבח את הקב"ה שמילא בקשותיו, הן בעצם הנצחון וגם על ששלח להודיעו... ומרוב שמחה נתן לו 300 דאלער.

החליט הבחור לחגוג עם חבריו על טפשותו של הגוי, הלך וקנה באותו ממון מיני מאכל ומשתה והביא 'מטעמים' לשיבה, קרא לחבריו לאכול ולשתות ותגדל השמחה והשחוק עד לב השמים... עבר שם ה'משגיח' ושאל לשמחה מה זו עושה, סיפר לו הבחור כל אותו מעשה, ואמר שהם שוחקים ולועגים על 'תמימותו' של אותו גוי שנדמה לו שהקב"ה שלח שליח לספר לו על הנצחון... החל ה'משגיח' לבכות, ואמר להם, צר לי להגיד לכם, לא הוא ה'תמים', אלא אתם 'התמימים'... הרי הבחור הזה היה שליח של ההשגחה הפרטית שסבבו מן השמים שיהיה שם בדיוק בזמן שהגוי היה שם, ועל ידו תתמלא בקשתו של אותו גוי בשלימות עד כדי שיבוא לבשרו בחדרו הפרטי במלון, מי ניצח את המשחק במרחק של אלפי מילין, ועל כך אני בוכה, על שאינכם מאמינים בכח התפילה, כי אפילו אם המתפלל אינו ראוי שתתקבל תפילתו, ואף מתפלל על דברי הבאי וריק, אם אך יאמין בתמימות שהקב"ה שומע תפילה - בוודאי תתקבל תפילתו בשלמות.

והוסיף לומר דבר נפלא, שהנה המתבונן במזמור 'תהלה לדוד ארוממך אלוקי המלך' (תהילים פרק קמה) יראה שכל פסוקי המזמור יש בהם ב' חלקים המחוברים בו' החיבור [כגון 'ארוממך אלוקי המלך ואברכה שמך לעולם ועד'] חוץ מפסוק אחד בו נאמר 'קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת', והיינו טעמא, כי אכן אין כאן ב' עניינים אלא כל הפסוק מרישיה ועד סיפיה עניין אחד הוא, קרוב ה' לכל קוראיו בלא שום נפק"מ מי הוא הקורא ועל מה הוא קורא ומבקש, אך בתנאי אחד לכל אשר יקראוהו באמת...

1. דברים נפלאים מצינו בזה בדברי הגאון הגדול רבי משה פיינשטיין זצ"ל, שהנה דנו ה'אחרונים' האם יש 'חיוב' תפילה לגויים או לאו או לכה"פ 'מצווה' יש להם בדבר, ויש שפטרו אותם, וראייתם מכך שלא נמנית ה'תפילה' בשבע מצוות בני נח, אכן הגר"מ הכריע בנידון זה דבסתמא אין להם חיוב תפילה אך בעת צרה מחויבים הם להתפלל, ואלו הם דבריו (בשו"ת אגרות משה או"ח ח"ב סי' כ"ה) וז"ל: 'אבל נראה לע"ד דהוא רק לקבוע חיוב להתפלל אף כשאין לו צורך מיוחד לבקש איזה דבר אבל כשמתפלל רק כשיש לו צורך כגון שיש לו חולה או שאין לו פרנסה הוא כחיוב ממש, ולא קשה ממה שלא החשיב זה למצוה מיוחדת בחיובי בני נח, משום דזהו עיקר האמונה בהשי"ת שרק הוא הנותן פרנסה והרופא חולים וכשאינו בוטח על השי"ת ואינו מתפלל אליו הרי הוא כאינו מאמין בו ומאמין בדברים אחרים, והרי גם הגוי מחויב להאמין בהשי"ת (עיי"ש עוד), וא"כ בהכרח שמחויב להאמין בהשי"ת וגם שנתן התורה, וממילא הרי רק ממנו צריך לבקש פרנסה ורפואה וכל דבר. עכ"ל. ולפי דרכנו נאמר, שגם בני ישראל צריכים לדעת פסק כזה...

2. ידועים דברי חז"ל (ב"מ עא.) על מלווי בריבית 'הם מביאים עדים ולבלר וקולמוס ודיו, וכותבין וחותמין - פלוני זה כפר באלוקי ישראל...' כלומר, כי כל הלוואה בריבית נערכת (ככל הלוואה) בפני עדים כשהסופר כותב שטר

מדרך אומות העולם לזרוע את השנה שני שנים, ואח"כ משביתים את האדמה בכדי שלא יתכחש חילה וכוחה, אכן הקב"ה אמר לבני ישראל שש שנים תזרע שדך, ואני מבטיחך להוסיף כחה שלא תכחיש, ולא עוד אלא שיהא כח באדמה כל כך עד שתתן תבואה לשלש שנים, וכמו שנאמר (פסוק כה) 'וצויתני את ברכתני לכם בשנה הששית ועשת את התבואה לשלש השנים', וזה ודאי נס נגלה וגדול מכולם, וע"י כל המזפתים הללו אשר שמתי בידך תדע כי לי כל הארץ. ועי"ז יהיו עיניך נשואות אל ה', כמו שמצינו בירידת המן ליומו כדי שיהיו עיניהם נשואות אל ה' תמיד ויבטחו בו תמיד, כך ענין השמיטה שלא יעבדו האדמה כל שנה שביעית אין זרע ואין קציר ויסמכו על הנס'.

וישבתם לבטח עליה - אין לנו 'ישיבה' וקיום אלא בכח הבטחון בהשי"ת

בפרשתן (כה ב-ג), 'כי תבואו אל הארץ אשר אני נותן לכם ושבתה הארץ שבת לה', שש שנים תזרע שדך' וגו', הקשה הר"ק ה'בת עין' ז"ע (ר"ה וידבר) שלבאורה היה צריך להקדים ולומר תחילה 'שש שנים תזרע שדך', ורק אח"כ לצוות על השמיטה - 'ושבתה הארץ שבת לה', וכפי הסדר ששנת השמיטה היא השנה ה'שביעית', מדוע פתח הכתוב והזכיר בראשונה את מצוות השמיטה. עוד הקשה במה שאמרו חז"ל (קידושין כ. והובא ברש"י בסוף הפרשה כו א) שכל ענייני הפרשה נאמרו על הסדר, שבתחילה הזהיר הכתוב על השביעית, ואם עבר ונשא ונתן בפירות שביעית סופו למכור ממלטליו, ועל כן נאמר (כה יד) 'וכי תמכרו ממכר לעמיתך', ואם לא חזר בו נענש למכור שדותיו,

'ריבית', ומה נשתנה 'עסק' זה משאר משא ומתן שלא אסרתו תורה. וז"ל. וזיל בתר טעמא, כי עיקר טעם איסור הריבית הוא לפי שהוא מסיר מידת הבטחון מן האדם, כי כל בעל משא ומתן עיניו נשואות אל ה' לפי שהוא מסופק אם ירוויח או לא, אבל הנותן בריבית ריווח שלו ידוע וקצוב, והוא סומך על ערבוננו שבידו - ומן ה' יסיר לבו. ומה שגם הלווה (שאצלו אין שייך טעם זה) עובר בלאו, לפי שהוא מחטיא את המלווה ומסירו מן מידת הביטחון, כנודע מדבר המלווים בריבית שרובם מקמני אמנה ואבירי לב הרחוקים מצדקה מצד כי אין בטחונם בה'. ומה שמותר ליתן בריבית לעכו"ם לפי שכל עכו"ם חוקתו שהוא אלם וגזלן אפילו אם הוא כבוש תחת ידך מכל מקום דרכו לבוא בעקיפין (היינו למצוא הדרך שלא לפרוע חובו), ואפילו אם ערבוננו בידו לעולם אינו בטוח לא בקרן ולא בריווח, ועל כן תמיד עיניו (של המלוה) נשואות אל ה' להצילו מידו... ועל כן נסמכה מצוה זו לפרשת השמיטה כי גם טעם השמיטה הוא כדי שנשים ביטחוננו בה', לפי שהוא מחטיא את המלווה ומסירו מן מידת הביטחון כנודע...

ביסוד זה ממש ביאר עוד ה'כלי יקר' (פסוק ב) את כל ענייני מצוות השמיטה, שכל תכליתה היא להשריש בבני ישראל את האמונה והבטחון בהשי"ת, שחשש הקב"ה שמא לאחר שיכנסו לארץ ישראל ויחלו לעסוק בעבודת האדמה 'ישכחו את ה' ויסורו בטחונם ממנו, ויחשבו כי כחם ועוצם ידם עשה להם את החיל הזה, ועולם כמנהגו נוהג, ויחשבו שהארץ שלהם היא והם הבעלים ואין זולתם', על כן נתן הקב"ה את מצוות השמיטה, ואמר שש שנים תזרע שדך וגו' להראות להם כיצד הוא מנהיגם שלא בדרך הטבע כלל, כי

הלואה, והעדים והלווה חותמין, נמצא שהם כותבים וחותמים שהוא כופר באלוקי ישראל רח"ל. פעם שאלו את הגה"ק ה'חזון איש' ז"ע, מדוע החמירו באיסור ריבית יותר משאר איסורים שבתורה לקרוא לעובר עליו ככופר באלוקי ישראל'. ענה ה'חזון איש', כי מעיקרי היהדות היא האמונה בה' - שהכל קצוב מעמו, ולא תוסיף לו השתדלות יתירה אפילו בפחות משה פרוטה, והנה בא זה המלווה בריבית ומכריז כנגד יסוד היהדות - אינני מאמין שפרנסתי תבוא לי בהיתר ובהשתדלות ההכרחית, מסכים אנוכי לעבור איסור מן התורה להרבות את ממוני, ועוד מחזק את מעשיו ב'כתיבה וחתימה ועדים', על כן אין לך כופר בעיקר גדול ממנו... (מעשה איש ח"א קעה).

ח. היות והננו עומדים בשנת השמיטה, על כן דבר בעתו מה טוב להביא מה שכתב הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל (בהקדמה לספרו אור לציון שביעית) שהנה ידוע מה שכתב הגה"ק ה'בן איש חי' ז"ע (שנה שניה פר' שמות) בשם המקובלים 'גדול הפועל הנעשה מעסק התורה ביום שבת אלף פעמים יותר מן הנעשה מעסק התורה של ימי החול', והרי האריך הרמב"ן (פסוק ב) ששנת השבע היא כדמיון יום השבת, עיי"ש, מעתה י"ל שמעלת קיום המצוות ועסק התורה בשנה השביעית שבת הארץ גדולה היא לאין ערוך מבשאר השנים.

באר הפרשה - פרשת בהר

אבל מי שאינו מאמין ובוטח בה' ואומר כחי ועוצם ידי - ממילא הוא חשוד על השביעית, ואי אפשר להיות שבת לה', ואזי ממילא סופו למכור מטלטליו ואחוזתו ולווה ברבית, ואח"כ מוכר את עצמו כפירש"י, שמחמת שאין לו מדת הבטחון וכסבור שיעשה לו בעצמו בכחו ובעוצם ידו, על בן ממילא בא לכל אלו כנ"ל, ע"כ יש לנו להאמין בה' אחד ולבטוח בו ית' שיגאלנו במהרה בימינו כן יה"ר. עכ"ל.

נמצינו למדים, שכל קיומו של האדם הוא רק אם מאמין בהש"ת ובוטח בו, אבל זה שתולה הצלחתו בעצמו ואומר כחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה הרי הוא מאבד ומפסיד לעצמו את כל אשר היה לו, עד שסופו למכור מטלטליו וביתו וכל נכסיו ואף למכור את עצמו לעבד, אכן אשרי אדם בוטח בכך שע"ז יש לו 'שיבה בארץ', ונכסיו מתקיימים בידו, טוב לו בעולם הזה וטוב לו בעולם הבא.

בדרך זה ביאר הרה"ק הרבי ר' העניך מאלכסנדר זי"ע (חשבה לטובה בחוקותי ד"ה אז) הא דאיתא במשנה (אבות ה ט) שגלות באה לעולם אם אין ישראל שומרים כראוי על מצוות השמיטה, וכדכתיב (להלן כו לד-לה) 'או תרצה הארץ את שבתותיה וגו', את אשר לא שבתה בשבתותיכם בשבתכם עליה, וברש"י 'שבעים שנה של גלות בבל הן היו כנגד שבעים שנות השמיטה ויובל', ולכאורה מדוע החמירו על עוון זה - לחייבם גלות יותר משאר עבירות, אלא שכל עניינה של מצוות השמיטה הוא להראות שהננו מאמינים ויודעים שכל

וכדכתיב (פסוק בה) 'וכי ימוך אחיך ומכר מאחוזתו, ואם עדיין עומד בסורו סופו למכור ביתו, וכמו שנאמר (פסוק כט) 'ואיש כי ימכור בית מושב', ואח"כ יאלץ ללוות בריבית, דכתיב (שם לה-לו) 'וכי ימוך אחיך וגו', אל תקח מאתו נשך ומרבית', עד שמוכר עצמו לעבד לגוי, שנאמר (לפ-מו) 'וכי ימוך אחיך עמך ונמכר לך וגו', ומך אחיך עמך ונמכר לגר תושב עמך או לעֶקֶר משפחת גר', וצריך לבאר מדוע יבואו אליו עונשים אלו דייקא על שלא שמר על השביעית' כהלכתה.

ומבאר ה'בת עין' על פי מה דאיתא בזוה"ק (ה"ג רכה): לפרש את הכתוב (תהלים לו ג) 'בטח בה' ועשה טוב שְׁכֵן ארץ וְרָעָה אמונה'^ט - שאם תבטח בה' ותעשה טוב אז תשכון בארץ, 'פירוש, על ידי בטחון דווקא יהיה לך קיום ומשכן בארץ', ומוסיף ה'בת עין' לפרש עד"ז ממש בלשון הכתוב בפרשתן (כה יח) 'וישבתם לבטח עליה', שאימתי נזכה ל'וישבתם' - רק על ידי 'לבטח', ר"ל שנבטח בה'. והנה שורש הבטחון מקורו באמונה בהש"ת שהוא יחיד ואין יחידות כמוהו, אמת מלכנו אפס זולתו, וממילא מבין שאין לנו על מי להישען אלא על אבינו שבשמים.

ובזה מבאר את סדר הכתובים, וז"ל, וזהו שאמר הכתוב, כי תבואו אל הארץ אשר אני נותן לכם, פי' שכאשר תבואו אל הארץ ותאמינו אשר אני נותן לכם כל טוב, ולא בכוחכם ובעוצם ידכם עשיתם כל זאת, אזי ושבתה הארץ שבת לה', פי' שיהיה לכם ע"י בחינת אמונה ובטחון שביטה וקיום בארץ וכו'.

ט. פעם נכנס הגה"צ ר' שלום שבדרון זצ"ל אל ביתו של 'המשגיח' הגה"צ רבי יחזקאל לעוונישטיין זצ"ל, וראהו היאך שהוא מלא שמחה עילאה, וישאלהו ר' שלום לשמחה מה זו עושה, פתח ר"י וסיפר לו, שבשנים מקדם היה משמש כמשגיח בישיבת מיר שבליטא, ומחמת הדחקות והעניות ששררה שם היה מילתא דשכיחא שלא קיבל את משכורתו הזעומה בסוף החודש, ובכהאי גוונא היה מתחזק באמונתו ומתפרנס מאמונתו, כמו שנאמר 'שְׁכֵן אֶרֶץ וְרָעָה אָמוֹנָה' - איך האב זעך געשפייזט מיט אמונה' (הייטי מתפרנס ומזין עצמי ע"י האמונה), זה עתה לאחר שעלה לארץ הקודש הציע לו הגאון ר' יוסף שלמה כהנמן זצ"ל גאב"ד פוניבז' שיבוא לשמש כמשגיח בישיבתו, והבטיח לו מתן שכרו בצדו בעין יפה, באותה שעה שקלתי לקבל את המשרה, אך חששתי תמיד מה יהא עם האמונה, כי לתומי חשבתי שהוא משופע בנכסים ואין אצלו מחסור של כסף, ואם ישלם לי את המשכורת מדי חודש בחודשו לא אזכה עוד לסמוך ולבטוח בהש"ת, אך עתה שמח אני, שהרי הנני נמצא כבר שמונה חודשים בעבודתי ב'שיבה', ובינתיים כל משכורתי היא 'אמונה' כמו בליטא... לכן אין קץ לשמחתי, כי איך לא אשמח כמוצא שלל רב, על שחזרתי לחיות מאמונה...

ויש מוסיפים עוד בפירוש הכתוב 'שכן ארץ ורעה אמונה', שגם אם הינך 'שוכן בארץ' בגוף ובנפש ובכל הפירושים עדיין רעה אמונה...

מפורסמים דברי הרה"ק ה'נועם אלימלך' זי"ע (בהר ד"ה וכי תאמרו) בשם אחיו הרה"ק רבי זושא מאניפולי זי"ע, על הפסוק בפרשתן (בהר כה כ-כא) 'וכי תאמרו מה נאכל בשנה השביעית הן לא נזרע ולא נאסף את תבואתנו', וציויתי את ברכתי לכם בשנה השישית, וְעֵשֶׂת את התבואה לשלש השנים, וצריך ביאור, דלכאורה משמע שאם לא ישאלו 'מה נאכל' לא יבוא השפע, ותמוהים הדברים, וכי עונש מגיע להם על אשר לא ישאלו מה נאכל. וביאר הרה"ק הר"ז, כשברא הבורא את העולם העמיד את ה'הנהגה' שירד תמיד שפע לצרכי בני אדם ללא הפסק כלל, אבל כשאין לאדם בטחון בבורא ב"ה הריהו מקלקל ח"ו את השפע. ובוה תבין, כי אדרבה, אם יבטחו בה' ולא ישאלו 'מה נאכל' בוודאי לא יחסר להם מאומה², אבל אם ישאלו 'מה נאכל' יגרמו ח"ו לקלקל את השפע, אך אעפ"כ 'וציויתי את ברכתי'³.

הארץ היא של הקב"ה, אנו עבדיו והוא אדונינו, על כן נתן לנו לעבוד את הארץ במשך שש שנים, וכעין שמצינו בעבד עברי 'שש שנים יעבוד' (שמות כא ב), וכאשר אנו משביתים את הארץ בשנת השבע ומראים בזאת שהוא אדון הכל אז יתננה לנו הקב"ה לעוד שש שנים, אבל העובד גם בשנה השביעית אינו מכיר בוה, אדרבה, הוא מגלה שסובר בדעתו שהוא ואין בלתו, רק הוא בעל השדה. לכן הקב"ה מְגַלֵּה אותו מן השדה ללמדו לקח 'כי לי כל הארץ'.

ולמדנו מדבריו שההתחזקות באמונה היא הממשיכה את שפעת הפרנסה, ושלא כדעת 'בעלי בתים' ההפוכה מדעת תורה שנראה להם ש'מפסידים' בכך שאינם עובדים את הקרקע במשך שנה תמימה, אלא אדרבה רק השבתת הקרקע בשנה השביעית (הנראית כדבר הפסד) היא מקור ההשפעה לשש השנים הבאות⁴.

י. כדברים הללו אמר הרה"ק רבי יצחק מנעשכ"ז זי"ע, שהשביל והדרך להמשיך את ברכת הפרנסה הוא על ידי האמונה בחי העולמים, שמא תאמר, הנה עיניי רואות אפיקורסים רבים המרוויחים לחמם בכבוד וחיים בעושר גדול, אין זה אלא מפני שהקב"ה מרחם עליהם...

יא. לכאורה צריך עיון קצת מדוע לא מצינו בכל מצוות שבתורה שיזכירו 'קושיותיהם' של אינשי דעלמא – מה יהיה עם הפסדם הנובע מקיום מצווה פלונית, ורק כאן בשמיטה התייחסו לזאת הקושיא בכובד ראש. ובביאור הדברים, שמעתי מאחד מחשובי וגדולי רבני דורנו שליט"א, שהרי מצוות השמיטה באה לעורר ולרמוז לכל את ענין האמונה, כי 'יש בורא עולם הזן ומפרנס לכל אף מבלעדי עבודתו בשדה או שאר עבודות הפרנסה'. ובאמונה, איז א קושיא א בראך (כל קושיא הבאה ונוגעת בענין האמונה הוא חורבן גדול ונורא, כי אין לך יפה מהאמונה 'פשוטה' ממש) עד שהוצרכו להתייחס לכך ולתקן את אשר העוו המקשים.

תשובה מעין זה השיב פעם כ"ק אדמו"ר מסקולען זי"ע לבני משפחה אחת שאחד מיוצ"ח היה ל"ע ילד צעיר בסכנת חיים וכבר הגיע קרוב ליציאת... ושאלו את הרבי איזה חפץ או דבר שבקדושה ישימו מתחת (אונטער) מיטת החולה ברגעים אחרונים לסגולה, ענה הרבי מען זאל אונטער לייגן אמונה ובטחון...

יב. על פי זה שמעתי לבאר בהא דכתיב (איכה ג כב) 'חסדי ה' כי לא תמנו כי לא כלו רחמיו', כי הנה 'תמנו' ר"ת וכי תאמרו מה נאכל, וזהו שאמר הכתוב חסדי ה' – זוכים אנו לחסדיו המרובים, כי לא תמנו, ר"ל כלומר שאין אנו כמותם שנאמר בהם 'וכי תאמרו מה נאכל', אלא בוטחים אנו בתמימות ובלב שלם, על כן לא כלו רחמיו אלא נמשך השפע תמיד מבלי להפסיק. ובדרך זה יתפרש גם מה שאנו אומרים ב'ברכת מודים' הטוב כי לא כלו רחמיו והמרחם כי לא תמו חסדיך כי מעולם קוינו לך, שמאחר שתמיד אנו מקווים לישועתו ונשענים עליו באמת ובתמים על כן לא כלו רחמיו ולא תמו חסדיו, אלא נמשכים הם כפי רצונו ית' להשפיע תמיד לבריותיו באין מחסור.

יג. עומק הדברים מבאר הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (תרל"ז), דבאמת כל הקושיא 'מה נאכל' מופרכת ביסודה, כי הקב"ה שנותן לו שנות חיים יתן לו גם מזונו לשנים אלו (וכי הוא נותן חיים לאדם להמיתו מתוך רעב). והמאמין בחי עולמים באמת, ברור בעיניו שצמיחת הזרעים אינה תוצאה מזריעת הגרעינים גרידא אלא ממוצא פי ה' אשר משגיח ועושה הכל, ולא ידאג כלל אף כאשר נצטווה לשבות במשך שנה תמימה – כל שנת השמיטה, אלא בבטחונו הגדול יודע שפרנסתו כבר תגיע אליו בדרך נס. אבל המפקפק באמונה זו, וחושב שפרנסתו תלויה במעשיו ובפעולותיו, ואם לא יזרע לא יהיה לו מה לאכול, אצלו אכן גידול התבואה בשנה השישית עבור שלש השנים הבאות הוא בגדר 'נס' [ואינו דומה לפרנסתו בשאר שנים הבאה לו (לפי מחשבתו) כתוצאה מזריעתו מידי שנה בשנה], וזה צריך ציווי מיוחד להוריק שפע כזה משנה אחת לשלוש שנים כאחד.

באר הפרשה - פרשת בהר

והנה, פעמים שאדם נגנב מחברו, ויבוא ויאמר כדי שלא יענש חברי אעשה לו טובה, אאנה אותו ובכך אחסוך מעמו שלא יענישו אותו מן השמים להפסידו ממקום אחר (כאומר, אני אפסידו תחת ההפסד מן השמים), לזה אמר 'אני ה' אלוקיכם' הן לשבר הן לעונש, אין הדבר מוטל עליך, אלא אתה עשה כמצוותי - שמור מצוותי וחייה.

ולא רק בממון הדברים אמורים, אלא בכל ענין וענין בחייו ישריש בנפשו כי 'אין אדם נוקף אצבעו מלמטה אא"כ מכריזין עליו מלמעלה', וכל פעולת אדם בעולם בפרנסה או להינצל מהסכנה וכיו"ב אינה אלא בתורת 'השתדלות' ותו לא מידי. כי א"א לאדם לשנות את רצון הבורא, להרחיק או לקרב איזה דבר שלא ברצון הבורא".

קצובים מראש השנה - אין אדם מפסיד ממה שנקצב לו בפרשתן (כה יד), 'אל תונו איש את אחיו י', וברש"י, זו אונאת ממון, ומבאר המהר"ל צינין ז"ע (מלא העומר) עפ"י דברי חז"ל (ב"ב י). 'כשם שמוזנותיו של אדם קצובין לו מר"ה כך חסרונותיו של אדם קצובין לו מר"ה', והיינו שכל קצבתו הקצבה לו לאדם אינה תלויה אלא בידי שמים, נמצא שהמאנה את חברו מכריח כביכול את הבורא להפסידו ממקום אחר - ע"י עלילות דברים או ע"י חולי ח"ו כדי שלא ירוויח באונאתו יותר מן הנגזר והנקצב לו"ט (כנוכר שם במעשה הריב"ז, עיי"ש). ולכן אמר 'ויראת מאלוקיך', כי בהנהגתך הנך כביכול מכריח אותי להתנהג עמך במידת הדין להמיט עליך הפסד ממקום אחר, וחזר לומר אני ה' אלוקיכם, ע"כ אני צריך לשלם לחברך מה שהפסדתו מן הקצוב לו בר"ה"ט.

יד. ענין נפלא רמז הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל (דרש משה בפרשתן) כי הנה הפסוק (כה יז) 'ולא תונו איש את עמיתו' (אונאת ממון ודברים) נכתב בתורה באמצע ענייני שמיטה ויובל, כשתיכף לאחר פרשת 'אונאה' שב הכתוב לעסוק בדיני שמיטה ויובל, ולכאורה היה צריך לכתוב בבת אחת כל דיני שמיטה ויובל מתחילתן ועד סופן, ורק לאחר מכן לצוות על איסור אונאה, ומדוע עשה ה' ככה, אלא ביאורו, כי הכל ענין ו'שורש' אחד הוא, והיא ה'אמונה הגדולה', אין אדם שובת 'שבת הארץ' מבלי האמונה שכל גידולי התבואה ופירותיו אינם אלא בידי ה', ו'מעשי ידיו' לא יקרבו או ירחקו כלום, כיו"ב אין אדם נזהר באונאת ממון רק מצד האמונה שהשי"ת הוא המפרנס, בידיעה וההכרה שאין אדם המשיג מאומה בכוחות עצמו, גם אין אדם נוגע בשל חברו אפילו כמלא נימא, ומעתה אין לו כל סיבה וטעם לרמות בני אדם - כי רעהו לא יפסיד והוא לא ירוויח... על כן נכתבו יחדיו כי הם שייכים הם זה לזה (ומוסיף שם, וכשיהיה לו אמונה גדולה לא יבוא להיכשל גם באונאת דברים וכדכתיב ויראת מאלוקיך).

טו. מספרים במליצה על אחד שגנב מחברו מאה דאלער, למחרת היום יצא הגנב אל השוק, החליק, נתקל ונשברה רגלו, פנה הלה אל הרופא שאכן טיפל ברגלו במסירות אין קץ, ודרש עבור זאת מאה דאלער. נענה ה'גנב' בסכלותו, אה, הודו לה' כי טוב, ברוך שעשה לי נס במקום הזה, שוו בנפשכם, אילולא גנבתי ביום האתמול מאה דאלער הללו מניין היו לי מעות לשלם לרופא... אך האמת תורה דרכה, כי רק מחמת שגנב המעות והרי 'כל מזונותיו קצובין' ואי אפשר שיהנה ממעות שלא נועדו עבורו, על כן שבר את רגלו להוציא מידו את המעות בעד צרכי הרפואה, ואילו היה שומר את עצמו מלקחת את שאינו שלו היה מרוויח עכ"פ שרגלו היתה נשארת שלימה.

טז. איתא בגמרא (יומא לח): 'אין אדם נוגע מן המוכן לחברו אפילו כמלא נימא', ומהו לשון 'נוגע', היה לו לומר אין אדם לוקח או נוטל וכדו', ומבאר הגה"ק ה'בן איש חי' (בן יהודע שם) שבא לומר שלא די שלא יקח ממנו את המוכן לו, אלא אף גם זאת שמן השמים ירחיקו כל איש שלא יבוא במגע עם דברים הנוגעים ושייכים בזה. וזהו 'אין אדם נוגע' - אפילו ב'נגיעה' בעלמא במה שמוכן לחברו.

ומבאר על פי מעשה שהיה, שבימות הקיץ נהגו אדונים ומכובדים להעתיק מושבם למקום אויר צח בשדה, והיו תוקעים אהלם ביתדות המוכנסים עמוק בקרקע, ובאותו המקום הייתה טמונה בקרקע צלוחית מלאה זהב ואבנים טובות, ובמשך שנים רבות לא אירע שיחפור איש באותו המקום כדי לתקוע אהלו, עד... שבא האיש שעבורו יועדו המעות והעשירות ובפעם הראשונה שחפר הזמין לו הקב"ה שיחפור במקום הנכון ומצא את האוצר הגדול, וזהו אין אדם נוגע, שכל קודמיו לא נגעו ולא חפרו כלל סביב האוצר שהיה מוכן לזה האחרון.

יז. איתא בחז"ל (ירושלמי שביעית פ"ט ה"א, בר"ר עט ו) שככלות י"ג שנים לשבת רשב"י ורבי אלעזר בנו במערה (מאימת המלכות שביקשו להרגם, ע"י שבת לג): עמד רשב"י בפתח המערה, והנה הוא רואה צייד העוסק במלאכתו - לצוד

מעות גמור הוא - שאם ראובן לא היה גוזל ונוטל באיסור אלף זון, היה מרוויח תחתיהם אלף זון בהיתר גמור יי, ועתה כשלקח מיד שמעון אלף זון, לא יתן לו הקב"ה את האלף שלו, אלא לשמעון - כדי להשלים חסרונו... נמצא כשראובן גוזל משמעון אלף זון אינו גוזל מעותיו של שמעון כלל, אלא את של עצמו הוא נוטל. ובוזה יתפרש 'לא תגנוב ולא תגזול' - לעולם לא תחול 'גניבה' בעולם, כי אכן, הגנב חושב שהרוויח בגניבתו, ובאמת של עצמו הוא נוטל, לאידך, הגזול - אם ממון זה שלו הוא בקצבתו, ישלים לו הבורא קצבתו ממקום אחר, ואם המעות אינם מקצבתו הרי ממילא היה מפסידם, אם לא ע"י גניבה זו, אזי באופן אחר יי.

וכך כתב ב'עמוד העבודה' להרה"ק רבי ברוך מקאסוב זי"ע (דרוש הביטחון ט-יג), וז"ל, כי בספר 'עשרה מאמרות' לרמ"ע מפאנו זי"ע (מאמר חיקור הדין ח"ד פ"ט) איתא שכל מצוות התורה מתפרשות בלשון עתיד, וכגון 'כל חלב וכל דם לא תאכלו' (ויקרא ג יז), מתפרש (לכך מעצם האזהרה שלא לאכול חלב ודם) אין אתם עתידים לאכול דם וחלב, וכן כל מצוות התורה, כי הקב"ה ערב בעדינו שלא נחטא. והנה קשה, איך מתפרשים לא תגנוב ולא תגזול - והרי אנו רואים שבני אדם גונבים וגוזלים.

אלא כשראובן גוזל משמעון אלף זון, ונראה שראובן 'הרוויח' בזה אלף זון, ושמעון הפסידם, באמת

ציפורים, וכדרך הציידים, חלק מן הציפורים נתפסו בידו, וחלקם זכו להימלט ולהציל נפשם, ושמע רשב"י שבהגיע תור ציפור וציפור לקבל חיציו של הצייד יוצאת בת קול מן שמיא ומכרזת מה יעלה בגורל ציפור זו, אם הבת קול מכרזת ואומרת 'דימוס' (חופשי) אין הצייד מצליח לצודה. ובאם הבת קול מכרזת ואומרת 'ספקולא' (נתפס) עולה ביד הצייד לצוד אותה, נענה רשב"י ואמר, אם על ציפור שהיא בריה קלילא יש השגחה פרטית בדקדוק ואינה נצודית אלא ברצון וציווי ממעל, 'קל וחומר' שעלינו יש 'השגחה' מן השמים. אם כן, אפשר לנו לצאת ממערת צורים שאנו יושבים בה, שאם לא נגזר עלינו למות ממילא לא יוכל המלך להרגנו, ומה לנו להיחבא במערה זו, ומתוך התבוננות זו יצאו רשב"י ובנו מן המערה להאיר את העולם כולו.

ולכך ממה שלמדנו כאן פרק בהלכות 'אמונה ובטחון' שמבלי הכרזה ממעל לא ירים איש את ידו ולא יבא לידי שום צער ונזק מעתה ועד עולם, יש לבאר כאן ביתר עומק - שה'מצליח' בפרנסה או בכל ענין מעסקי העולם לא יתלה הצלחותיו בכשרונו המבורך או במעשי ידיו, לאידך ה'מפסיד' לא ירגיש 'דפוק' שמחמת חסרונותיו הפסיד ולא הצליח במסחרו. כי הנה ישב לו זה הצייד בשדה ועסק במלאכתו - וכמובן שלא שמע את ההכרזות ששמע רשב"י, ומסתבר שבפעמים שהצליח ועלה בידו לצוד ציפור היה תולה הדבר בהצלחותיו - שבזריזותו הקדים את העוף וכך הכניסו ברשתו, ולאידך גיסא כאשר התחמק העוף מידי תלה הדבר שבגלל שלא עשה כך וכך לא הצליח לצודו, ואילו היה עומד במקום אחר היה צד גם אותו, כללא דמילתא, שבסכלותו הרי הוא בטוח שהכל תלוי בכוחותיו ובמומחיותו לצוד את העופות, אבל ע"פ האמת אין הדבר כן כלל, ורק ההכרזה מן השמים תקבע כמה ומה יצליח לצוד ומה לא, ואף אם יעמדו לצידו עוד אלף מומחים דוגמתו לא יוכל לצוד אפילו ציפור אחת שהכריזה הבת קול עליו 'דימוס'.

יח. הרה"ק [רבי יצחק] מווארקא זי"ע, ראה פעם שמשמשו העני מתהלך במנעלים קרועים, אסף הרה"ק מעות מנדיבי העיר בעד נעליים, והניח את צרור המעות בארוננו, באותו זמן הבחין המשמש במעות הצרורין ופחו עליו יצרו וגנבו לעצמו, כאשר הבחין הרבי שהכסף איננו חקר ודרש היכן הם, בסוף נודע לו שיד המשמש במעל הזה, מיד קרא לו הרה"ק מווארקא ואמר לו 'שוטה שבעולם, אם היית ממתין קצת היו לך אותן המעות בהיתר...' יט. ואיתא שם ב'עמוד העבודה', לבאר דברי חז"ל (שם), 'חוץ מהוצאות בניו לתלמוד תורה' כי כל אחד ואחד מישראל אפילו קטן שבקטנים מזונותיו קצובין לו בין ר"ה ליוהכ"פ, ולא יחסר שווה פרוטה מקצבותיו ולא יוסיף, וה'שכר לימוד' שהבעה"ב נותן להמלמד הוא ממעותיו של המלמד עצמו - שהקב"ה נותן מעות קצבתו של המלמד לידי בעה"ב שיתנם למלמד (ולכן אמר 'חוץ' מהוצאות בניו לת"ת). כי מצד דין תורה אסור ליטול שכר לימוד (נדרים ז:). ואילו רצה המלמד ללמוד בחינם באמת היה הקב"ה מוסר מעות קצבתו של המלמד למלמד בעצמו. אך מפני שהמלמד אינו רוצה ללמוד בחינם, לכן אין הקב"ה נותן את קצבת המלמד לידי אלא לידי בעה"ב. ושניהם טועים - בעה"ב סובר, א. שהוא נותן למלמד מכיסו ומקצבת עצמו, ב. שע"י נתינתו למלמד נחסר מקצבותיו. והמלמד סובר ג"כ, א. שקצבת בעה"ב נחסרת במה שנתן לו 'שכר לימוד', ב. שיש למלמד יתרון על קצבותיו. אבל באמת

לא תונו - חומר אונאת דברים
 (י) 'ולא תונו איש את עמיתו' ויראת מאלוקיך כי אני
 איתא בגמרא (ב"מ נט.) אמר רבי יוחנן משום רשב"י
 גדול (חמור) אונאת דברים² מאונאת ממון שזה
 נאמר בו 'ויראת מאלוקיך'... כלומר, דכתיב (בפרשתן בה
 ותסמרנה שערות ראש בראותו את הנאמר שם³.

שניהם טועים הם - כי באמת השכר לימוד הוא מקצבת המלמד בעצמו, ובעה"ב נותן למלמד מקצבת המלמד בעצמו. עכ"ל (בשינוי).

כ. פעם ערך הבארוך ראטשילד 'קידוש' לכבוד ה'שמחה' שהייתה במעונו, אל הקידוש הוזמנו הרבה מבני ישראל בראשות מאורי וגדולי הדור דאז, ויהי בהיכנסם לאולם הגדול לא מצאו על השולחנות הערוכים רק יין וגביעים לקדש בהם - ולא ידעו כיצד יקדשו, שהרי 'אין קידוש אלא במקום סעודה' (פסחים קא.) כיצד יקדשו מבלי 'מזונות' על השולחן... והנה הופיע הבארוך במלוא הודו ותפארתו ולידו ישב הגאון הגדול רבי חיים עוזר זצוק"ל, נטל הבארוך את הגביע בידו קידש על היין בברכת בפה"ג, ולאחמ"כ בירך 'בורא מיני מזונות' על הגביע ואכלו. ונתברר לכל כי הגביע הוא בעצמו 'בר אכילה' והוא ה'מזונות' כדי לצאת ידי קידוש במקום סעודה, לאחמ"כ כיבד הבארוך את הגר"ע שיקדש על היין, הגר"ע מילא את ה'כוס' נטלו בידו והחל מתעמק במחשבותיו למשך זמן, עד שפתח וקידש עליו, ובירך בורא מיני מזונות על הכוס ואכלו... משיצא שאלוהו מקורביו, ילמדנו רבינו, במה התעמק כשהחזיק בגביע בידו ולא קידש מיד... ענה הגר"ע, נתעוררתי לחשוב כיצד אחזיק מזונות בידי ואקדש על יין, והרי את הפת יש לכסות 'שלא יראה הפת בושתי' (עיי' או"ח רעא ט) ואף אם ב'מזונות' רבו המנהגים, מ"מ כשהנני אוחזם בידי וודאי יש לחשוש שלא יראו בושתי, שוב חזרתי לחשוב, אם לא אקדש יתבייש הבארוך ראטשילד, על כן אמרתי - מוטב שיראה ה'מזונות' בושתי ולא ראטשילד (קובץ ישורון שנת תרע"ב).

פעם ישב הרה"ק הרי"צ מליובאוויטש זי"ע ב'התוועדות עם חסידיו בימי חג הפסח, והיה שם איש כפרי שלא היה מגדולי הת"ח... והכניס את המצה לתוך ה'בארשט' (משקה העשוי ממי סלק), נבהלו החסידים עד מאוד, מאחר שאצלם היו מחמירים עד מאד בעניין 'שרויה' (געבראקט"ס), בל יראה ובל ימצא... אכן הרי"צ ישב ברוגע ובשלווה כאילו לא אירע כלום, ואמר להם מוטב שתאדים פני המצה מאשר יאדימו פני יהודי (מבושה אשר יביישו אותו)...

כא. איתא בגמרא (סוטה י:), 'אמר רבי יוחנן משום רשב"י נוח לו לאדם שיפיל עצמו לתוך כבשן האש ואל ילבין פני חברו ברבים', רמז נאה נתן כ"ק האדמו"ר מוויזשניץ מאנסי שליט"א במה שנהגו להדליק מדורות גדולות בל"ג בעומר לרגל שמחת הרשב"י, שהרי רשב"י הוא בעל המימרא הנ"ל, לכן מראים לכל אחד שיראה בעיניו איך נראה כבשן האש, שידע שעדיף להכנס לשם מאשר ח"ו לבייש יהודי.

כב. מכאן למד הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע (ליקוטי הרי"ם פרשת בהר) שיש בזהירות מאונאת דברים סגולה ל'יראת שמים', כדכתיב 'ולא תונו - ויראת מאלוקיך'.

כג. איתא ב'ליקוט שמעוני' על הפסוק 'לא תונו', וז"ל. רבי עשה סעודה לתלמידיו, הביא לפניהם לשונות רכין ולשונות קשין, התחילו בוררין את הרכין ומניחין את הקשין, אמר להם, בני - כך יהא לשונכם רך אלו עם אלו. לפיכך משה מזהיר את ישראל ולא תונו איש את עמיתו.

פעם שהה ילד קטן בחדרו של ה'חזון איש' זי"ע והיה הלה מקפץ ומכרכר כדרך הקטנים, והיה הרעש מפריע לסובבים פנה אליו אחד הנוכחים ופקד עליו שיפסיק מלהשתובב, ואמר לו אם לא תפסיק אספר למלמד שלך... ה'חזון איש' נחרד ואמר לו, הרי יש לילד צער מדברים אלו, ונמצאת עובר על 'לא תונו איש את עמיתו'... (מעשה איש ח"ה עמו' מ).

כד. סיפר לי הרה"ח ר' בנימין קאמינער שליט"א על אביו ר' ברוך ז"ל, ר' ברוך היה מקורב מאד אל הרה"ק ה'בית ישראל' זי"ע ושימש בתפקידים רבים הנוגעים להנהגת הציבור וכיו"ב, פעם אחת נקרא אל הקודש פנימה, ואותו הלילה ליל ערב ראש השנה היה - לפני אמירת 'זכור ברית' (בפעם הזאת היה הפעם היחידה שהבית ישראל איחר לזכור ברית), פתח הרבי לספר לר"ב שבקרוב אנ"ש יש אברך שבלידתו לא נקצב לו מן השמים שכל ודעת ככל אחיו מבני ישראל רק פחות מזה ב'כמות' וגם ב'איכות', על כן, בהגיעו לפרק 'האיש מקדש' הוכרח ג"כ לקחת מי שלא נתברכה בשכל רב ודעת רחבה... ואכן, חייהם זרמו על מי מנוחות, ואף נולדו להם שני בנים בעזהש"ת. כל זה עד לפני כמה ימים, כי הוצרך ה'שווער' (החתן) לשלוח איזו חבילה לבית ה'איידעם' (החתן), מה עשה השווער, ירד ל'תחנת

האוטובוסים' וחיפש אחר הנוסע לעיר מגוריו של חתנו, משמצא ביקש ממנו להעביר חבילתו לחתנו, ולהעמיד דברים על דיוקם שאל את ה'שליח' האם הוא מכיר 'אברך פלוני'... וישאלהו האיש.. מי.. אותו המשוגענער... (פלוני המשוגע), והסכים לקחת החבילה. אחר הדברים האלה, החל השווער לחשוב וכי זה שמי וזה זכרי - 'חותנו של משוגענער...' לא ולא, בשום פנים ואופן לא אתן להיות כן, כי חרפה היא לנו... (מן הנראה שאף שכלו של החותן לא היה 'חבי כל כך), 'זה היום עשה ה' - היום הזה יתן החותן 'גט פיטורין' וישחרר את בתי מלהיות כפותה בידי משוגענער ל"ע... ובזה ביקש הרבי מר"ב שיראה להשכין שלום ולחבר בין הניצים.

משיצא את פני הקודש מיהר ר"ב לטפל בענין, ולא עלה בידו, שהרי 'שלושה שותפים' היו נתונים תחת 'טיפולו' הבת - 'אשת המשוגענער', אביה ואמה... על שנים מהם הצליח ועל אחד לא הצליח, לא ארכו הימים ואותו האיש נתן גט פיטורין ואיגרת שבוקין לעולמי עד, מה עלה בגורל הבנים - שניהם יצאו לתרבות רעה.

עתה בין והתבונן נוראות, עמד לו יהודי בתחנת אוטובוס ולתומו שאל מי.. אותו המשוגענער... ובזה גרם לחורבן הבית, האיש והאשה הושלכו ליגון ואנחה עולמית על שהוכרחו להתגרש זה מזה, שתי 'נשמות קדושת' והם הבנים של אותו ה'משוגענער' ירדו לעמקי שאול... ועד היום הזה לא ידע זה האיש מה גרם במאמר פיו...

עוד סיפר, כי פעם שאלו הרה"ק ה'בית ישראל' זי"ע, ר' ברוך האם מקום מגורך קרוב ל'מושב זקנים' דוויז'ניץ (בבני ברק), מיד ענה ר"ב בהן (אף שדר במרחק הליכה רגלית כמעט מחצית השעה - מ"מ ענה כן כדי למלאות אחר רצון צדיק), אמר לו הרבי, אם כן איפה זאת עשה, במושב זקנים הנ"ל שוהה יהודי מניצולי המלחמה והוא יחיד בעולמו (גלמוד) הלה הטריח עצמו לשפוך את לבו ולבקש שאסדר לו 'שותף' (חברותא) ללימוד בכל יום אבקשך שתמלא מבוקשו, מיד למחרת החל ר"ב יושב ועוסק עמו בתורה למשך כמה שעות, והנה בכל עת שהיה ר"ב נכנס לבית 'מושב הזקנים' היה פורש בשלום כל בני המקום שנקלע בדרכו לידם... לא ארכו הימים וה'שותף' הבחין בכך, ומיד ביקש מר"ב - הנה מע"כ בא הנה ללמוד עמי, אבקשו בכל לשון של בקשה שלא יפרוש בשלום אף אחד מבני המקום זולתי... ולפליאת ר"ב על מה יצא הקצף, ביאר לו השותף, הנה, לכל אלו יש קרובי משפחה 'קרובים או רחוקים' הבאים לבקרם תמידים כסדרם, בכל עת אשר קרובים אלו עוברים לידי אינם פורשים בשלומי אף לא יפנו פניהם אלי... אנכי שאבדתי את כל בני המשפחה ב'מלחמה' רוצה להרגיש כי יש איזו בריה בעולם אשר הנני שוה בעיניה, זאת לא אוכל אלא כשתתנהג עמהם כהנהגת קרוביהם של אלו אלי...

והיה ר"ב מפליא ומפליג ב'מהותו' של אדם, כי יהודי זה כבר שתה מכוס התרעלה ב'שיעור חזון איש', איבד את כל בני משפחתו, והוא בתקפו עומד, נוסע עד עיה"ק ירושלים לבקש מהרבי שיסדר לו 'שותף', ועדיין לא תשקוט סערת רוחו אם מאן דהו עובר ואינו פורש בשלומו... כי בזה הוא מרגיש שאינו שוה בעיני באי עולם.

כה. איתא בגמרא (יבמות סב:): 'שנים עשר אלף זוגות תלמידים היו לו לרבי עקיבא מגבת ועד אנטיפרס וכולן מתו בפרק אחד מפני שלא נהגו כבוד זה בזה. תנא כולם מתו מפסח ועד עצרת'. פעם שמע הרה"ק מהר"א מבעלזא זי"ע שבחצר קדשו פגעו באיזה יהודי, קרא הרה"ק לפוגע, ואמר לו אילו היה 'מנהג' שלא לפגוע ביהודי, היית נזהר יותר שלא לפגוע באחרים. כי במקומם נזהרו מאד בכל ה'מנהגים'...

בצחות לשון אמר לי רב חשוב בב"ב, שאולי לכן אמרו חז"ל 'שלא נהגו כבוד זה בזה', כלומר, שלא עשו את אלו העניינים ל'מנהג', לכן לא הקפידו על הדבר כל כך...

ידוע היה ביתו של כ"ק האדמו"ר רבי מנחם מנדל מאנדרער מקאסוב זצ"ל כבית 'הכנסת אורחים' בתכלית ההידור, ממש כל דכפין ייתי ויאכל. אך כל זה לא היה אלא לענין 'אכילה ושתיה', משא"כ בענין השינה לא אבה לתת לאנשים שאינם ממשפחתו ללון בביתו (מטעמי גדרי קדושה), פעם אחת הפציר בו אחד מה'ארחי' פרחי' שיתן לו מיטה ללון את שינת הליל כי אין לו מקום ללון, אך רמ"מ עמד על המשמר ולא נתן לו לתת תנומה לעפעפיו בביתו... אחר הדברים האלה, שאלו אחד מבני הבית וכי אין חושש מע"כ שמא היה אורח זה אליהו הנביא זכור לטוב שבא לנסותכם 'מידת הכנסת אורחים' שלכם עד היכן היא מגעת (כידוע סיפורים רבים כגון דא)... ענה לו רמ"מ, אה, יישר כוחך, תנוח דעתך שהנחת את דעתי, כי עד עתה נקפני לבי, אולי אינני צודק בתשובתי ליהודי זה, ובאמת עלי ל'רחם' עליו באשר אין לו מקום לישן, אך אם היה זה אליהו הנביא, אדרבה, שמח לבי, כי הוא בוודאי יסתדר בטוב ובנעימים... עכ"פ, לדידן נלמד, עד כמה למסור את כל רוחנו ו'הלוך ילך' שלנו להיטיב איש עם זולתו...

פעם כתב הגאון רבי חיים עוזר זצוק"ל 'מכתב המלצה' לאלמנה אחת, בו תיאר את מצבה הקשה והאומלל... משקבלה האלמנה לידה את המכתב וקראה בו החלה לבכות בדמעות שליש מאין הפוגות, שאלה רח"ע 'ולמה

וכך כתב רבי אליעזר ממיין מגדולי הראשונים, בספר 'ראים' (אות נא) כשם שיש אונאה בדברים כך יש אונאה ב'ענין רע' - שמראה לחברו פנים רעות¹¹.

ולעולם יעמיד לנגד עיניו את דברי רש"י בפרשת יתרו על הפסוק (שמות כ ב) 'ולא תעלה במעלות על מזבחי אשר לא תגלה ערותך'. וברש"י, (שאם תעלה במעלות) נמצא שאתה נוהג בהם מנהג בזיון, והרי דברים קל וחומר, ומה אבנים הללו שאין בהם דעת להקפיד על בזיון, אמרה תורה הואיל ויש בהם צורך לא תנהג בהם מנהג בזיון, חברך שהוא בדמות יוצרך, ומקפיד על בזיונו, על אחת כמה וכמה...¹²

כתב ב'ספר החינוך' (מצוה שלח) 'כמה אזהרות וכמה זירוזין שהזהירונו זכרונם לברכה בענין זה שלא להכאיב הבריות בשום דבר ולא לביישם... וראוי להזהר שאפילו ברמז דבריו לא יהי נשמע חרוף לבני אדם¹³,

עוד איתא שם 'אמר רבי אלעזר הכל נפרע (הקב"ה מן האדם) על ידי שליח חוץ מאונאה' וביאר ב'שיטה מקובצת' כי לפעמים ה'מלאך' השליח נמצא רחוק, וכמו שאמרו בגמ' (ברכות ד): 'מיכאל באחת גבריאל בשתיים אליהו בארבע', שאינם יכולים לעוף בפעם אחת אלא בכמה פעמים, אך באונאה נפרע הקב"ה בעצמו, 'והפורענות ממהרת לבוא'. עוד אמרו בגמרא, 'אמר רב חסדא כל השערים (של תפילה) ננעלו חוץ משערי אונאה' - היינו שהפוגע ומבייש את חברו, והלה זועק על כך לאלוקיו, תעלה זעקתו עד לכסא הכבוד. אמר רב אבהו ג' אין הפרגוד (מחיצה שבין שכניה לצבא מרום - רש"י) ננעל בפניהם, אונאה... ופירש"י (ד"ה אינו ננעל) להפסיד ראייתן מן המקום, אלא תמיד רואה אותם עד שיפרע.

ולא רק בהונאת 'דברים' דיברה תורה, אלא גם בהנהגתו - עקימת אף, ופנים זועפות יש להזהר.

תבכי' - מה אירע עתה, וכי לא כתבתי את ההמלצה כנדרש, ותען האשה ותאמר, אף אני לא השכלתי עד עתה להבין את שפל ורוע מצבי, רק משקראתי את המכתב בו היטיב מע"כ הרב לתאר את מצבי... נוכחתי לראות עד כמה 'רחמנות' אני... הבט וראה היאך נכנס אותו צדיק וקדוש לתוך לב אומללים להבין את מצבם, ורק עי"ז היטיב להבין את מצבה אף יותר טוב ממנה עצמה.

כו. וכמאמר החכם, הלכה פסוקה היא (אוי"ח כג א) שהמהלך בבית החיים צריך להסתיר את ציצייתו, בכדי שלא יהיה 'לועג לרש', מכיון ש'במתים חפשי' והם פטורים מן הציצית, ואם אמרו כן באותם נפטרים אשר כבר בגן עדן מנוחתם, עאכו"כ עלינו להיזהר כשאנו מהלכים 'בין החיים' שלא להיות 'לועג לרש', כל אחד באשר הוא... כז. ולא רק באונאת דברים עלינו להיזהר, אלא בכל מיני גרימת צער ומדווה לאיש מבני ישראל יש לנו להיזהר עד קצה האחרון, ידוע המעשה בתלמידו של הרה"ק רבי פנחס מקאריץ זי"ע, תלמיד זה היה נוהר עד מאד בכבוד הבריות ומימיו לא נגע ולא פגע באיש ישראל, בין בגופו בין בממונו, לימים חלה אותו חסיד ונטה למות, טרם עזבו את העולם בא אליו רבו ובקשה בפיו, שיתן לו תקיעת כף ויתחייב לו שלאחר עלותו השמימה יחזור אל רבו ויספר לו מה עלה בדינו. לאחר פטירתו חזר ובא תלמיד אצל רבו וסיפר לו, הנה בשעה שנפשי יצאה ממני לא הרגשתי צער מיתה כלל, אלא היה נדמה לי שהנני נרדם ושינה יורדת על עיני תנומה על עפעפי, לאחר מכן משנטלוני והורידוני על גבי הרצפה כדרך של מתים, הרגשתי בעצמי שהנה מורידים אותי בכדי לחמם מעט את גופי הקר, ואף בשעה שנטלוני ונשאו אותי ללוות את גופי בדרכי האחרונה לא ראיתי זאת כי אם כיציאה בעלמא לשאוף אוויר צח. כך שעד לרגע של סתימת הגולל לא שיערתי כלל שכבר אינני בין החיים. ברגע שנסתם הגולל והבנתי שמת אנכי תיכף רצו מלאכי החבלה להגיע אלי ולעשות בי שמות כי הלא אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא. אך מכיוון שמעולם לא פגעתי מאחד מישראל מיהרו מלאכי השרת מלאכי עליון, ויקחוני עמם מיד אל עבר מקומי הרם בגן עדן מקדם. עד כדי כך גדלה מעלתו של זה הנוהר בכבוד אנשים מישראל.

כח. יש שביארו ביאור נפלא בפסוק (בראשית ד ח) 'ויאמר קין אל הבל אחיו, ויהי בהיותם בשדה ויקם קין אל הבל אחיו ויהרגהו', ולא כתיב מה אמר קין אל הבל, ולכאורה צריך ביאור אם לא רצתה התורה הק' לגלות מה אמר לו - מדוע כתבו 'ויאמר קין אל הבל', אלא שזאת גופא רצתה התורה לומר, כי אין כל נפקא מינה מי אמר ומה אמר, היה כאן איזה דיבור... ומשם כבר נתגלגלו דברים עד כדי רציחה... כי מכל דיבור קטן אפשר שתתלבה אש מהארץ עד לב השמים. ובא איש על אחיו - עצמו ובשרו ויהרגהו, והיטב היטב יש לו לאדם להתבונן קודם שהוא מוציא דבר מה בפיו.

ונוהגת מצוה זו בכל מקום ובכל זמן, בזכרים ובנקבות, ואפילו בקטנים ראוי להיזהר שלא להכאיבן בדברים יותר מדאי, זולתי במה שצריכין (הקטנים) הרבה כדי שיקחו מוסר, ואפילו בבני ובנותיו ובני ביתו של אדם. והמיקל בהם שלא לצערן בעניינים אלה ימצא חיים ברכה וכבוד. ועובר על זה והכאיב את חברו בדברים, באותן שפרשו חכמים ז"ל... עבר על לאו זה, אבל אין לוקין עליו לפי שאין בו מעשה. וכמה מלקויות מבלי רצועה של עגל ביד האדון המצווה על זה, יתברך ויתעלה.

כי התורה הקפידה הרבה באונאת הדברים, לפי שהוא דבר קשה מאד ללב הבריות^ט, והרבה מבני אדם יקפידו עליהן יותר מן הממון, וכמו שאמרו ז"ל (ב"מ נט). גדולה אונאת דברים מאונאת ממון, שבאונאת דברים הוא אומר ויראת מאלוקיך וגו'. ואי אפשר לתורה לכתוב כל פרט מהדברים שיש בהן צער לבריות, אלא כל אחד צריך להיזהר כפי מה שיראה, כי השם ב"ה יודע כל פסיעותיו וכל רמיזותיו, כי האדם יראה לעיניים והוא יראה ללבב. וכמה מעשים כתבו לנו זכרונם לברכה במדרשים ללמד על זה מוסר...

ט. עוד בעניין אונאת דברים, סיפר הגאון רבי אליעזר מנחם מן שך זצ"ל, שפעם ראה את דודו ורבו הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל עולה בחדר המדריגות כדי להיכנס לביתו, אך תיכף ירד והמתין למטה, משהבחין בכך ניגש אליו מיד ובירר אצלו אם הכל כשורה, נענה הגרא"ז ואמר, שב"ה הכל כשורה ולא אירע מאומה, אלא שבעלותו הביתה שמע מבעד לדלת איך שהמשרתת עסוקה בנקיון הבית, ובתוך כדי עבודתה מזמזמת לעצמה שירים שונים, והנה אשה זו אלמנה היא וקשת רוח, ולכן אינו חפץ להיכנס לביתו כי אז תצטרך להפסיק לשיר, ונמצא מבטל ממנה קורת רוח.

ל"ג בעומר

(מחמת נדר שנדר), ושאל השואל מה נחשב סעודת מצוה. השיב המהרי"ל שבבואי נחשבת סעודה זו כסעודת מצוה, וז"ל. וסעודת מצוה הוי בעל ברית, מילה ופדיון הבן, וסיום מסכתא, וכל היכא דנהגה מסעודת ת"ח כאילו נהגה מזיו שכינה כמו שדרשו רבותינו ז"ל מסעודת יתרו (ברכות סד). הילכך ל"ג בעומר נמי סעודת מצוה הוי, עכ"ל, והיינו ש'סעודה' זו היא סעודת הרשב"י, וכאילו נהגה מזיו השכינה [ופשיטא ואין צריך לומר שדברי המהרי"ל שנאמרו כתשובה להלכה למעשה לא נאמרו לסעודה באת"ק מירון דייקא... אלא לסעודה שנערכה בחו"ל].

ועל אחת כמה וכמה שתגדל השמחה ביותר ב'אתריה דמר', היינו באתרא קדישא מירון לב, וכדאיתא מהרה"ק ה'בני יששכר' זי"ע (חודש אייר מאמר ג אות ג) 'אשר נתאמת לנו מאנשי אמת אשר השמחה ביום הזה

הילולא - שמחתו הגדולה של רשב"י בהאי יומא קדישא, ובפרט באתריה דמר

עת שמחה היום לנו - ביום המאיר ובא - יום ל"ג בעומר, זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו, וכמו שכתב ה'חיד"א' (מורה באצבע אות רכג) 'ירבה בשמחה לכבוד רשב"י זי"ע, כי הוא יומא ההילולא דיליה, ונודע מרצונו שישמחו ביום זה, כידוע ממעשה מהר"א הלוי זלה"ה? ומעשים אחרים אשר שמענו ונדעם משום רבנן קדישי, ויש מי שנהג לעשות לימוד בליל ל"ג בעומר בי עשרה ללמוד שבחי רשב"י המפורים בזוהר ואידרא זוטא, והוא מנהג יפה' לא.

ועד היכן הדברים מניעים יש ללמוד ממה שכתב ב'שו"ת מהרי"ל' (החדשות, סימן קד) על דבר שאלה שנשאל אודות מי שאסור לו לאכול חוץ לביתו רק בסעודת מצוה

ל. מעשה זה הביאו הרה"ק רבי חיים וויטאל זי"ע (שער הכוונות דרוש ו' ענין ל"ג בעומר) שהעיד הרב אברהם הלוי זי"ע שהיה רגיל לומר בכל יום בתפילת המנחה 'נחם את אבלי ציון' בהתאבלו על ירושלים, ואף ביום ל"ג בעומר בהיותו על ציון הרשב"י אמר בתפילתו 'נחם', לאחר שגמר תפילת 'שמונה עשרה', אמר לו האריז"ל, ראיתי בהקיץ את רשב"י עומד על קברו וציווני לשאלך מדוע הנך משבית את שמחתו הגדולה ואומר נחם ביום זה מכובד (לא עבר חודש ימים ואחד מבניו מת על פניו ל"ע). ומכלל לאו נשמע הן, כמה שמחה יש לפני רשב"י כשאנו שמחים ביומו הגדול. ואם כי אותו מעשה היה באתרא קדישא מירון בציון הרשב"י, אך ממה שהביאו ה'חיד"א' יש ללמוד שאין הדברים אמורים דייקא באתריה דמר, אלא רצונו של רבי שמעון לשמוח בחדוותא דיליה בכל אתר ואתר.

לא. הרה"ק ה'חתם סופר' זצ"ל היה נוהג (וכן נהג בעל האמרי אש, הובא בזכרון יהודא) שבימי ספירת העומר היה מוסר שיעור לפני תלמידיו בישיבה במסכת שבועות, וכל יום למדו דף אחד (עיין בשו"ת חת"ס אה"ע סימן ק בד"ה ותשו' הרשב"א שכתב בזה"ל ובכל שנה בלמדי שבועות עם התלמידים אמרתי ק' זה...), וכיון שיש מ"ט דפים סיימו את המסכתא בחג השבועות [ויש הלומדים מסכת סוטה, שגם בה יש מ"ט דפים], וביום ל"ג לימד דף ל"ד [כי כל מסכתא מתחילה בדף ב', כנודע] וכאשר הגיע לדברי הגמרא בעמוד ב' 'רבי שמעון אומר... מחכו עלה במערבא', הסביר ואמר בדרך רמז, שבמערבא - זה ארץ ישראל 'מחכו' מלשון שמחה בדברי רבי שמעון, לרמז על השמחה בל"ג בעומר מחמת הילולא דרשב"י (הובא בבני שלשים וילקט יוסף אות קפב).

לב. הגה"צ רבי אליהו ראטה זצ"ל משמשו של הרה"ק רבי שלומ'קה מזוועהיל זי"ע סיפר שבאחת השנים לפני הנסיעה למירון לקראת ל"ג בעומר, נענה רבי שלומ'קה ואמר לר' אליהו שברצונו לנום מעט, וכאשר יבואו כל הנוסעים ויעמדו הכן לנסיעה יודיע לו. לאחר כמה רגעים הודיע לו ר"א שהקהל עומדים הכן לנסיעה, בהיכנסו לחדר הבחין ר' אליהו שכל הכר והכסת של רבי שלומ'קה ספוגים עד כלות מדמעות עיניו, וכבר הבין מה הייתה תנומתו...

מיד משעלה רבי שלומ'קה על גבי הרכב, (עזב את כל בכיו) החל לעורר את כל היושבים להיות ב'שמחה' ב'שמחה'. תוך כדי הנסיעה הסתובב אל רבי אליהו, ב'הרגישו' שהוא מתענה ביום זה, והורה לו להפסיק את תעניתו תיכף, כי ביום שנוסעים לרשב"י הוא יום שמחה, וזוה היום נגילה ונשמחה בו.

על ציון רשב"י היא שלא כטבע, דכתיב (משלי יג ט) 'אור צדיקים ישמח' לג.

סודות התורה ביום פטירתו ועצר את החמה שלא תשקע ליד עד שיגמור לגלות את כל הסודות שרצה לגלות אז. ובלשון הזוהר הק' 'והאי יומא לא יתרחק למיעל לדוכתא כשאר יומא (ולא יתרחק היום מאתנו), דהא כל יומא ברשותי קיימא' (כל היום הזה שלי הוא), וביום זה נפתחים כל שערי רקיע להריק עלינו שפע עד בלי דילה. ורמז לדבר, 'יזשפע ש'פע ר'ב ב'בל העולמות, ראשי תיבות רשב"י (טעמי המנהגים).

עת רצון היום לנו - יומא דרשב"י

יום 'ל"ג בעומר' - יום קדוש ונורא הוא, המאיר באור מופלא רום מעלה, והוא 'יומו של רשב"י' כמו שהוא עצמו אמר באידרא (אידר"ז האיני רצא): כשגילה

לג. וכן כתב מהרי"ל מפלטישאן (בפתח ספרו שו"ת מהרי"ל, יו"ל בשנת תרל"ג) 'אני זכיתי ג"כ להיות בל"ג בעומר במירון, אחי ורעי אין יכול להעלות על הכתב גודל השמחה, אשרי מי שראה זאת... ומי שהוא במירון מרגיש בחוש שהשמחה היא בכח הרשב"י שרוצה שיהיה משתה ושמחה בזה היום.

ואנן נחזי, היאך רוקדים ומפזזים אלו עם אלו - כל בני ישראל הנמצאים שם במירון, מבלי להביט אחד על מהותו של חברו - ואף עם אלו שבמשך כל השנה לא היו באים במגע עמהם, אלא, כולם אהובים וכולם שמחים בשמחתו של רשב"י.

וכך מתאר רבי אברהם רוזאניס את ההילולא במירון בשנת תרכ"ז, וז"ל, עד אור הבוקר לא נחו ולא שקטו מרוב צהלה ושמחה ויהי אלה הלכו לנוח ואחרים באו תחתיהם, כל היום הוא וכל הלילה שאחריו כזה. ולא אעמיס עלי עול כבד להודיעך בפרטות ולהראותך המראות השמחות בכל רגע ושעה שונים למיניהם וכל מי שלא ראה שמחה זו לא ראה שמחה מימיו... איש באחיו ידובקו, קול יתנו ברוב עוז, אלה מפה דוגלים כאיילים ואלה ישירו, אלה ישתו ואלה יספקו כפיים מפזזים ומכרכרים בכל עוז. אבק שריפה נחשב לאין, לא ידעתי אל מה אדמה לך, אשוה לנגדך השמחה אשר הרגשתי אז בקירות לבבי, דימיתי שכבר בא המשיח לישראל והנני רואה בשמחת בית השואבה בתוככי ירושלים, נפלאות המראה הזה בעיני.

לד. והוא אחד מהטעמים שנתן הרה"ק ה'בני יששכר' זי"ע (ל"ג בעומר ו) למנהג שנהגו להרבות ביום זה בהדלקת נרות, ובהדלקות גדולות לכבוד התנא האלוקי רשב"י, לזכר שביום זה נתרבה אור היום באיחור שקיעת החמה. ולהראות כי כל האורות בטלים לאור הגדול, האור הגנוז שגילה אז רשב"י בסודות התורה.

לה. על הרה"ק רבי משה מראזוואדאו זי"ע (בנו של הרה"ק רבי אליעזר מדזיקוב זי"ע ונכדו של הרה"ק מראפשיץ זי"ע) מספרים ששמו נודע כמחולל אותות ומופתים הרבה למעלה מדרך הטבע. והורה לכל הזקוקים לישועה, אם בבריות גופא, אם בפרנסה, בזרע של קיימא או בכל עניין שהוא, שיבואו אליו ביום ל"ג בעומר, באמרו 'לבי ובשרי ירננו אל קל חי' (תהלים פד ג) - לבי ר"ת 'ל"ב יום', כלומר, אחר יום ל"ב לעומר בא כוחו של ובשרי ר"ת 'רשב"י, ואז הוא היום המסוגל להתפלל ולקיים - ירננו אל קל חי, כי אז הקב"ה מקבל התפילה.

הוא היה אומר, אין בכל השנה כולה זמן טוב יותר מאשר ל"ג בעומר. ובהתקרב צללי ערב לנטות היה אומר, לו היה כח בידי הייתי תופס את החמה בשיניים שלא תשקע, ולא יפרד מאתנו יום ל"ג בעומר לעולמים (החכמה מאין עמ' קלא).

על כוח מיוחד זה מסופר, שפעם הגיע הרה"ק ה'דברי חיים' מצאנז זי"ע לשהות בצל קורתו של מחותנו - הרה"ק רבי אליעזר מדזיקוב זי"ע בימים שלפני ל"ג בעומר. והיה זה בשנים שכבר היה הרה"ק מדזיקוב חלוש מאד, אך לכבודו של האורח הגדול יצא מגדרו ואירח אותו בכל הכבוד הראוי, בתוך הדברים בישר ה'דברי חיים' למחותנו כי הוא עתיד להישאר בעירו כמה ימים, אמר לו הרה"ק מדזיקוב כי אמנם חלוש הוא מאד וכבר פסק מלערוך את שולחנו בקרב קהל החסידים, אבל לכבודו דמר אערוך שולחן ביום ל"ג בעומר, אבל זאת אבקש ממכם - מחותן, שתאמרו לי מתי תהיו מוכנים אחר עבודתכם הקד' שתוכלו לבוא לשולחני, אמר לו ה'דברי חיים' כי יהיה מוכן בשעה שתיים בצהריים, בהגיע השעה המדוברת ועדיין אין כל זכר לבואו של ה'דברי חיים', הלך אחד מהחסידים לאכסניא של ה'דברי חיים' להודיעו כי הרבי מדזיקוב ממתין עליו שיבוא לסעודה כפי שהבטיח, משהגיע החסיד לבית האכסניא פנה אל משמשו של ה'דברי חיים' שיכנסו להביא את רבם לסעודת רבו, אמרו לו המשמשים -

באר הפרשה - ל"ג בעומר

ואין הדברים אמורים רק על 'אותו היום' באותה שנה, דרשב"י. כידוע מאמרו של רשב"י (סוכה מה: ועיי"ש) אלא אף בכל שנה ושנה יום ל"ג בעומר הוא יזמו 'יכולו' אני' לפטור את כל העולם כולו מן הדין לט,

אנו יראים להיכנס, שכן הרבי כבר סגור ומסוגר כמה וכמה שעות, אם רצונך בכך היכנס אליו... המשמש שהבין את פני הדברים נסוג מפחד ויראה, וחזר אל בית הרה"ק מדזיקוב.

אז החליט הרה"ק רבי משה מראזוואדאוו כי הוא ילך אל ה'דברי חיים' - שהרי הוא מצווה ב'כיבוד אב', בלב פועם דפק ר' משה על דלת חדרו של הדב"ח, והדלת נפתחה, ויאמר ר' משה ל'דברי חיים' - אבי הקדוש מצפה לבואכם. כשמוע הדב"ח את דבריו, הכניסו פנימה - והדלת סגר אחריהם, ולא נשמע קולם חוצה, כי אם קול פסיעות המהלכים בחדר הנה והנה. לאחר שעה ארוכה יצאו השניים את פתח הבית, ופניו של ר' משה בערו כלפידו אש, לימים רמז הרה"ק מראזוואדאוו ואמר, באותה שעה הסביר לי ה'דברי חיים' את שורש הסוד הגדול של יום ל"ג בעומר (דמשק אליעזר, צח).

לו. הגאון רבי משה לייב שחור, מגאוני ירושלים של מעלה, ביאר מאמרו זה של רשב"י, במעשה שהיה בשנים עברו, אשר פרצה מגיפה רח"ל בעיר קעניגסבערג שבדייטשלאנד (גרמניה), והיה שם רופא מומחה, והתמסר בכל כוחו לרפאות את החולים, כשהוא מקדיש ימים ולילות, וכמעט שלא ראה שינה בעיניו, עד שסוף סוף נעצרה המגיפה והחלימו כל החולים, והלך הרופא לעיר אחרת בכדי לפוש שמה מכל עמלו, וציווה על בעל האכסניא שלא יגלה לאיש שיש כאן 'רופא' למען יוכל לנוח בלא שום טירדה. לא עברו ימים רבים והנה פרצה המגיפה באותו מקום, בעל האכסניא שמר על מוצא פיו ולא סיפר על הרופא הגדול הנמצא בביתו, ואכן נפלו שם חללים רבים. וכל בר דעת מבין שאותו רופא נהג שלא כהוגן, והוא הגורם לכל אותם נפשות שמתו, שמאחר שידוע הוא על הכח הגדול בידי להחיש מזור ותרופה היה אסור לו להסתיר עצמו... וזהו שאמר רשב"י יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין - דעו לכם כי יש בכוחי להושיע אתכם על כל צרה שלא תבוא, וזוהי כביכול כל מגמתו ב'הכרזה' זו להודיע לבני האדם לבל יפול לבם בקרבם בבוא עת צרה עליהם, כי בכוחו לפטור את העולם כולו מכל הדינים ומכל המועקות, פנו אלי והיושעו...

כעין זה כתב הגה"צ רבי אשר זעליג מרגליות זצ"ל (מידות רשב"י, עמו' כ"ט במהדורה החדשה) לבאר מדוע רק ברשב"י מצינו שאמר 'שנו מדותי' (גיטין סז.), ופירש רש"י 'למדו תורתך', ולא מובא כן על שאר התנאים, והיינו טעמא, כי רשב"י רוצה להגן ולהושיע לכל החוסים בו, ולעמוד לימין בני ישראל עד סוף כל הדורות, על כן אמר 'שנו מדותי' שעל ידי זה אוכל להמליץ טוב בעדכם ולהגן עליכם מכל צרה שלא תבוא.

לז. עפ"י תורת הסוד, יש לכוון בכל יום מימי הספירה תיבה אחת ממזמור 'למנצח בנגינות מזמור שיר', ויום ל"ג בעומר הוא כנגד תיבת 'אלקים', והוא ר"ת יכול אני לפטור את העולם מן הדין (אם נחשוב אותיות מ' וה' שני פעמים). כי ביום זה כל דינין מתעברין מינה ולית שולטנא אחרא בכולהו עלמין.

לח. ויש לפרש הטעם שנכפל הלשון 'כל העולם כולו', ולא אמר 'יכול אני לפטור את כל העולם מן הדין', או 'את העולם כולו', שהנה כתב הלבוש (או"ח תקפ"ב ס"ח) שאין לומר בנוסח התפילה בראש השנה 'מלוך על כל העולם כולו בכבודך' שהרי זה כפל הלשון, רק יאמרו 'מלוך על העולם כולו', אמנם הט"ז (שם סק"ח) מיישב, לפי מה דקיי"ל בכל התורה ש'רובו ככולו', מעתה, אם נאמר רק 'מלוך על העולם כולו בכבודך' היה אפשר לפרש שהכוונה היא על רוב העולם בלבד שאף זה נכלל ב'כולו', לכן אנו מאריכים בלשוננו לומר שימלוך הקב"ה על כל העולם כולו, ולא רק על רובו. על דרך זה יתפרש גם בלשון שהעיד רשב"י על עצמו 'יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין', שלא תאמר שיש בכוחו של רבי שמעון לפטור רק את רוב העולם או רק לרוב מיני הקשיים והצרות, אלא כל העולם כולו יפטרו בזכותו מכל דינים ומכל צרה ועקתא בכלל ובפרט ברוח ובגשם בזה ובבא, איש איש בנגעו ומכאובו.

עוד י"ל, עפ"י מה דאיתא ב'ספורנו' (פרשת קרח) על הקרא 'כי כל העדה כולם קדושים' - ומבאר, דהיינו 'מכף רגל ועד ראש', מעתה אף אנן נאמר, 'יכול לפטור את כל העולם כולו' - היינו כל יחיד ויחיד 'מכף רגל ועד ראש' ייפטר מכל נגע ומחלה מכל צרה וצוקה.

לט. הגרעק"א מציין ב'גליון הש"ס' (שם) למאמרו של רשב"י (אדר"ג פט"ז), 'רשב"י אמר, מנין שאין ישראל רואים פני גיהנם לעולם, משלו משל למה הדבר דומה, למלך בשר ודם שהיה לו שדה זיבורית, באו בני אדם והשכירוהו בעשרת כורין חיטים בשנה, זבלוה, עדרוה, השקוה וכסחוה, ולא הכניסו ממנה אלא כור אחד חיטים בשנה. אמר

ישראל' מקאזניץ זי"ע (תהילות ישראל, תהלים מב) 'כי כל ימי הספירה אנו מייחלים ליום ל"ג בעומר שבו הרחמים גוברים', ו'לכל ישראל האיר', כל חד וחד במצבו² הן ברוח הן בגשם³. ובפרט בשלש אלה, בני חיי ומזוני, וכדלהלן.

בני מב - הרה"ק ממונקאטש זי"ע (שער יששכר מאמרי חודש אייר מאמר גל עיני אות כב) מביא משמיה דוקינו הרה"ק ה'שם שלמה' זי"ע שהרוצה להיפקד בזרעא חייא וקיימא יעתיר על כך בברכת 'רפאנו', כי ענין זה נכלל בכלל 'רפואה', וביום זה שהוא בחינת 'הוד' מסוגל לבקש על רפואות, כי 'בורא רפואות' (בברכת יוצר) הוא כנגד מידת ההוד (פרע"ח שער ק"ש פרק א), ו'הוד שבהוד' הוא רפואה בתכלית השלימות, נמצא שאף פקידת עקרות מסגולות היום הגדול הזה².

ואמרו צדיקים (שפתי צדיק ל"ג בעומר א, שו"ת מהרש"ם הקדמה לח"ב) שבכל שנה ביומא דהילולא הוא עומד וממליץ טוב על בני ישראל לפוטרם מן הדין, ומבטל את כל הגזירות. וכן נשמע הקול ממערת רשב"י בעת שנכנסה מיטתו בלהב אש למקום מנוחתו במירון 'זה האיש מרעיש הארץ, מרגיז ממלכות, כמה פטרין (מקטרגים, וי"מ 'דינים' השורים בעולם) ברקיע נשקטים ביום הזה בשבילך' (סוף איד"ז זוהר רצו:), ומבואר בספרים שבכל שנה ושנה ביום הזה 'נשקטים כל המקטרגים, ומתבטלים כל הדינים' בזכותו דרשב"י.

הוא ימליץ טוב - סגולת היום לפעול בו גדולות ונצורות מצינו בתורתן של רבותינו שזה היום מסוגל לפעול בו כל מיני ישועות, וכלשונו של הרה"ק ה'עבודת

להם המלך מהו זה, אמרו לו אדונינו המלך אתה יודע בשדה שנתת לנו שמתחילה לא הכנסת ממנה כלום ועכשיו שזבלנוה וכיסחנוה והשקנוה מים לא הכנסנו ממנה אלא כור אחד חיטים בלבד. כך עתידים ישראל לומר לפני הקב"ה ריבונו של עולם אתה יודע ביצר הרע שהוא מסית בנו שנאמר (תהלים קג טו) 'כי הוא ידע יצרנו'. והיינו שאין כל מקום לטענה על בני ישראל מדוע לא עליתם יותר במעלות התורה והיראה, כי בלא עבודתם ויגיעתם - לעמוד כנגד פיתויי היצר, לא היו מגיעים אף למעט תורה ועבודה שהגיעו, ובתשובה זו פטר רשב"י את כל העולם כולו מן הדין. וראה שם בביאור 'בנין יהושע', שאין נפטר מדין זה אלא מי שבשם 'ישראל' יכונה, היינו דיקא אלו שעשו פעולות רבות - בתורה ובמעשים טובים, אך לא הצליחו לגבור על יצרם, ולכך מדייק רשב"י שאין 'ישראל' רואים פני גיהנום ר"ל מי שמכונה בשם ישראל ומתחכם בעצמו לעשות פעולות רבות לבער היצה"ר מקרבו - אדם כזה לא יראה פני גיהנום לעולם.

וכתב הרה"ק ה'בית אהרן' זי"ע (ל"ג בעומר, בתחילת דבריו) רשב"י מזכך גופן של ישראל לעולם.

מ. אמרו צדיקי הדורות (נחלת יעקב להרה"ק מבאיאן לעמבערג זי"ע, ועוד) שנרמז זאת במה שכתב ה'טור' (סי' תכח) 'ביום שיהיה פורים יהיה ל"ג בעומר, וסימן פל"ג ח"י, פירוש פורים ל"ג בעומר ח"י באייר', שכשם שלענין פורים אמרו חז"ל 'כל הפושט יד נותנים לו', כך גם בל"ג בעומר שכל הפושט יד זוכה למלאות כל בקשותיו לטובה. מא. וגם בענין הזיווגים, ידוע מה שאמרו צדיקים שיום זה מסוגל למציאת זיווג הגון, כי רבי שמעון 'הציל הלחוצים', ומי לנו 'לחוצ' כמי שממתין לזיווג...

עוד יש מקום לומר, עפ"י המבואר ברבינו בחיי המפרש בקרא (שמות ג' ד"ה צעקת בניי) 'וגם ראיתי את הלחץ אשר מצרים לוחצים אותם' שלא נתנו להרחיב את בית דירתם, אמור מעתה, כי רשב"י יקיים בנו 'והציל הלחוצים' גם בענין דירה בהרחבה.

מב. איתא מהרה"ק ה'מנחת אלעזר' זי"ע (שער יששכר, אייר, מאמר גל עיני אות ה) על הא דאיתא (מכות יז:): 'אמר רבא דילידא אימיה כרבי שמעון תלד, ואי לא לא תלד'. וברש"י (ד"ה דילידא) כל שאמו יולדת תבקש רחמים יהי רצון שיהא כרבי שמעון. ולפי פשוטו אין הדברים מובנים, וכי כל כך ביד כל איש לבקש שבנו יגדל ויתעלה לרום המדרגות כרשב"י. ומבאר ה'מנחת אלעזר', כי אכן גדול ואדיר כוחו של האי יומא קדישא - יום ל"ג בעומר, עד שבידינו לבקש ולהתפלל על בנים כרשב"י, כי כל תפילה מתקבלת בשמי מרום ביום זה. ואנן נעני ונאמר, שאין הדברים אמורים דייקא ביולדת. אלא אף על עצמו ועל נפשות בניו ובנותיו יש ביד כל אחד ואחד לפעול - שיגדלו ויהיו כרבי שמעון, כשירבה בתפילה ותחנונים להתעלות בתורה ויראה טהורה, וכל מידה נכונה וטובה, ובזה יזכו הכל לרוות נחת דקדושה מכל יו"ח. מג. איתא במדרש (שהש"ר א) אמר רבי אידי, מעשה באשה אחת בצידון ששהתה עשר שנים עם בעלה ולא ילדה, באו הבעל והאשה לפני רשב"י, ואמרו לו, רצוננו להתגרש זה מזה. אמר להם רשב"י, חייכם, כשם שנזדווגתם זה לזה במאכל ובמשתה כך אין אתם מתפרשים (נפרדים) אלא מתוך מאכל ומשתה. הלכו בדרכיו ועשו לעצמן י"ט,

באר הפרשה - ל"ג בעומר

עמם חררת מצה, וממנה ניזונו למשך ל' יום, ואז הלכו במדבר שלוש ימים בלא לחם, ויהי ביום השלישי, ביום י"ח אייר - ל"ג בעומר, החל הקב"ה להמטיר לחם מן השמים. ומסיים ה'חתם סופר' וראוי לעשות לזה זכר טוב. ואם כן אף עניין המזוני יש בהאי יומא רבה. שהרי ביום זה המטיר הקב"ה לחם מן השמים^{מ"ד}.

וזכר נודע על כוחו הגדול של רשב"י להשפיע שפע 'מזוני' לעולם, וכדאיתא ב'ירושלמי' (ברכות פ"ט ה"ח) רבי חזקיה בשם רבי ירמיה, כן היה רשב"י אומר בכל פעם שהוצרך למעות 'בקעה בקעה התמלאי דינרי זהב' והיתה מתמלאה.

כי קדוש היום לאדונינו - תוקף קדושת היום רבות האריכו בספה"ק במעלת האי יומא קדישא^{מ"ה} כי הוא נורא ואיום^{מ"ו}, עד שהפליגו ואמרו כי קדושת

חיי - כמו שמביא הרה"ק ממונקאטש זי"ע (שם אות י) כי 'שמעון בן יוחאי' בנימטריא 'מחיה מתים'.

ועוד, שתיבות 'שמעון בר יוחאי' עולים במכוון כמספר 'ורפאתיו' (אורה ושמה להרה"ק מבארניב דף כ, הובא בהילולא דרשב"י הערה סז). ולא זו בלבד, אלא כמו שאמר הרה"ק רבי פנחס מקאריץ זי"ע (אמרי פנחס השלם אות רלא) שיום זה מסוגל ביותר לעורר בו עניין הרפואה ומי שצריך לקחת רפואה (תרופות) יתחיל בל"ג בעומר, שכאמור 'בורא רפואות' מכוון כנגד 'הוד'. ואם כן יום ל"ג בעומר שהוא ספירת 'הוד שבהוד' הרי הוא מסוגל לבוא ל'תכלית הרפואה'.

מזוני - למדנו מדבריו של הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע בתשובותיו (י"ד רל"ג), כי הנה אמרו במדרש (מדרש זה אינו לפנינו) שבצאת בני ישראל ממצרים, לקחו

ועשו סעודה גדולה, בתוך הסעודה נתנה לו האשה יין ושיכרתו יותר מדאי, כיון שנתישבה דעתו עליו, אמר לה, בתי, ראי - כל חפץ טוב שיש לי בבית וטלי אותו ולכי לבית אביך. מה עשתה היא, לאחר שישן רמזה לעבדיה ולשפחותיה, ואמרה להם שאוהו במטה וקחו אותו והוליקוהו לבית אבא. בחצי הלילה נייער האיש משינתו כשפג היין, אמר לה, בתי היכן אני נתון, אמרה ליה בבית אבא, אמר לה מה לי בבית אביך, אמרה לו - ולא כך אמרת לי בערב 'כל חפץ טוב שיש בביתי טלי אותו ולכי לבית אביך', אין לי חפץ טוב בעולם יותר ממך. הלכו להם אצל רשב"י, ועמד והתפלל עליהם ונפקדו. ללמדך, מה הקב"ה פוקד עקרות אף צדיקים פוקדים עקרות, והרי דברים קל וחומר, ומה אם בשר ודם מכיוון שאמר לבו"ד כמותו אין לי חפץ בעולם טוב ממך נפקדו, ישראל המחכים לישועת הקב"ה בכל יום ואומרים אין לנו חפץ טוב בעולם אלא אתה עאכ"ו.

מד. איתא מהרה"ק ה'ישמח ישראל' זי"ע (מאורן של ישראל י"ד שבט, ב) שיום פטירת הצדיק נקרא 'הילולא', כי אותו היום הוא לצדיק כ'בי הילולא' שהוא בלשון ארמי יום 'חתונתו', וכמו שבחתונה קורין את הכתובה לפני החתן להודיעו ולהזכירו את התחייבויותיו כלפי הכלה, כמו כן ביומא דהילולא של הצדיק מזכירים את התחייבותו כלפי האנשים שחסו בצילו. עכ"ל.

עפ"ז יש לומר, שבהילולא דרשב"י הרי הוא כחתן היוצא מחופתו, ו'שטר כתובה' בידו לכל המשתתפים בשמחתו הן בקירוב מקום הן בקירוב הלב, ובכתובתו כתוב 'אנא אפלח ואיזון ואפרנס יתיכי ליכי' (אזון ואפרנס), והרי הוא כמחייב עצמו להשפיע לנו בני חיי ומזוני וכל הצטרכויותינו בהרחבה מרובה.

והנה נוהג שבעולם אשר ה'מחותנים' שופכים דמעות כמים בשעת החופה להצלחת הזיווג ושיהא הבניין עדי עד, ואין זה סתירה ל'שמחה' כלל, כך גם באי הילולא רבא וקדישא 'יום חתונתו' ושמחת ליבו' של רשב"י, שעלינו להיות כ'מחותנים' וכקרובים ולא כשאר אורחים הבאים לראות... אלא פלגי מים תרד עיני בתפילה לקבל מלוא חפניים מהשפעות הגדולות והקדושות הנמשכות לעולם בזכותו של רשב"י, וכדברי הגמ' הנזכרים האי עלמא כבי הילולא דמיא, 'חטוף ואכול' בריבוי פרקי תהילים ושאר תפילות ותחינות, וכל המרבה הרי זה משובח, וכאמור הכל יהא מתוך שמחה הגדולה, ועי"ז בוודאי ימלאו משאלות לבו ביד רחבה וגדושה.

מה. הרה"ק מקאליסק זי"ע נהג לאמר בעת טבילתו במקוה ביום ל"ג בעומר הריני מקבל עלי קדושת היום (הילולא דרשב"י סה).

מו. נוראות אמרו בגודל מעלת האי יומא רבא, דאיתא בגמ' (ברכות נח.) וההוד - זה בית המקדש ולפי זה יש לומר כי 'הוד שבהוד' היינו 'קדש הקדשים' וללמד, כי ל"ג בעומר שעניינו 'הוד שבהוד' קדושתו היא כנגד קדש הקדשים, וזהו שייסד הפייטן בר יוחאי בקדש הקדשים.

היום של ל"ג בעומר היא בעין קדושת יום הכיפורים לענין מחילת העוונות וטהרת נפשות ישראל מכל חטא מ"ח, וכן אמר הרה"ק רבי יהושע מקאמינקא ז"ע להרה"ק משינאווא ז"ע, דענין יום הכיפורים הוא, שאהרן הכהן שהוא בחינת 'הוד' נכנס לקדשי קדשים שאף הוא בחינת 'הוד', והכי נמי בל"ג בעומר מתעורר בחינת 'הוד'

שבהוד', והיינו הק"מ, ואפשר לפעול בו ישועות כביום הכיפורים (הובא באוהב שלום השלם ח"ב עמו' י"ח, מפי הגרש"א זעלסענרייך זצ"ל אבר"ק טשאקאווא). ובעין זה כתב הרה"ק ה'חתם סופר' ז"ע (דרשות ח"ב רפ). שמדת 'הוד שבהוד' היא בבחינת 'כתר', ומתעורר ה'עת רצון' שנגלה הקב"ה לישראל בעת מתן תורה בזמן מלא רחמים. ורמוז לה,

מז. אגב, כתב ב'סידור בית רחל' להגה"ק רבי נפתלי כ"ץ ז"ע, שיש בשירת הזמר 'בר יוחאי' סגולה נפלא להארת הנשמה (ומבאר שם עפ"י דרכו) ומבואר שם דהיינו גם למי שאינו מבין ומשיג בסודות הזמר.

מח. ומהאי טעמא נהגו ישראל קדושים לשורר בעוז ובתעצומות ולפזז ולכרכר ביום ל"ג בעומר בדברי רבי עקיבא 'אשריכם ישראל לפני מי אתם מטהרים ומי מטהר אתכם אביכם שבשמים', הגם שנאמרו במקורם לענין טהרת יום הכיפורים, ו'הם במשנה ערוכות' בסוף מסכת יומא, ש'אם אינם נביאים בני נביאים הם', ושקול האי יומא בקדושתו ולענין טהרת הנפש ומחילת העוונות כמו יום הכיפורים.

מט. בספר 'הילולא דרשב"י' מביא (הערה מא) שפעם דיבר הרה"ק ה'שר שלום' ז"ע מענין גדלות ל"ג בעומר, נענה בנו הרה"ק רבי זונדל ז"ע ואמר, שהוא כמו יוהכ"פ. נענה ה'שר שלום' בלבת אש וקודש ואמר, אכן יפה כיוונת. ואילו בספר 'בקודש פנימה' (ח"ב עמ' שסג) מביא שסיפר הרה"ק מבעלזא ז"ע, כי פעם אמר ה'שר שלום' ז"ע כי ל"ג בעומר איז די גרעסטע טעג אין יאהר' (- היום הגדול ביותר בכל השנה), ומיד כפף בנו המהר"י ז"ע את עצמו ואמר לאביו געב מיר א ברכה (- תברך אותי).

שנה אחת ביום ל"ג בעומר בעת עריכת שולחנו הטהור הזכיר הרה"ק ה'שר שלום' מבעלזא ז"ע את מאמרם ז"ל (ביצה ט:) 'הידור מצוה עד שלישי', ושאל הרי הקב"ה מקיים את כל התורה כולה (עי' ברכות ו), ובמה שייך אצלו הידור מצוה עד שלישי, אלא, כמו שאמרו ז"ל (סוכה נב): 'יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ומבקש להמיתו ואלמלי הקב"ה עוזרו אינו יכול לו', ובמצוה זו מהדר הקב"ה 'עד שלישי', שאחר שנלחם האדם עם יצרו ועשה שני שלישי, עושה הקב"ה עבורו את השלישי הנותר.

והנה ימי הספירה - ימי הטהרה, מ"ט יום הם, נמצא שביום ל"ג בעומר כבר עברו שני שלישי מימי הספירה, ועד יום זה עמלים בני ישראל לטהר נפשם מכל סיג ופגם. אך מיום זה ואילך מהדר הקב"ה ומטהר את בני ישראל מכל טומאתם, ואומר 'זורקתי עליכם מים טהורים', והיינו שביום זה מכפר הקב"ה לבני ישראל על כל עוונותיהם (הובא בדובר שלום להרב אברהם חיים שמחה בונים מיכלזאהן זצ"ל).

באותו ה'טיש' ישבו הרה"ק ה'דברי חיים' מצאנז ז"ע והרה"ק רבי שלום מקאמינקא ז"ע, הרה"ק השר שלום התלהב באלו הדיבורים משך כג' רבע השעה (וכך כותב הדובר שלום - הרה"צ מצאנז ישב בכל משך העת נשען על השולחן ושתי ידיו על מצחו. והרה"צ מקאמינקא זלגו עיניו דמעות כשטף מים רבים).

וכעין זה כבר איתא במהרש"א (מ"ק כח. ח"א ד"ה מת) וז"ל, שאנו מדקדקים לעשות יו"ט קצת בל"ג בעומר לזכר שבו עברו רוב ימים שהן ב' חלקים מימי ספירה יום לשנה ששוב אין אדם חוטא, עכ"ל.

אגב אורחא, הרה"ק ה'שר שלום' ז"ע היה אומר שהוא 'פלא' שבש"ס נכתב כל מעשה דרשב"י ש'הוחבא בתוך מערה מפני הגזירה' במסכת שבת דף ל"ג, וסימנא מילתא... הוסיף על כך הרה"ק מקאמינקא ז"ע, שיש בזה פלא בתוך פלא, שעד אותו מקום הובאו בש"ס ל"ב מימרות משמיה דרשב"י, וסוגיא זו הנמצאת בדף ל"ג היא המימרא ה"ל"ג...

בדרך צחות אמר הרה"ק רבי שלמה מזוועהיל ז"ע, שבל"ג בעומר כלולים כל השלש רגלים, כי שחיטת הכבשים (שהיה נהוג בין הרבה מבני עדות המזרח) סמוך למערה הוא כנגד חג הפסח, ההרים שמסביב הציון רומזים לחג השבועות שהרי שניתנה תורה בהר סיני בחג השבועות, והאזהלים שמקימים הבאים לשהות במירון הוא כנגד חג הסוכות דבעינן דירת עראי. והוסיף חכם אחד עוד, עפ"י המעשה הידוע שהרה"ק מרוזין שאל פעם את אחד מחסידיו מבני ארץ ישראל, היאך נראית ההילולא ביום ל"ג בעומר במירון, תיאר החסיד בפני רבו שבפנים המערה - יוהכ"פ, ומחוץ למערה - שמחת תורה, ומאד הפליא הרוזינער את דבריו, ולפי זה יש לנו עוד שני מועדים ביום הזה.

באר הפרשה - ל"ג בעומר

ואמור לו בר יוחאי שכיה בארעא (הרי רשב"י נמצא בזה העולם), פנה המלאך אל הקב"ה ואמר לו 'מאריה דעלמא גלי קמך מה דאמר לי בר יוחאי' - הלא ידוע לפניך מה שאמר לי רשב"י. אמר לו הקב"ה, לך והחרב את העולם כולו ולא תשנה ביה בבר יוחאי (אל תשנה בדברי בר יוחאי), משחזר המלאך ורשב"י ראהו, אמר לו רשב"י אם לא תסתלק מנן אגזור עליך שלא תוכל שוב לעלות למקומך בשמי גבוהים, כי אשליך אותך למקום נידח בו נשלחו עזא ועזאל [המלאכים שהפיל הקב"ה משמים לארץ, והם קשורים בשלשלאות בהרי חושך, (יזמא סו: וברש"י, ד"ה עזא)]. אלא, חזור אל בורא עולם, ואמור לו, אף אם אין בעולם שלושים צדיקים, די לנו בזכותם של עשרים צדיקים לקיום העולם דכתיב (שם לא) 'לא אשחית בעבור העשרים'. ואם אין אפילו עשרים צדיקים בעולם, די בזכותם של עשרה צדיקים להציל את העולם מחורבן כי כה אמר ה' (שם לב) 'לא אשחית בעבור העשרה'. ואם אפילו עשרה צדיקים אין בנמצא, לא ימוטו מוסדי תבל בזכות שני צדיקים - אני ובני, דהכי כתיב (דברים יט טו) 'על פי שנים עדים יקום דבר', ואין דבר אלא עולם, דכתיב (תהלים לג ו) 'בדבר ה' שמים נעשו'. ואם גם שני צדיקים אינם, ישנו צדיק אחד ואני הוא וכתיב (משלי י כה) 'וצדיק יסוד עולם'. באותה שעה יצתה בת קול מן השמים ואמרה 'זכאה חולקך רבי שמעון, דקודשא בריך הוא גזר לעילא, ואת מבטל לתתא, בוודאי עלך אתמר (תהלים קמה יט) רצון יראיו יעשה' (אשרי חלקך רשב"י שהקב"ה גזר גזירה בשמים ממעל, ואתה מבטלה בארץ מתחת, ועליך הכתוב אומר 'רצון יראיו יעשה')²².

ו"ל. ולפע"ד, כי הוא יום ל"ג - למ"ד גימ"ל במלואו גמטריא 'זקן' שהוא רצון העליון בחינת יוה"ב כידועי.

וכך כתב הגה"ק רבי יהונתן אייבשיץ זי"ע (יערות דבש ח"ב דרוש יא) ו"ל, ויום ל"ג בעומר הוא הילולא דרשב"י, כי מת אז, והיה למעלה הילולא [בבחינת] 'הנערה באה אל המלך' וראוי לכל איש הירא וחרד לשום אל לבו יום ההוא לשוב בתשובה, כי זכות רשב"י מסייעת להבא לטהר"א, ולא לבלות זמן בעו"ה בהבלי עולם, אשר הוא לצדיק לצער, עכ"ל.²³

ביטל כמה גזירות - כוחו של רשב"י לבטל כל גזירות קשות ורעות

עובדות נוראות מצינו בזה"ק בכוחו של רשב"י לבטל את הגזירות, וכמובא ב'זוהר הקדוש' (השממות ח"א עה"פ ואברהם היה יהיה) זמנא חדא יצא רשב"י וראה בעיני קדשו חשכות ואפילה גדולה היורדת לעולם. אמר רשב"י לרבי אלעזר בנו, בא עמי ונראה מה רוצה הקב"ה לעשות כעת בעולמו. הלכו ומצאו מלאך אחד גדול כהר גדול, ומפיו יוצאים שלושים להבות של אש. שאלו רשב"י, להיכן פניך מועדות, ומה בדעתך לעשות עתה בעולם. ענהו המלאך - להתריב את כל העולם כולו, כי גזירה יש מלפני הבורא שבכל עת מוכרחים להיות בעולם שלושים צדיקים דכתיב (בראשית יח יח) 'ואברהם היו יהיה' - יהיה בנמטריא ל', וכעת יש בעולם פחות משלושים צדיקים, לכן, שלחני הבורא להתריב את העולם כולו. אמר לו רשב"י במטותא מינך, חזור נא אל הקב"ה

נ. הרה"ק ה'שפתי צדיק' מפילץ זי"ע (ל"ג בעומר אות א) מביא מנהגו של הרה"ק הרבי רבי העניך מאלכסנדר זי"ע שהיה רגיל לברך את החסידים במוצאי יום ל"ג בעומר 'האט'ס געפועל'ט אלעס גוט' - יה"ר שיתקבלו כל תפילותיכם לרצון. ומבאר, כי הוא בדומה למוצאי יום הכיפורים שהכל מברכין זה את זה שיפעלו כל טוב, כי בכל השנה עוונותיו של אדם הם כמסך המבדיל המונע בעד תפלותיו מלעלות השמימה, וממילא אחר טהרתן של ישראל ביום הכיפורים - שנמחלו עוונותיהם, אפשר לתפילות לעלות מבלי מעכב, וכיוצא בו ממש הוא יום ל"ג בעומר, כי ביום זה פועל רשב"י לכפר עוונותיהם של ישראל, באמרו 'יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין', ומעתה אפשר לברך שיפעלו כל מילי דמיטב, כי אין כל מעכב בעד התפילות.

נא. ונתן הרה"ק מבארניב זי"ע (אורה ושמחה אות כח) רמז לדבר כי 'שמעון בר יוחאי' בגימטריא 'יבין ושב ורפא לו' (ישעיה ו י).

נב. כע"ז איתא באלשיך הק' בפירושו על איוב (פ"ל כ"ג) על הפסוק 'והנפש תלעג לרש' (פי' לגוף) ותלך צהלה ושמחה לחוג את חג אורות אשר עשה בחברת הגוף, כנכנסת לחופה לפניו יתברך, כי על כן קראו בספר הזוהר אל פטירת נפש צדיק - 'הילולא'.

נג. ועד היום נמשך כח זה בכל עוז ותעצומות, שמעתי מבעל העובדא הרה"ח רבי ש. ג. שליט"א מוויליאמסבורג יצ"ו שבניו יארק מה שהיה עם נו"ב הצדקנית לרפו"ש. הרבנית חלתה ל"ע בשנת תשס"ח במחלת ה-ms (טרשת

באר הפרשה - ל"ג בעומר

כא

נפוצה) בה החולה מאבד את את תפקודי הגוף בכל אבריו וגידיו ל"ע. ולדאבון לב במשך חודשי החורף של שנת תשע"ז אבדה את ראייתה כמעט כליל. כמובן שמלבד כל ההתרוצצויות בין כתלי בתי הרופאים, פנו גם ליחיד מומחה בתחום זה – הלה בדק ומצא שהעצב (נערוו) המוליך את הראיה מהמח אל העיניים ניזוק ונמחה כליל, כך שעפ"י טבע וכמבואר בספרי הרפואה אין תרופה למכתה, וכבר שלחו מטעם רשויות הרווחה (סוציאלי) להתאים ולהכין את ביתם לבית של עיורים ל"ע.

ויהי לקראת ל"ג בעומר, עלה הרה"ח ביחד עם נו"ב לארה"ק (בליווי שתי נשים צדקניות אשר נשאו את הרבנית לכל מקום בכסא גלגלים, הואיל וכבר לא היתה יכולה להלך על רגליה), להשתתף בשמחת הרשב"י ביומא דהילולא דיליה ולהעתיר בבקשת רחמים לרפואת האשה תליט"א.

ביום ל"ג בעומר אחר הצהריים עלה בעצת רבו כ"ק האדמו"ר מסקולען שליט"א (לפני שנתעטר בכתר האדמור"ת) לתוככי הציון הקדוש (אחר שהרבי הפליג בשגב גודל הזמן, גם אמר להם שיכולים לפעול מ'הר' מירון, אך הנשים התנדבו להכניסה פנימה). בהגיעם שמה – אחר עיכובים מצד ה'שומרים' וכו' אבל דבר לא עיכב בעדם, עד שגם מלאך... בע"כ ענה אמן והורה להכניסה בסמוך להציון.

שם פתחה האשה באמירת תהלים עד שלאחר שעתיים ומחצה התקשרה אל בעלה שליט"א, סיימתי את כל ספר התהלים, הנני מוכנה לצאת...

באותה שעה לא הבין הבעל את תוקף וגודל הנס. כי זה ימים וימימה שאבדה האשה את ראייתה, ורק רופא אחד מצא שבזווית אחת של אחת מהעיניים יש ביכולתה לראות עם משקפיים מיוחדות ומגדלת (פארגרעסען גלאז) ענקית, ולכן הדפיסו עבורה תהלים מיוחד בה היוגודל האותיות כז אינטשעס (55 ס"מ) וגם כך עלה בידה לקרוא דף שלם במשך שעה תמימה, כיצד ראתה בציון הרשב"י וקראה כ'אחד האדם' – את כל התהלים במשך שעתיים ומחצה בלבד... אחר חזרתם לביתם עלו למעונו של ה'רופא', הלה נטל פנס (פלעשלייט) והביט בתוככי עיניה, ובשאגה הכריז, היא רואה בעיניה... ומיד שלח אותה לרופא אחר המומחה העולמי (שהיה כופר הכל) – אחר שבעצמו סידר לה תור שמה (כי בכוחות עצמם היו מתקבלים כשנה לאחמ"כ), הלה גם התפעל ותמה כיצד אירע הנס, אחר ש'בדרכי הרפואה' לא נמצא רפואה למכתה כלל וכלל, אי אפשר להחיות את העצב המוליך את פקודת הראיה מהמח לעיניים אחר שכבר נמחה לגמרי, ולא היה יכול להאמין ל'מראה עיניו', ובפליאה שאל אותם אצל מי הייתם... ענה הבעל היינו אצל פרופסור רשב"י בארה"ק... בלית ברירה הודה הרופא כנגד משנת חייו – שהוא כאמור כופר בכל, שיש בעל היכולת היכול הכל, ואז שלח הודעה להרופא ששלחם לו בזה"ל 'בדרכי הרפואה לא קרה כזה דבר מעולם'.

הבעל שאלו, הנה ב"ה היא רואה בעיניה, כיצד תוכלו לעזור כעת שתתחיל ללכת עם רגליה, ענה הרופא, במשרד (אפיס) זה אין כל דרך לעזור לכם מאומה, שוב נא לארה"ק לאותו פרופסור רשב"י הוא יצילכם...

בהיותי באת"ק מירון שמעתי מעשה נורא מבעל המעשה, והוא ת"ח מופלג, בקי בכל מכמני תורה כל רז לא אניס ליה, גבוה משכמו ולמעלה, ירא שמים מרבים, נודע בשערים, הלה מרבה לפקוד את ציון התנא האלוקי רשב"י. זה כמה שנים שכליותיו פסקו מלפעול באופן קשה ביותר (מס' 17, למבינים בדבר), והוכרח לעבור טיפולי דיאליזה מדי לילה בלילה, מבית החולים נתנו לו מכשיר ובכל לילה נכנס למיטתו והיה מחבר עצמו למשך כ-10 שעות לאותו מכשיר, אף בהיותו במירון בשבתות היה מטפל בעצמו כן, כי לא ניתנה לו רשות מאת הרופא להחסיר אפילו לילה אחד כי נפשו תלויה בזה, מלבד כל זאת היה עליו להתייצב לפני הרופא פעם אחת בכל חודש 'לדעת את שלום כליותיו ומה יעשה בהן' מאחר שטיפולי הדיאליזה נעשו בביתו ולא בביה"ח.

אט אט החמיר מאד מצבו, ובלית ברירה הוחלט לערוך בו 'השתלת כליות', כידוע שחסד גמל הבורא עם ברואיו, וברא בכל בריותיו שתי כליות כשאפשר לחיות עם אחת מהנה ואת השניה 'לתרום' לזקוקים אליה, וכבר נמצא תורם, ונקבע זמן להשתלה בבית החולים ב'קולומביה' שבארה"ב, ואף סילק כל התשלום בסך 180,000 דולר טבין ותקילין.

אבל, בכדי שיהיה גופו מוכן ומזומן לעריכת ההשתלה עבר בדיקות מקיפות לרוב, ומכורח המציאות הכריחוהו לעבור סדרת טיפולי שיניים – לתקן את הניתן לתקן, ומה שלא ניתן לעקור לגמרי, כי אם ישנו חור אפילו הקטן ביותר באחד משיניו מסוכנים חייו, שמא יסתתר באותו חור 'חיידק' ויזיקנו, בדקו ומצאו כי להציל את השיניים דורשים הרופאים סך 130,000 שקלים, ולגודל הסכום דחה האיש את הענין, עד תחילת ימות הקיץ תשע"ח, אז 'באו מים עד נפש' ובלית ברירה קבע תור אצל רופא השיניים בשבוע שאחר חג השבועות.

והוא מבטל. באותה שעה היה רבי חנינא בלוד, ומראה מעשה זה בא לפני רבי מאיר וסיפר לו מאי דהוה, נענה רבי מאיר ואמר, מי הוא זה שיכול לעמוד על רוב שבחו של רשב"י, פתח ואמר 'ויאמר משה אל אהרן קח את המחתה ותן עליה אש מעל המזבח ושים עליה קמורת' (במדבר יז יא), ובתיב (פסוק יב) 'ויקח אהרן וכו' והנה החל הנגף בעם', ובתיב (פסוק יג) 'ויעמוד בין המתים ובין החיים ותעצר המגפה', כולי האי אצטרך ליה למשה למטרת, ורשב"י במימריה הקב"ה גוזר והוא מבטל מותנא, היינו שמושה רבינו היה צריך לטרוח

ו'דבריו עושים פירות', בדיבור בעלמא^י, כדאיתא ב'זוהר חדש' (מדרש רות קד). פעם אחת היה רבי שמעון מהלך בדרך, משנכנס לעיר 'לוד' באו אליו אנשי העיר וסיפרו ש'דבר' (מגיפה) קשה שולט על העיר. סובב ר' שמעון סביבות העיר וראה אנשים רבים המוטלים ללא רוח חיים, נענה רשב"י ואמר 'כל האי במתא ואנא הבא, גזרנא דליבטיל' (היאך יתכן, שאני כאן ועדיין המגיפה קיימת, גזרתי שתתבטל המגיפה). תיכף נשמעה בת קול המכרות ואומרת למלאכים הממונים על המגיפה צאו ממקום זה, כי רשב"י נמצא כאן, והקב"ה גוזר גזירה

לקראת יום השבת וחג השבועות שחל במוצאי שב"ק נסע מיודעינו לאת"ק מירון כדרכו בקודש, במוצאי החג ניגש אל ציון הקודש, ואלו היו דבריו בהתחננו לפני הבורא, בזכות רבי שמעון ענני זכותו יגן עלינו, רפואה שלימה תרפאנו בזכות אדוננו בר יוחאי... רבי שמעון, נצרך אנכי ל'נס' קטן, וכבר לימדונו חז"ל ש'מלומד בניסים אתה' (כלשון הגמרא מעילה יז). ובעצמך אמרת 'יכול אני לפטור את כל העולם מן הדין', על של עתה באתי, שני כליות בגופי, ולנס קטן אני נצרך - שישובו לפעולתם כבראשונה.

באמת אמרו, שבקשה זו היא מחוץ לגדרי הטבע, וכעין 'תחיית המתים' ממש, כי 'כלייה' שאינה עושה פעולתה שוב אין לה תקנה כלל בדרך הטבע, ולא ביקש על 'נס קטן' אלא על נס כקריעת ים סוף, אמנם האיש הלזה ברוב אמונתו בהקב"ה ובזכותיה דרשב"י היה פשוט בעיניו שאין זה אלא נס קטן, וכדבר של מה בכך.

בימים שלאחר חג השבועות הגיע זמנו להיבדק אצל הרופא כמנהגו אחת לשלושים יום, והנה הוא רואה כי פני הרופא מחליפים צבעים, ומרוב תדהמה, התרגשות ופליאה זועק כיצד... מה קרה... מה... נבהל האיש כהוגן, בפחדו כי רב, מי יודע מה קרה לכליותי, הרופא מיהר לקרוא לרופא גדול ממנו הממונה עליו, וזה קרא להוד מעלת הפרופסור, וכולם נענו בפליאה ותדהמה, אדון נכבד, אין בידינו כל הסבר רפואי לכך, מעולם לא שמענו כדבר הזה, נתקיים בך 'אחרי בלותי היתה לי עדנה', כליותיך עובדות ועושות פעולתן כאחד האדם... הגידה נא לנו, מה עשית, איזה טיפול ואצל איזה רופא היית, אמר להם האיש, הלכתי לרופא הגדול, מחולל הפלאות הרי הוא רשב"י, המלומד בניסים והוא 'טיפל' בי כראוי.

ולא נרגעה דעתם של הרופאים, עד שפקדו עליו - הבה ננסה לעבור את השבוע הבא מבלי טיפולי דיאליזה, וככלות השבוע שוב הנה ונבדוק אותך, וכן עשה - אחרי כמה שנים שהתמיד בדבר ולא החסיר לבצע את הדיאליזה אפילו לילה אחד מלילותיו, כעבור שבוע שב אל הרופא שמצא את כליותיו פועלים כרגיל, ועדיין לא הסכים לשחררו מבלי כלום - שכאמור, מעולם ועד עתה לא נשמע כדבר הזה, שהכליות שפסקו מלעבוד, ועוד באופן חמור כזה, ישובו לפעול כאילו לא עבר עליהם כל חולי, לכן אמרו לו, עתה נעשה נסיון של שבועיים מבלי הדיאליזה, יחדיו נגיע לשלושה שבועות רצופות מבלי דיאליזה, ובזה נווכח להכיר מצבך האמיתי, ואכן, הנס שרשב"י עשה עמו חי וקיים, וכעבור שבועיים אמרו לו הרופאים, אדון נכבד אין לנו כל הסבר, אבל, הינך בריא לחלוטין, שוב לביתך, לך אכול בשמחה לחמך, והחזר לנו את מכשיר הדיאליזה, ומאז הכל מכנים אותו 'רבי מרדכי בעל הנס'.

נד. וכדאיתא עוד בזוה"ק (שמות טו) פעם אחת ישב רבי שמעון, והיה בנו רבי אלעזר עומד אצלו ומפרש רזי החכמה, והיו פניהם מאירות כשמש, ודבריהם עולים עד לרקיע, כן ישבו במשך שני ימים שלמים - לא אכלו ולא שתו ולא היו יודעים אם הוא יום או לילה. משיצאו, נענה רבי שמעון בתיבות הפסוק (שמות לד כח) 'ויהי שם עם ה' ארבעים יום וארבעים לילה - לחם לא אכל ומים לא שתה'.

משסיפר רבי חייא מעשה זה לרבי, התפלא רבי על כך, ואמר לו אביו רבן שמעון בן גמליאל - בני, הרי רשב"י הוא אריה גם בנו ר"א אריה הוא, ואין רשב"י כשאר אריות, אלא עליו נאמר (עמוס ג ח) 'אריה שאג מי לא ירא' - ומה עולמות שלמעלה מזדעזעין ממנו, אנו על אחת כמה וכמה, איש שלא גזר תענית מעולם על מה ששאל וביקש, אלא הוא גוזר והקב"ה מקיים, הקב"ה גוזר והוא מבטל.

שדברי צדיקים קיימים בחייהם ובטלים לאחר מיתתם, אלא שפע הבא ע"י הצדיק קיים לעד ולעולמי עולמים".

בפעולות שונות עם הקטורת כדי לבטל המגפה, ואילו רשב"י עשה כן 'בדיבורו' בלבד".

אמונה ברשב"י - לכל ואפילו לפחותים

איתא מהרה"ק ה'בית אהרן' זי"ע (קו: קו:) מי שיש לו אמונה ברשב"י יש לו חיווק ברשב"י, כשם שהשי"ת הוא ה' לכל, כך רשב"י הוא רשב"י לכל", אפילו לפחותים". והיינו שלכל אחד מבני ישראל - באיזה מקום ומצב שהוא נמצא יש לו חיווק גדול מכותו ואורו של רשב"י". ובפרט אם יקיים את תחילת דברי ה'בית אהרן' מי שיש לו אמונה ברשב"י, ויאמין בכוחו

והנה שיטת רשב"י ששפע הבא בזכות הצדיק נשאר לעולם, כדאיתא ב'ספרי' (פרשת עקב פסקא לח) לגבי ענין הברכה שהצדיקים מביאים אתם לבל מקום שהם הולכים, כשבא יעקב אצל לבן ברכה באת לרגליו... ירד יוסף אצל פוטיפר ברכה באת לרגליו... ירד יעקב אצל פרעה ברכה באת לרגליו, ובמה ברכו שנפסקו שנות הרעב בטרם זמנם, וסבר תנא קמא שאחרי מות יעקב חזרו שנות הרעב לשמש עד מילוי זמנם (שבע שנים), רשב"י אומר אין זה קידוש השם,

נה. ובכל ימות השנה הדברים אמורים, ק"ו ביום שאמר עליו רשב"י 'האי יומא ברשותי קאי'.

והנה, רבים מקשים, מדוע ביום פטירת משה רבינו נוהגין אבלות ויום תענית. ואילו ביום ל"ג בעומר - יום פטירת הרשב"י אנו עושים ליום שמחה וצהלה (בפשטות, כי בפטירת משה רבינו נשתכחו הרבה הלכות, ואילו בל"ג בעומר האיר רשב"י את כל העולם בהתגלות האדרא קדישא, על כן יום חג הוא לנו), יש שביארו על פי האמור שרשב"י לא הוצרך מעולם לגזור תענית שימלאו משאלותיו, אלא בדיבור פיו היה מבטל את כל הגזירות (משא"כ שאר הצדיקים ואף משה רבינו, הוצרכו להתענות בכדי לבטל גזירות רעות מעל עם ה') לכן ביום ההילולא שלו אין מתענים, כי אותו צדיק לא הוצרך להתענות לעולמים על הגזירות. ואדרבה מתוך שמחתנו בהאי יומא נזכה לפעול ישועה רבה עזרה ופדות.

נו. מעתה הבה נזעק בלב קרוע ומורתח, רבי שמעון אתה 'יודע כל הנסתרות' שבלב, כל אותם הדברים המעיקים על הלב, כשקול יעקב נוהם מתהומותיך איש איש נגעו ומכאובו, אתה 'יודע כל הנסתרות', אותם גזירות רעות שאין איש יודע אפילו לבקש עליהם שלא יבואו, על כן 'דבריך יעשו פירות' לעד ולעולמי עולמים ופֶטַל כל הגזירות, וכלשון שהיה שגור בפיהם של חסידי קמאי לזמר 'יבטל כל הגזירות' (ולא 'פֶטַל כמה גזירות').

וכמו שפירשו בנוסח התפילה (בר"ה וביה"כ) 'עוד יזכור לנו אהבת איתן אדונינו', שכוונתנו לעורר רחמים משמי מרום, כשם שהקב"ה זוכר תמיד את 'אהבת איתן' להושיע לבניו אחריו, כך עוד יזכור לנו ויושיענו גם עתה, ועל דרך זה לא נחשה בזעקת עוד יזכור לנו, רבי שמעון קדישא, ישועות גדולות ונוראות חוללת בכוחך הגדול עד עצם היום הזה, אבותינו סיפרו לנו באוזנינו שמענו, עוד תזכור לנו ותמשיך לעמוד ולהושיע...'

נז. יש ממליצים עפ"י הביאור הידוע בפסוק (תהילים קמה ט) 'טוב ה' לכל' - שלכל הצרות (והבעיות) טוב לפנות אל ה', אמור מעתה לבאר בדברי ה'בית אהרן', רשב"י לכל - לכל מיני הצרות והקשיים, טוב לבוא ולהתפלל על קברו, או להתפלל בזכותו ובוודאי יושיענו ה' באותות ובמופתים.

נח. יש שהסמיכו לכך את דברי הרמב"ם בפי' המשניות (פרה ג א) שאין כל נפקא מינה וחילוק בין האיש אשר מעולם לא נטמא ובין מי שנטמא ואחר כך טבל והזה, ולא עוד אלא שזה אשר הוזה עליו מעלה יתירה יש בו שהכתוב דן עליו ואמר שהוא טהור. אף לדידן נאמר, לכל ישראל האיר - רשב"י לכל, בין לפחותים בין לשאינם פחותים, אלא שמעלה יתירה יש לפחותים - שה'בית אהרן' העיד עליו שיש לו שייכות לרשב"י.

וכבר אמרו 'אדם ובהמה תושיע ה'' בגמטריא רשב"י (מגדיל ישועות מלכו מבארניב נה), ללמד שאפילו מי שהוא בבחי' 'בהמה' גם כן רשב"י מושיעו מכל צרה.

נט. בשנת תרצ"ה ביקרו בארה"ק בני הרה"ק ה'אהבת ישראל' מויז'ניץ זי"ע (בעודו בחיים חיותו) ועלו למירון בל"ג בעומר, ומפני הדוחק והצפיפות ששררו במערה הכריזו 'מאכט'ס פלאץ פאר די וויז'ניצער קינדער' (פנו מקום לבני הרבי מויז'ניץ), בכדי שיוכלו לגשת אל הציון, צעקה זקנה אחת 'אצל רבי שמעון כולם נחשבים כבנים', ה'אמרי חיים' נהנה מאד מדבריה והיה חוזר עליהם שכולם כבני רבי שמעון... (והרי ידוע שרחמי האב על הבן אינו תלוי בהתנהגות הבן אם היא ראויה או לא, בכל אופן אפילו אם הוא 'מן הפחותים' תגבר אהבת אב על הבן).

דרשב"י, הן בכללם, הן בפרט - בהאי יומא, בתוקף קדושת יום ל"ג בעומר כי קדוש היום לארוננו. וימלא

ס. כה אמר הרה"ק רבי יהושע מבעלזא זי"ע בפסוק (בראשית ל ב) שאמרה רחל ליעקב אבינו 'הבה לי בנים ואם אין מתה אנכי', והשיב יעקב 'התחת אלוקים אני' (שם פסוק ב), וביאר, שכך אמר לה יעקב, לא ראי האמונה בצדיק כמו האמונה בהשי"ת אשר בכוחה לשדד מערכות אף אם אינה שלמות, אולם כח האמונה בצדיק הוא רק כשמאמין באמת ובתמים, מכיוון שאמרת 'ואם אין' הרי זה סימן שיש בקרבך ספיקות בכוחי א"כ אין בכוחי לעזור לך, כי 'התחת אלוקים אני' להושיע גם כשאינן מאמינים בי בשלמות, ורק האמונה השלימה בכח הצדיק פועלת ישועות נפלאות למעלה מדרך הטבע. הוסיף המהר"י ואמר 'התחת אלוקים אני' (בניחותא), כי הצדיק הוא בבחי' 'תחת אלוקים', הקב"ה גוזר וצדיק מבטל.

סא. ידוע מה שסיפר הגה"צ רבי אשר זעליג מרגליות זי"ע (הילולא דרשב"י) מה שענינו ראו ולא זה, בל"ג בעומר שנת תרפ"ג, שהגיעה אשה אחת למירון ובנה הקטן עמה - בן שנולד לה לאחר שנים רבות מאד של ציפיה לישועה, והבטיחו היא ובעלה שאם יזכו לבן יביאוהו מירונה לגוזז פאת ראשו בשמחת ה'חאלאקע', ואכן תפילתם נענתה ולתקופת השנה נולד להם בן למזל טוב. כאשר הבטיחו כן קיימו, ומשבא הילד לגיל שלוש הביאתו אמו לתגלחת בציון הרשב"י. (ואילו אביו נשאר בביתו ולא עלה בידו לעלות מירונה). והנה באותה שנה היה ל"ג בעומר ביום שישי בשבת, ורוב העם נשארו לשבות שבתם בצילא דמהימנותא אצל רשב"י, ביום השב"ק בעת שהתפלל הרא"ז מוסף במנין האחרון סמוך לחצות היום - נשמע לפתע קול רעש גדול מאחד החדרים הקטנים הבנויים מעל לציון - כי באותו פרק אחזה מחלת הח"ר הנוראה את הילד הנ"ל, ושבק חיים לכל חי, וכפי שמעיד הגרא"ז מרגליות בכתביו 'אני בעיני ראיתי את הילד מונח על הארץ ירוק ומת'. וציוו הרופאים שהיו שם מטעם הממשלה מצפת"ו לעשות 'הסגר' על הציון, כי היתה מחלה זו מסוכנת לדבק אחרים בה, השערים ננעלו אין יוצא ואין בא, ושאות נוראות החלו להישמע, אבות נשארו מבחוץ ועולליהם בתוך המערה, ונשמע קול צעקה ובכיה בכל המקום ההוא, ועל כולם נשמע קול בכי מאם הילד שמת, שבנה הראשון והיחידי אשר נולד לאחר שנות ציפיה והביאה אותו על תגלחתו הראשונה אינו ונהפך לתוגה שמחתה. ולא היה איש מהנמצאים שהיה יכול לעשות קידוש - מרוב צער, לפתע קמה אם הילד וחגרה מותניה כאשת חיל, נטלה את בנה המת על ידיה וירדה עמו למטה לביה"כ שעל הציון הקדוש, ובקול מר צווחה, רבי שמעון, רבי שמעון... הנה הבאתי הלום את בני היחידי אשר נתן לי ה' בזכותך, וקיימתי נדרי להביאו אליך על תגלחתו הראשונה, אל נא תשבית את שמחתי ואת שמחת בעלי היושב ומצפה לנו שנחזור מציון קדשך...', ואח"כ קמה ואמרה, צדיק צדיק הנני מניחתו לפניך כמו שהוא, ואנא ממך שאל תביישיני ואל תחזיר פני ריקם, ותחזירו לפני חי ובריא כמו שהבאתיו אתמול לפניך, ויתקדש שם שמים ושמן בעולם, וידעו הכל כי יש ה' וצדיקים שופטים בארץ. ולסגולה סגרו הדלת, ורק הילד נשאר שמה. כעבור איזה רגעים... והקול נשמע מבית הכנסת - צעקת הילד לאמו, וה'חכם' שהיה שם פתח הדלת, והנה הילד קם על רגליו וצועק אמי תני לי מים כי צמא אני, ונעשה שם רעש גדול מתחית הילד המת, וכל הקהל באו לראות את הילד החי, ועמדו כל הקהל ובירכו ברכת 'מחיה המתים'... ואפילו אנשי השלטון הגויים השתאו לראות את הנס הגדול ופתחו את שערי המערה לרווחה לכל הבאים. והנה לא נזכר מאומה בדבריו על 'מעלת' האי איתתא אם היתה צדקנית גדולה או שמא אחד מהל"ו צדיקים, אך מעלה אחת היתה בה, שהיה לה אמונה פשוטה ברשב"י שבידו להחיות את בנה.

ומעתה, אין ספק בדבר, שאם יעמוד כל אדם אפילו 'פחות שבפחותים' ויזעק ויתפלל - ולא יפסיק, כאותה אם רחמנית שצווחה לרחמים על חיי בנה, יפעל כל משאלות לבו בכל מיני ישועות, ואפילו אם יצטרך רבי שמעון לפעול אצל היושב במרומים לשדד עבורו את כל מערכות הטבע, אלא שעליו לבקש כאותה אם המבקשת על חיי בנה היחידי...

לפני כמה שנים בהיותי ב'מערה' בתוך 'קהל עם ועדה' שגדשו את היכל הציון הק' עד אפס מקום, נכנס איש פשוט והמוני ופילס דרכו להגיע אל 'הציון' ממש, ובתוך כדי הליכתו הגביה קולו באמרו, רבי שמעון הגעתי, עוד שתי דחיפות אני אצלך... פשיטא ואין צריך לומר שאין לנו לעשות כמעשהו, חלילה וחלילה מלדחוף יהודים בכל ימות השנה ובכל אתר ואתר, וכ"ש באתרא קדישא הדין, אך זאת עלינו ללמוד, את האמונה הפשוטה ברשב"י, להאמין בכל לב ולב כיצד רוחו הגדולה של רשב"י מרחפת ושומעת כל תפילה ובקשה, ועלינו לדחוף 'שתי דחיפות' בלב עד שנוכל לומר בפה מלא רבי שמעון הגעתי...

מנוחתה באת"ק מירון, באותה שעה יצתה בת קול ואמרה 'עולו ואתו ואתכנשו להילולא דרבי שמעון' (בואו, האספו לשמוח בשמחת הרשב"י).

רצונו של רשב"י - שנשמח כולנו בשמחה רבה ויתירה, ועי"ז יושפע שפע רב.

על מעשה זה כתב הגה"צ רבי אשר זעליג מרגליות זי"ע (הילולא דרשב"י) שללא כל ספק, בראותנו את השמחה הגדולה שיש על ציון הקודש, ברור לנו שעד עצם היום הזה בכל ל"ג בעומר נכנסת אותה בת קול בלבו של כל יהודי, להיות עולין ומתכנשין למקום מנוחת קדשו דרשב"י, ולשמוח בשמחת פני האדון ה' ביום שמחתו^{סב}.

עולו ואתכנשו - מעלת העליה לציון הקדוש ביום זה ובכל עת

מסופר בזוה"ק (האוינו אידר"ז רצו): כל סדר הלוייתו של רשב"י (עיי' ספר 'נחוח דרשב"י' מערכת ד'), דבשעה שליוו בית ישראל את מיטתו דרשב"י, עברו ליד הכפר 'ציפרי' הסמוכה למירון. ובני 'ציפרי' לא הניחו לנושאי המיטה לעבור ממקומם, מכיוון שרצו שרשב"י יהיה קבור אצלם. עמדו בני ציפרי ומקלות בידיהם מחד גיסא, ובני מירון עמדו וצווחו מאידך גיסא שהם רוצים את רשב"י אצלם, אדהכי והכי התרוממה המיטה באוויר ואש לחכה סביבותיה, והלכה המיטה בעצמה למקום

כתב ה'של"ה' הק' באגרותיו 'על מקום אש להבת שלהבת'^{סג}, ציונו הטהור של רשב"י^{סד}, לומדים הוזהר באימה וביראה ובדביקות גדולה, כי כמה ניסים

סב. סיפר לי אחד מ'בעלי המעשה' שזכה לקחת לאת"ק מירון את הגה"ח ר' שמחה מונד זצ"ל מחסידי קמאי. והנה, כל ימיו היה ר' שמחה נוסע למירון בל"ג בעומר, ואף כשעלה גילו למעלה מבן תשעים שנה לא ויתר על כך, ואכן, כמה אברכים התנדבו להתלוות אליו לעזרו ולתמכו בכל הדרך הארוכה, משנשאל רבי שמחה, הרי כל כך קשה עליו ועל מלוויו הדרך והעליה להר ברגל, מדוע לא יסע מע"כ מירונה ביום אחר כשאינ טורח הדרך רבה כ"כ. ענה להם רבי שמחה, הבדל וחילוק גדול בין העליה לציון הקדוש בכל השנה ליום ל"ג בעומר, והרי מדרך העולם, כשבא מאן דהו לביתו של הגביר' להתרימו לצרכי צדקה, יתיישב בעה"ב ויבדוק את ה'המלצות' שבידו וכו' ורק לאחמ"כ יחליט אם בקשה זו הגונה היא ועליו להעניק לו נתינה הגונה. כל זה בביתו של הגביר, אבל, בעמדו בסעודת נישואי בנו יפזר מממונו בהרחבה לכל הפושט יד, ולא יעיין בטיבם של המבקשים, שהרי עתה 'עת שמחה' היא לו.

כיו"ב נמי אצל רשב"י - יום ל"ג בעומר הוא זמן 'הילולא' שלו, והריהו עומד ומשפיע על כל המשתתפים שפע ברכות וכל טוב, מבלי לבדוק בציציותיהם. האם נכונה בקשתם וכדומה, אלא הוא מעניק ומשפיע השפעות טובות בלי גבול, מעתה תבינו מדוע הנני מטריח את עצמי ליסע דייקא בל"ג בעומר.

שאלו פעם את אחד מבני ירושלים מתי הוא נוסע לחוג את ל"ג בעומר במירון, ענה היהודי, מלפני ה'קבלת פנים' עד אחר ה'מצוה טאנץ', כשמחת הנישואין של קרובי.

סג. כאשר ביקר הרה"ק ה'מנחת אלעזר' ממנוקאטש זי"ע בארה"ק עלה לאתרא קדישא מירון בדרכו לציון התנ"א רשב"י, והנה בעת עלייתו במעלה ההר כשהוא מלווה בנאמניו - הגה"צ רבי אשר זעליג מרגליות מימינו והמשב"ק הרה"ח רבי חיים בער ז"ל משמאלו. ניגש באמצע הדרך 'בר נש' אחד ומסר פיתקא בידי רבי חיים בער, משפתחו רח"ב נבהל עד עמקי נשמתו כי מצא כתוב בפיתקא שאם יהין ה'מנחת אלעזר' להיכנס אל מערת הציון הקדוש הרי אחת דתו ל... רח"ל (כידוע היה הרה"ק מגדולי לוחמי מלחמות ה' ברמה, והחפשיים זממו להרוגו). גם רבי אשר זעליג נחרד עד עמקי נשמתו (כי הבינו שאין הדבר 'איום' סרק בלבד, אלא הם מסוגלים לבוא לידי מעשה) ולא ידעו מה לעשות, הרה"ק שהבחין בסערת רוחם שאלם לפשר הדבר, הראו לו המלווים את הפיתקא ואת הנאמר בה, מיד הרגיעם הרה"ק, הנה נכנסים אנו לרבי שמעון, דעו נא כי אין כל שליטה למלאך המוות במקומו של רבי שמעון [וכבר הובא לעיל מדברי הזוה"ק שרבי שמעון ביטל את המגיפה בלוד 'כל האי במתא ואנא הכא, גזרנא דליבטיל'].

סד. צא ולמד כמה ישועות אפשר לפעול על קברם של צדיקים, כמו שאמרו בסוטה (יד. כפי שהוסיף בהגהות הב"ח אות א) 'מפני מה נסתתר קברו של משה מעיני בשר ודם, מפני שגלוי וידוע לפני הקב"ה, שעתיד ביהמ"ק ליחרב ולהגלות את ישראל מארצם, שמא יבואו לקבורתו של משה באותה שעה ויעמדו בבכיה ויתחננו למשה, ויאמרו לו, משה רבינו, עמוד בתפילה בעדנו, ועומד משה ומבטל את הגזירה, מפני שחביבים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם'.

באר הפרשה - ל"ג בעומר

יארעו שם^{ס"ה}, כי צריכים ללמוד הזוהר באימה וביראה ולא שום אבלות ועצבות, כי באלה חפץ רשב"י, והוא ובדבקות גדולה, ואח"כ לשמוח הלב שמחה רוחניות ברוק ומנוסה, ואח"כ נודרים נדרים ונדבות^{ס"ו} ומתפללים^{ס"ז}

מכאן נראה גודל כוחה של התפילה על קברו של הצדיק שאינה שבה ריקם, שהרי חשש הקב"ה מכך ולכן הוצרך להסתיר את מקום קבורת משה רבינו... ראה עד היכן הדברים מגיעים.

הרה"ק ה'צמח צדק' זי"ע היה אומר ש'מרון' (ללא י') הוא ר"ת מלך רופא נאמן ורחמן (לוח היום יום, הגאון משאמלויא, אגרות לחם שלמה אגרת צג).

מעשה באיש יהודי מבני ירושלים שבנו נחלה ופנה אל הרה"ק רבי דוד בידערמאן מלעלוב זי"ע בבכותו את מצב בנו, הורה לו רבי דוד סע נא לאתרא קדישא מירון ותפעל ישועתך על ציון התנ"א רבי שמעון בר יוחאי, אמר לו היהודי כבר הייתי במירון, אמר לו רבי דוד, נו, סע שוב, וכי מי שכבר ביקר אצל הרופא ועדיין לא נתרפא לא ישוב אל הרופא הלך ושוב עד שיתרפא...

הרה"ק רבי אברהם אלימלך מקארלין זי"ע הי"ד לא אבה לקבל קוויטלעך (פתקאות בבקשת רחמים) בהיותו על ציון התנא רשב"י, והיה אומר כאן יכול כל יחיד לבקש בעצמו בעדו ובעד ביתו. הוא היה אומר שלאחר ההשתטחות על ציון הקודש במירון – לא יסעו לשום 'מקום קדוש' אחר, כי במירון משאירים את כל חבילת הצרות, ואם יוצא האדם בהרגשה שעדיין נושא הוא את משא צרותיו, הרי זה ידיים מוכיחות שכלל לא היה אצל רבי שמעון. ב' הנהגות הללו נהג גם הרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב זי"ע.

וכבר אמרו בצחות שהאבנים הרבים הפזורים בדרך בואכה מירון. הם הם האבנים הגדולות והבצורות שנגולו מעל לבם של יהודים הנתונים בצרה ובשביה באתרא קדישא על ציון התנא הא' רשב"י...

ס"ה. מכאן תצא הקריאה לכל אחד מאחינו בני ישראל המסובלים בסבלם – איש איש בנגעו ומכאובו, ברוח ובגשם, אף אם נראה לו כי מרוב צרותיו ותלאותיו הקרקע נשמטת מתחת רגליו וכבר כשל כח הסבל, ישמע למה שהביאו בספרי קורות הימים (מסע מירון עמוד קיא, ועוד) מעשה נורא בשם רבי יוסף סופר שנתיישב בצפת בשנת תקכ"ב, וז"ל. וכשיצא הרעש (רעידת אדמה שהייתה בצפת ומירון) על הארץ בחדש חשון תקכ"ב, באו כל הישמעאלים והערלים שבאותו מקום אל הבנין של רשב"י ז"ל, והדלת הייתה סגורה (שכן לפי התיאור הזמנים ההם היה בנין הציון סגור יום ולילה כי מעט יהודים דרים במירון ורוב היושבים בעיר ישמעאלים וערלים, והמפתחות היו אצל שמש הדר בצפת שהיה בא ופותח לאחר ש'נותנים לו מה שמגיע לו' עבור זה), וצעקו כולם – 'רבי שמעון, רבי שמעון, מאחר שאתה אדם גדול בעולם וחשוב, וגם שמענו מפי אבותינו מחשיבותך, וגם בעינינו אתה חשוב – פתח פתחך, ומיד נפתחה הדלת מאליה, והלכנו כולם לפניך, וגם בני ביתם ונשיהם ניצלו, ולא היה להם היזק כלל. ועכשיו הוא (רשב"י) חשוב בעיניהם מאד ביותר.

כשהיה רעש שני (ב' כסלו) ברחו כולם, יהודים וערלים וישמעאלים לבנין של רשב"י ז"ל ככפעם הראשונה, וכשבאו קרוב לשם ראו כולם שהבנין כולו הגביה והתנשא למעלה, וקפץ באוויר כמו אדם – מלמטה למעלה ומלמעלה למטה, והכיפה שמלמעלה של הבנין התחלקה לשני חלקים, לחצאין, והיו פתוחים לשנים, כיוון שראו זאת נפלה חרדה גדולה עליהם ונתחלחלו מאד, ופתחו כולם וצעקו 'רבי שמעון, רבי שמעון, אם הבנין שלך כך הוא, מה יהא סופנו...' וזה היה יותר מחצי שעה, ואחר כך שקטה הארץ, שקט הרעש, ועמד הבנין על מקומו. הכיפה של מעלה שנחלקה לשני חלקים נתחברה יחדיו כבראשונה ולא היה היזק כלל. והאנשים שבאו לשם ראו הנס הגדול בזה הבנין, בחוץ ובפנים, (ובדקו) אם יש איזה סימן או איזה חריץ בבנין ולא נמצא כלל שום סימן או סדק בחומה שהיתה כבראשונה, עכ"ל. נמצינו למדים שבמקום הלז – מקום מנוחת התנא האלוקי רשב"י אין כלל שעבוד ל'דרכי הטבע', ואם כל מציאות הבנין שעל הציון למעלה מטבע העולם הוא, כ"ש לכל הבאים להתפלל בו, שבוודאי תפרוץ ישועתם מחוץ לגדרי הטבע, ויוושעו בכל מיני ישועות וברכות עד בלי די – כי כמה ניסים יארעו שם. ואם ניסי ניסים נעשו עבור 'ישמעאלים וערלים' על אחת כמה וכמה שייעשו ניסים ונפלאות כל אחד ואחד מזרע ישראל, ואף אם הוא מ'הפחותים' הרי פשיטא שעדיף הוא מ'הפחותים' שבפחותים...

סו. וניתן להעמיס בלשונו 'נודרים נדרים', שלא דווקא בנדרים ונדבות בממון... כי אם בקבלות טובות, שעל ידי זה נעשה 'כלי' לקבל את ברכת הרשב"י לטוב לו כל הימים. ראה נא בנוהג שבעולם, מעמידים בכל ארץ ועיר בניין גדול שמשם מעבירים את זרם החשמל (עלקטריק) והנה אפשר שיעמוד אדם בסמוך ממש לאותו הבנין וחשכה לו, לעומתו יש המקבלים 'אורה' אף במרחק גדול מאד, וההפרש ביניהם, כי הללו התחברו לאותו זרם ב'חוטים'

ועבותות (חוטי חשמ"ל) ע"כ יש בניתם אורה ושמחה.. והנמשל, אם 'יתחבר' לרשב"י ב'חבל' של אותה קבלה טובה, ויהא קשור בו ב'קשר של קיימא' - אזי תאיר לו זכותו וכוחו דרשב"י למרחק מרחקים...

סיפר בעל המעשה, אשר היה שקוע עד צווארו בחובות גדולים ל"ע, ולפני שנתיים ימים בל"ג בעומר תשע"ט, בהיותו באת"ק מירון בדרך העולה לציון הק' חשב לעצמו כי מן הראוי שיקבל על עצמו ללמוד זוה"ק, ואכן, אחר ששפך ליבו ב'מערה' ב'תחנונים ידבר רש' קיבל על עצמו ללמוד סכום גדול (720) של דפי הזוה"ק (לפי הוצאת הדפוס של מתוק מדבש) במהלך השנה הקרובה, ועמד בדיבורו [כשהוא משתדל להבין את הנגלות שבזוה"ק, ואילו את החלק הנסתר רק אמר בפיו], וראה זה פלא, מיד לאחר שלמד חצי ממה שקיבל על עצמו 'נכנס' לו 'מן הצד' סכום נכבד ביותר שהיה בזה כדי פרעון ההלוואות שלקח מגמח"ם, וככל שהתקדם בלימודו כך באה לו ההרווחה עד שנסתם ה'חור' שהיה בחשבון הבנק עם כל ההלוואות שנטל מהם, ואף נשאר לו 'עודף'...

ללמדנו על ההשפעות הנפלאות שזוכה מי ש'מחובר' לרשב"י בכל קבלה טובה שהיא, אם בלימוד הזוה"ק או בשאר לימודים, ואם בהנהגה טובה בסור מרע או בעשה טוב.

וזה תוכן מכתב אשר נתקבל מבעל המעשה - נכתב בדם ובדמע. הלה מעיד על עצמו - ברצוני לספר על עצמי - אף שקשה עלי עד מאד. אני אברך לומד בכולל חצי יום (וחצי יום עוסק בצרכי פרנסה) הנני נקרא 'חסדישע יונגערמאן' (אברך רציני וחסיד). והנה במסגרת עבודתי הוצרכתי וכו', עד שהגעתי לנסיונות קשים ומרים בעיניי 'קדושתן של ישראל', עין רואה וכו', ולא עמדתי בגבורה... ואכמ"ל, וכבר עמדתי בפתחה של 'שאל תחית'.

ביום ל"ג בעומר תשע"ט נסעתי למירון כשהנני חלול וריק מכל זיק יראת שמים, אבל רבי שמעון לכל' על כן נסעתי למירון, ועמדתי שם עם לב אבן. באמצע דברות הקודש שמעתי דיבורי קודש האומרים שעל כל איש לקבל ע"ע קבלה אחת אפי' קטנה אבל חזקה 'אויב מנעמט אויף זיך א פעקל (יראת שמים) - קען מען איבער לאזן אלע פעקלעך (צרות) ביי ר' שמעון'.

הדברים חלחלו אצלי ובבכי החלטתי באותו רגע שדי... די... סוף פסוק, מעתה אין לי כל קשר עם אותם... עד ר"ה ויהי מה, התנתקות זו לא עלתה לי בנקל, אבל בעוז ותעצומות עמדתי בזה, ולא זו בלבד אלא שגם אחרי ראש השנה המשכתי בזה.

מסיים האברך, היום אנו עומדים שנתיים ימים לאחר מכן, ומאז לא היה לי עמהם שום שיג ושיח ב"ה, היו לי הרבה נסיונות אבל הקב"ה נתן לי כח לעמוד בזה ובדומה לו. עתה בדקתי עם עצמי את מהלך השנתיים האחרונות, וראיתי, כי ב"ה מעולם היה לי פרנסה בריווח, אבל משום מה תמיד הייתי מגלגל הלוואות ברגע וכד', כעת עברתי על רשימותי, ומצאתי שההלוואה האחרונה הייתה בערב ל"ג בעומר תשע"ט, למן אותו יום לא נצרכתי ולא ליתני אפילו פרוטה אחת.

זאת ועוד בחודש שבט תש"פ 271 יום לאחר לג בעומר הנ"ל נולדה בתי שתחי' בריאה ושלימה ובלידה רגילה - כנגד כל 'נבואות' השחורות של הרופאים.

והגם שדברים אלו לא עמדו אז במחשבותיי כלל, אבל אני רואה בחוש, נטלתי על שכמי קבלה אצל רבי שמעון ורבי שמעון נתן לי הרבה יותר, בטוח אני שיש עוד הרבה טובה וברכה שלא זכיתי לשים לב עליהם ולהודות לקב"ה.

מעשה שהיה בשנת ה'תשע"ד, משפחה אחת מדרי ארה"ק שבנם הבחור כבר עמד בפרק 'האיש מקדש' זה עידן ועידנים, ועדיין לא היה נראה כי הלה יערוך בזמן הקרוב 'סיום' על 'פרק' זה, והיו עיני ההורים רואות וכלות ואין לאל ידם להושיע, ביום ל"ג בעומר נסעה אם המשפחה לאת"ק מירון לשפוך שיח לפני אדון כל, שיחיש ויושיע כבר אותם ואת בנם גם יחד בזכות התנא האלוקי רשב"י, על אם הדרך דיברה האם עם האב בפל' (סעלפאן), וכה אמרה, כי לאחרונה נזכרה שטרם הולדת בנם זה הבטיחה אצל הרשב"י שכאשר יעזרם הבורא ויוולד להם בן למזל טוב יקראו את שמו בישראל - שמעון (כסגולה הידועה לזש"ק והובאה בשבחין דרשב"י עמו' ה), ומשום מה בהגיע עת השמחה נשתכח הדבר מליבם, ונקרא שמו בישראל 'זעליג', ומי יודע אם ענין זה הוא המעכב את הזיווג...

מיד נדברו ההורים עם מורם ורבם - אחד מהרבנים החשובים פה בארה"ק, יעץ להם הרב שבבוא האם לפני המלך בהיכל הקודש במירון תזכיר הבטחה זו, ותאמר שם שהרי הם מוסיפים זה כעת את השם 'שמעון' לבנם, ומעתה יקרא שמו בישראל 'שמעון זעליג', וכדי שלא לעורר רעש מיותר ב'קריאת שם' (בפרט בבחור במצב כזה), על כן בשבת הבעל"ט יעלה הבחור ב'עליה לתורה' ושם יקראהו הגבאי - 'יעמוד הבחור שמעון זעליג בן...', ואף יעשה

באר הפרשה - ל"ג בעומר

תפלות' סח (נדפס בקובץ שומר ציון הנאמן שנת תר"ג, גליון קמ"א, זמי לנו גדול כהאריז"ל זי"ע שבעצמו עלה לאתרא שיו"ל ע"י הערוך לנר באלטונה. והועתק מהעתקת כת"י השל"ה אגרות קדישא - ציון המצוינת במירון, כמו"ש מוהר"ח וויטאל זי"ע ב'שער הכוונות' (שער ו' ענין ל"ג בעומר), ענין מסעו בשנת שפ"ח) סט.

לאחר מכן 'מי שבירך... הוא יברך את הבחור שמעון זעליג... בעבור...', ובוה יבוא הענין על מקומו בשלום, וכך עשתה האם, כשאך למותר להוסיף כמה דמעות שפכה כמים בציון הקדוש, שיחוס ה' וירחם עליהם.

בשבת שלאחר ל"ג בעומר התפללו הבחור ואביו בביהמ"ד שהם רגילים בו, ובעת קריאת התורה הכריז הגבאי, 'יעמוד הבחור שמעון זעליג ב"ר...' מיד אחר התפילה ניגש אחד המתפללים ששמו 'זעליג', ושאל את הגבאי מדוע קראת לבחור 'יעמוד הבחור שמעון זעליג', מעולם ידעתי ששמו 'זעליג' בלבד, אמר לו הגבאי וכי מה אכפת לך, כך אמר לי אביו ששמו כן, אמר לו האברך - הבט נא וראה, בתי בגרה והיא בעידן ה'שידוכים', וזה מכבר אמרתי לעצמי, בחור כמותו הייתי רוצה לקחת לחתן לבתי, אלא שעד עתה חשבתי כי שמו כשמי - זעליג, והרי הננו מקפידים על צוואת רבי יהודה החסיד (ג) שלא להשתדך כששם החותן כשם החתן, אבל אם שמו אינו כשמי אלא אף 'שמעון' שמו, אם כן, אין מתאים לי לקחת לחתן יותר מבחור זה... ותוך כמה ימים (לפני שבת הבאה) נגמר הדבר בכי טוב.

ואין הדברים אמורים דייקא לענין 'שינוי השם' אלא 'שינוי מעשה'... להיות מתלמידי רשב"י ע"י שידבק באורחותיו הק', וכמו שאמר רשב"י (גיטין טז.) 'שנו מידותי' - ללמוד ממידותיו הלכה למעשה..., ועל ידי זה ייקרא שמו הק' עליו... סז. אומרים משם הרה"ק רבי מרדכי חיים סלאנים זי"ע, ממנהגו של עולם, כשיש לאדם דין בבית המשפט, יפנה מיד ל'עורך דין' (לועזר), אך לא די לו בשכירת עורך הדין עד שיגולל בפניו 'דברים כהויתן' - מה היה ואיך היה, ורק כך יהא ביד העו"ד לסדר טענותיו בפני ה'שופט'. כעין זה נמי אצל רשב"י, שהוא אכן 'עורך דין' גדול ורם ויכול לפטור אותנו מן הדין, אך עלינו מוטל לפרט לפניו את כל בקשותינו, שיפעל עבורנו כל טוב.

כתב הגה"צ רבי יהושע דייטש זצ"ל (בית הלחמי פרשת פקודי) שבימי בחרותו בשנת תרפ"ז שהה בחג הסוכות בעיר מונקאטש, וביומא דהילולא של הרה"ק ה'דרכי תשובה' זי"ע עלה לציונו יחד עם בנו הרה"ק ה'מנחת אלעזר' זי"ע. מנהגו של המנחת אלעזר היה לזמר את הפיוט 'בר יוחאי' על ציון אביו (להורות על ענין והתקשרות אביו עם רשב"י, שחיבר ג' כרכים ביאורים על התיקוני הזה"ק), וכן עשה בשנה זו ג"כ, לאחמ"כ פתח וביאר את הזמר 'בר יוחאי' שבו אנו אומרים 'אשרי העם הם לומדיך', והלשון 'לומדיך' צ"ב, כי מן הראוי היה לומר אשרי לומדי תורתך או חיבורך, ומהו 'לומדיך' שנראה כמו שהם מלמדים לרשב"י איזה לימוד, וביאר המנח"א, שהכוונה למה שהולכים בעת צרה לקברי הצדיקים לבקש מהם שיתפללו לבטל הגזירה, כי פעמים שמסתירים ומעלימים מהצדיקים את הגזירות, שהרי 'הקב"ה גוזר וצדיק מבטלה', ומעלימים מהם את הגזירות כדי שלא יבטלו, ולכן באים בני ישראל על קברי הצדיקים לקיים הם לומדיך - שהם מלמדים את הצדיק את הנעשה והנשמע בזה העולם - כי כל לבב דווי וכל ראש לחלי, להודיע לצדיקים השוכנים במרומים אלו גזירות קשות ניתכות על ראש בני ישראל חדשים לבקרים ל"ע... למען ירעישו בשמי השמים שישים דמעוטינו בנאדו ויצילנו מכל גזירות קשות ויגזור עלינו גזירות טובות ישועות ונחמות (ובזאת החל המנחת אלעזר לפרט בפני אביו באריכות את הצרות העוברות עליו).

סח. הובא בספר 'לולי תורתך' וז"ל (בשינוי), כששכב מרן הגרי"ז מבריסק זצ"ל על ערש דווי בשלהי קיץ תשי"ט דיבר בשבח מעלת התפילה במקום ציון רשב"י במירון, שכן שמע מאביו מרן הגר"ח זי"ע שאמר אין מירון ביי רבי שמעון איז א גרוסער מקום תפילה (במירון אצל רבי שמעון הוא מקום גדול להתפלל שם).

עוד מביא שם, באחד השבועות של חודש הרחמים והסליחות בשנה הנ"ל, לאחר שכל השבוע כולו היה הרב שך זצ"ל עומד רתוק לפני מטתו של מרן הגרי"ז זצ"ל, ושמע בקשה זו בעצמו מפיו, זירז עצמו במהרה לעשות רצון צדיק, וכבר מיד בליל שישי מועד בואו לביתו שב'בני ברק', עלה לישיבה דשם לאחר סדר מוסר ומעריב, ניגש להגאון רבי יוסף ליס זצ"ל וסיפר לו שמרן הגרי"ז גילה את דעתו ורצונו שיעלו מירונה להתפלל ולהעתיר בעדו שם לפני בעל הרחמים שישלח דברו וירפאהו, הלך רבי יוסף והודיע הדברים לפני רבי דוד פרנקל זצ"ל, מיד חברו להם יחדיו ארבעה עשרה גדולי תורה (אחר מהם הגה"ק בעל הקהילות יעקב שהביע את רצונו העז להשתתף בנסיעה זו) ונסעו יחדיו לאת"ק מירון, וה' הצליח דרכם שגמרו ביחד את ספר התהלים, והפצירו בבקשה רבה ותפילה וזעקה שיחוס הקב"ה על שארית הפליטה להשאיר בתוכם 'חי וקיים' את הגרי"ז.

ויהי ביום ראשון בשבת, כשחזר הרב שך לירושלים ועמד בצל קורתו ליד מיטתו, מיד כשראוהו אורו עיניו, ושאלו, נו, הייתם אצל רבי שמעון... וענהו ב'כן', כשהוא מתאר בפניו סדר הנסיעה והמשתתפים בה... וממש קרנו אור פני הגרי"ז ומאד הודה על כך (הוסיף הרב שך לומר, נס היה עמדי שנסענו, כי אם לא, מה הייתי עונה להגאון).

ט. כהקדמה לכל הסיפורים המובאים כאן, עלינו לומר כי מעשיות כאלו מתרחשים מידי יום ביומו בזכות התנא רשב"י, ודבר יום ביומו שומעים 'אותות ומופתים' שפועלים אחינו בני ישראל בציון הקודש בדברים שהם למעלה מדרך הטבע ממש, יכלה הנייר והם לא יכלו, ואטו כי רוכלא ליחשיב וליזיל. ולא באנו אלא להביא טיפה מטיפה שבים הגדול כפי ששמענו לעורר הלבבות.

שמעתי מבעלי המעשה, בשנת ה'תשע"ה אירע דבר בבית אחד מאנ"ש מק"ק 'תולדות אהרן' בעיה"ק ירושלים תובב"א, שעקרת הבית החלה (בשלהי החורף) להרגיש לחץ נורא בעיניה וראייתה נחלשה מיום ליום, בצר לה פנתה לרופאים מומחים, והללו לא מצאו את מקור מחלתה, בלית ברירה קבעו לערוך לה בדיקת סי טי (c. t.) ונקבע זמנה ביום ל"ג בעומר בבקרו של יום, באותו היום מיהרה לבית הרופא ומיד אחר עריכת הצילומים הספיקה להצטרף לקבוצת חסידי תו"א הנוסעים מירונה - כי התשובות והתוצאות של בדיקת הסי טי לא יגיעו רק לאחר עשרים וארבע שעות מעת לעת, בהגיעה למירון כמעט שלא הצליחה לראות בעיניה את ההדלקה של הרבי אלא בכתה ללא הרף בתחינה אל ה' שיאיר עיניה וירפא אותה בתכלית הבריאות, אחר ההדלקה נכנסה ל'מערה' מקום הציון של התנ"א רשב"י ובמשך דקות ספורות התפללה על מצבה הקשה... ויהי ממחרת, ותשכם האשה בבוקר והנה היא רואה כאחד האדם... גם כל הלחץ זו הדחק חלף כליל מבין עיניה. אלא שחזקה עליה פקודת הרופא שעליה לבוא לשמוע את תוצאות בדיקת הסי טי, ותתייצב האשה לפניו ובטרם פתחה את פיה לומר לו כי הכל חלף ועבר החל הרופא לומר לה כי נתגלה בצילומים שיש 'בצקת' (נפיחות) נוראה בעיניה, וחייבים בדחיפות לנתח בעיניה כי בלא זה מסוכנת היא לאבד את מאור עיניה לפתע בעודה מהלכת ברחוב העיר... אמרה לו האשה, היום בבוקר למחרת נסיעתי למירון פקח ה' את עיני, גם כל הלחץ פרח לו... ומה לעיני ולניתוח... הרופא שלא הבין את אשר לפניו, אמר לה - מכל מקום עלייך לבוא בכל שבוע להיבדק, כי לפי הבדיקה שנערכה לפני ככ"ד שעות נראית הבצקת כמסוכנת מאד, עשתה האשה כמצוותו, עד שכעבור שבעה שבועות שנבדקה בכל שבוע הודה לה הרופא כי אין כל טעם לטרוח ומעתה משוחררת היא לביתה. זאת ועוד, כי מקץ תשעה ירחים נולד לה בנה הבכור (לאחר כמה שנים מהנישואין) למזל"ט. הבט וראה אלו ניסים ונפלאות אירעו לה מרגע לרגע מחוץ לדרך הטבע, כי באותו היום הראו הבדיקות על בצקת נוראה ומסוכנת - כאן לפני רשב"י, וכאן לאחר רשב"י ששבה להיות כאחד האדם בבריאות השלימה.

עוד מעשה אספר ביודעי ומכירי מתושבי קרית מאור חיים בצפת, שבערב פסח תשע"ו אירעה תאונה נוראה, בה נדרס ילד כבן שלוש, כתוצאה מכך נזדעזע מוחו ואיבד את הכרתו והובל לבית החולים, מיד אחד החג שלחוהו רופאי בית החולים למכון שיקום בטענתם שאזלה ידם מעזור לו, והנה, כב' שבועות קודם ל"ג בעומר נסעו הורי הילד מירונה לרשב"י, שם שפכו שיח כי בכוונתם היה לערוך בשנה זו 'חאלאקע' לבנם הקטן, ועדיין הם עומדים ומבקשים שיזכו להביאו הנה כשהוא מהלך על רגליו... לא נאריך, אבל זאת אומר כי ביום ל"ג בעומר בא הילד כשהוא עומד ומהלך על רגליו וערכו בו חאלאקע, ויהי לפלא, כנגד כל 'נבואות' הרופאים ל"ע.

בליל שב"ק לך לך תשע"ז סיפר לי אברך חשוב ממשפחת 'תלמידי חכמים', על אביו הרב ש. שבחודש אדר העבר (תשע"ו) גילו הרופאים שה'מחלה' מקננת בקרבו, והוחלט לנתח אותו בנסיון להציל את חייו, כל בני המשפחה נסעו למירון (רק אברכים) ולמדו כל הדרך, ובהגיעם לציון הקודש אמרו יחדיו כל ספר תהלים בדמעות, ופעלו מיד פעלו פעולת טוב, כאשר לאחמ"כ באו לערוך 'צילום' לפני הניתוח מצאוהו נקי לחלוטין.

סיפר לי אחד מידידי הקרוב בלבנו לאת"ק מירון, ומרבה לפקוד את המקום, שאחד מעשרות המופתים אשר עיניו ראו ולא זר, בנכדו הקטן שהוריו הביאוהו מארה"ב לפני ה' שנים לקיים מנהג ה'חאלאקע', קטן זה היסב להוריו הרבה עגמ"נ ו'דאגה', מכיוון שלא התפתח כראוי, לא דיבר ולא הלך, וגם לא שלט על עשיית צרכיו, וראה זה פלא, על המטוס בדרכו חזרה ממירון לארה"ב אירעו שני ניסים כאחד... הקטן פתח את פיו וביקש מאמו שתכניסנו לבית הכסא דשם. ויהי לפלא.

סיפר לי רב חשוב מדרי ארה"ב מעשה שהיה עד לו בשנת ה'תשנ"ג, הלה היה לומד עם חברותא בכל יום כמה שעות באשמורת הבוקר. ויהי היום וערבי פסחים היה, התקשרה אליו זוגתו של החברותא, וביקשתו שיבוא במהירות לביתם - ולא אמרה לו במה דברים אמורים, בהגיעו ראה שהחברותא שוכב במיטתו חלוש וחסר אונים, ופתח

באר הפרשה - ל"ג בעומר

לספר לו, שזה עתה חזר מ'הרופא' שגילה אצלו את המחלה ל"ג באופן נורא ביותר, ואף הוסיף הרופא לומר שאין ביד הרופאים לעשות מאומה, אפילו לא בגדר השתדלות, וכל פעולה אך לריק תהיה, ובזה הוא מודיעו שלא נותרו לו יותר משני חדשים לחיות עלי אדמות. החל בעל המעשה לדבר על לבו של החולה דיבורי אמונה וטללי נוחם, לאחמ"כ הוסיף, בכל שנה הנני נוסע לעלות וליראות בל"ג בעומר למירון, בשנה זו הנך מצטרף עמי, ותראה פלאות. החולה הביט בו ממיטתו ואמר לו, וכי הבלים תדבר, כי מי יודע אם עוד אזכה להיות בהאי עלמא ביום ל"ג בעומר, הרי לפי דברי הרופאים...

אחר הפסח קנה הלה טיקעט (כרטיס טיסה) לנסיעה לארץ ישראל לקראת ל"ג בעומר, ומבית סוכן הנסיעות התקשר אל החברותא ואמר לו, הנני קונה טיקעט גם עבורך, שהרי ממילא אין לך מה להפסיד (לפי טענת הרופאים). ואכן יצאו הידידים לחוג את יום ל"ג בעומר במירון.

באותה שנה חל ל"ג בעומר במוצאי מנוחה, בליל שבת קודש פנה אל החולה ואמר לו, עתה אין כל כך דוחק ב'מערה', הבה ניכנס יחדיו ונעתיר בתחינה רבה בציון הקדוש. נכנס החולה והתיישב סמוך ונראה לציון הקדוש, ושפך את נפשו בבכי ותחנונים באמירת כל ספר תהלים מרישא עד גמירא; משסיים פנה ואמר, מרגיש אנכי שאבן גדולה נגולה מעל לבי, והנני משאירה כאן בהיכלא דרשב"י. לאחר ל"ג בעומר משחזרו לארה"ב הציעו הרופאים לנסות 'ניתוח' כלשהו - כי ממילא אין מה להפסיד, ומשפתחו את גופו של החולה נדהמו לראות שאכן, את אשר ראו - נכונה ראו, אך אין זה ה'מחלה' אלא ענין אחר לגמרי, שאינו מסוכן כלל וכלל.

'חכמים' הללו לא האמינו למראה עיניהם, על כן נטלו מעט ממה שמצאו, ושלחו אותה לכמה בתי חולים גדולים ברחבי תבל - בכדי שיבדקו האם המחלה עודנה ח"ו, או לאו. בערב חג השבועות התקשר החולה אל החברותא והתחיל לבכות בבכי רב בעודו מדבר עמו, החברותא החל מרטט בידיו ורגליו, בחששו... אך חברו נענה לעומתו, בוכה אנכי כי זה עתה נתחייבתי ב'מזמור לתודה', דכעת חזרו ה'תשובות' שאין בגופי כל זכר למחלה. ואכן האריך היהודי עוד רבות בשנים, כשבכל אותן השנים עלה מידי שנה בשנה למירון להילולא דרשב"י.

סיפר הרה"ח ר' נתנאל אייזנבאך מזקני ירושלים של מעלה מעשה שהיה בשנת תש"ט והוא עד לה, בימים ההם לא היו היהודים יכולים לנסוע מהר הצופים לשכונת מגוריהם בירושלים כי אם בשיירות שמורות ומיוחדות, ואף זה היה רק אחת לב' שבועות, באחד הימים ירה אחד מהישמעאלים ימ"ש ופגע בבחור אחד - אוד מוצל מאש שעלה לארה"ק אחר ה'מלחמה', והוא היה היחידי שנותר בחיים מתוך כל בני משפחתו שעלו על מוקדה הי"ד, ושמו 'גדליה מאיראוויטש', החץ פגע ברגלו של הבחור, אך לא היתה דרך להביאו אל בית החולים 'שערי צדק', כי לא הייתה להם שיירה כראוי. רק כעבור כמעט שבועיים ימים הוכנס הבחור לבית הרפואה.

הרופאים שבדקוהו קבעו תיכף ומיד שמחמת הזמן הרב שעבר נזדהמה רגלו באופן נורא ומסוכן, ואין ברירה אחרת כי אם לכרות את רגלו, ובכך יצילו לכה"פ את חייו. מעשה זה היה סמוך ונראה לל"ג בעומר, בהתקרב יום ההילולא קדישא אמר הבחור לסובביו, כי ברצונו לעלות 'לרגל' - לציונו הקדוש של רשב"י לכבוד ההילולא קדישא, ושם יפעל את ישועתו, סובביו דחוהו בהלוך ודחה, שהרי נסיעה כזאת רחוקה היא מהמציאות, כי בימים ההם היתה הדרך למירון ארוכה וקשה עד מאד, ובפרט שבחור זה לא היה ביכולתו לשבת כי אם לשכב, והיאך ישאוהו בשכיבה מירושלים ועד מירון וחזור חלילה, אך הבחור לא אבה להסכים לכל התירוצים, בלית ברירה שכרו החברים רכב משא גדול (טראק), הבריחו את הבחור מבית החולים, והשכיבוהו ברכב המשא כשרגלו עטופה בהרבה רטיות למיניהם, ושמו את פניהם אל עבר ציון התנא האלוקי. אחרי תלאות הדרך מצאו עצמם באת"ק מירון, בהגיעם שמה הורידו את הבחור הובילוהו עד לפני הציון הקדוש, והבחור החל תיכף להתפלל מקירות לבו, וכה זעק, 'רבי שמעון, אנא, פעל נא לי ישועה ורפואה, כי נותרתי אחד מעיר ואחד ממשפחה, כל קרובי נרצחו בידי זדים מרצחים. ואיככה אבנה בית בישראל אם יכרתו את רגלי, ולא יעמוד שם ושארית מכל משפחתי ובית אבותי'... כה שכב הבחור ובכה נוראות. אחר גמרו הניחו אותו החברים שוכב על אחד החלונות ויצאו לחצר הציון לרקידה של מצווה. אחר זמן באו כמה מחבריו אל החלון אשר הוא שוכב שם - אך. הילד איננו... עד שמצאוהו רוקד בחצר, ונשתוממו עד מאד 'כיצד הרגל'... סיפר הבחור שהגיע אליו איזה זקן... וגער בו, מה לך שוכב כאן, קום, קום וצא החצר רקוד עם עם חברך, וכן עשה... סיפור זה שמעתי מכלי ראשון מתושבי בני ברק, וכה סיפר, שבנו הקטן נפל למשכב בחולי מסוכן רח"ל, הרופאים החלו לטפל בו בטיפולים שונים וקשים, אך למגינת לבם ראו שהמחלה הנוראה מקוננת בגופו באופן קשה ביותר, וכמעט אין הרפואות משפיעות עליו לטובה, הרופאים נתייאשו והודו שאין בידם לרפאותו ולהושיעו. נשבר לב האב

באר הפרשה - ל"ג בעומר

לא

עם לבות כל בני המשפחה... כעבור כמה ימים פנו ידידי האב אליו ואמרו - עד עכשיו עשו הרופאים מה שבידם לעשות, מעתה נעשה אנו כיהודים מה שיש בכוחנו לעשות, ונתאספו כמנין מידידיו לעלות בצוותא לאת"ק מירון לקרוע שערי שמים בתפילה לרפואתו השלימה של הילד.

טרם נסיעתם פנה אליהם האב ואמר אף אני ברצוני להשתתף במסע הקודש ואף את הילד החלש עד מאד אקח עמי מכוסה בסדינים עבים - שממילא אין מה להפסיד (לגבי סכנת חייו בטלטולי הדרכים) מנסיעה זו. בבואם לפני המלך באת"ק מירון השכיבו את הילד על ספסל אצל הציון, והתחילו לומר פרקי תהלים בציבור מעומק הלב ובהשתפכות הנפש על רפואת הילד החולה והאומלל. באמצע התהלים התפתל הילד מיסוריו ובכה מאין הפוגות, כמובן שלנוכח בכיותיו נקרע לבבם של המתפללים וגברו תפילותיהם יותר ויותר בתחינה ובזעקה לפני הקב"ה בזכות התנא הא' רשב"י, וכך הוסיפו להתפלל עד שגמרו פעמיים את ספר התהלים מרישא ועד גמירא.

וראה זה פלא - פלאי פלאים, לפתע ביקש הילד 'הביאו לי מים לשתות כי צמאתי', ויהי לפלא כי מזה זמן רב לא אכל הילד ולא שתה דרך הפה כי אם ע"י תחליפי מזון בוורידיו, ואכן, מיד נתנו לו לשתות והתחיל להתחזק קימעא, משחזרו הביתה הציע האב לבדוק שוב את הילד אצל הרופא, הרופא התפלא מאד מן השינויים לטובה שהתרחשו בגופו ולא הבין איך יתכן כדבר הזה, ומיד המליץ לעשות עוד סידרת טיפולים לרפא את החולי, ולאחר זמן מה יצא החולה מכלל סכנה עד שהתהלך בחוץ על משענתו, ובסוף נתרפא כליל.

מעשה באחד מבני החבורה בעי"ת בית שמש יצ"ו בקיץ שנת תשע"ה בא בנו בקשרי אירוסין והוקבע זמן החתונה לחודש חשון תשע"ו, משקרב מועד הנישואין ולרש אין כל, הוחלט בלית ברירה שהנ"ל יסע בחודש אלול לארה"ב לזכות אחינו בני ישראל במצוות צדקה שתעמוד להם לזכות בימי הדין של תשע"ו. נפשו של האברך עגמה עליו מאד שיצטרך להתגלגל בצידי דרכים בנסיונות ברוחניות ובגשמיות בחודש נשגב זה במקום לשבת כדרכו ב'אלול' על התורה ועל העבודה, ע"כ החיש פעמיו לציון הרשב"י שם התפלל מעומקא דליבא שלא יצטרך כלל לנדוד בדרכים בחודש אלול...

אחר שפרק מועקת לבו וסיים לומר תהלים נכנס ל'קאווע שטיבל' (חדר קפה) שבחצר הציון הקדוש, והנה נפגש שם עם ידיד נעוריו הדר בארה"ב שזה עידן ועידנים לא ראהו ולא שמע ממנו, אחר ברכת 'שלום עליכם - עליכם שלום' נענה ידידו מאליו ללא כל בקשה ורמיזה מצידו, הנה שמעתי כי הינך עומד להשיא את בנך, הרי לך טשעק (צ"ק) על סך עשרת אלפי דאלער... סכום שסייע והציל את האברך, ואף ניצול מגזירת גלות, ולא הוצרך ליסע לארה"ב (האברך מוסיף שממילא לא היה מרוויח יותר מזה בנסיעתו, וכאן הרוויח גם את דמי הכרטיס שנמנעה ממנו הוצאה זאת).

שמעו נא סיפור נורא ששמעתי מבעל המעשה (מדרי ארה"ב), בשנת תשנ"ז חלתה נוות ביתו במחלה קשה כ'כבד', וסבלה ייסורים קשים ומרים במשך כחמש עשרה שנים, עד שהחליטו הרופאים כי חייבים להשתיל בתוכה 'כבד' אחר (היינו שלוקחים כבד מגוי מיד אחר מיתתו, ושותלים אותו בגוף החולה), אלא שבאותו הזמן לא היה תחת ידם 'כבד' שמתאים לה, לסוג ה'דם' שלה וכו' (כידוע שבזה צריך הכל להיות באופן מדויק). ידידו של בעל מעשה מתושבי עיה"ק ירושלים (מחשובי בני חבורתנו בירושלים) היה מחזקו בדברי אמונה ובטחון הסועדים את הלב, ואף היה משתטח על קברי צדיקים בכל עת ועונה ומעורר רחמי שמים מרובים עבור משפחת ידידו.

כה עברו עליה שנים קשות עד שבשנת תשע"ב הוחמר מצבה מאד, בערב שבת שקודם ל"ג בעומר שלח הבעל את ידידו לשבות שבתו באת"ק מירון (יש שכינו בחיבה את השבת הזאת בשם 'שבת אויפרוף', כי יום ל"ג בעומר הוא הילולא, מלשון שמחת נישואין, וא"כ שבת שלפניו כשבת עליה לתורה ייחשב) שיקרע שם שערי רחמים לרפואתה השלימה, וכך עשה, במשך כל השב"ק התחנן הלה ללא הרף במערת רשב"י לרחמי שמים.

וישמע ה' לקול תפילתו, ובאותו זמן שהלה שפך תפילות כמים באת"ק מירון אירעה תאונת דרכים (עקסידענ"ט) בניו יארק, ונהרג אז גוי ש'כבדו' היה ראוי ומתאים לחולה הנ"ל, אך דא עקא שהיו שני גויים אחרים ברחבי ניו יארק שאף הם המתינו (לפניה) זמן רב ל'השתלת כבד'. מהנהלת בית החולים ניסו להשיג את הגוי הראשון ברשימה אך ללא הועיל, ומשלא הצליחו להשיגו פנו אל הגוי השני, הלה מיהר לבוא, וכבר הכינו אותו הרופאים לניתוח (כידוע ניתוח זה הוא הקשה מכל הניתוחים ל"ע). אך משקרב הלה אל החדר המיועד, החל מרתת מאימה וחזר בו, ושב לביתו. הרופא המפורסם ד"ר בראהן שנכח בבית החולים מיהר להתקשר בעצם יום השבת (מטעמי פיקוח נפש) לאחד הרבנים העוסק בסיוע לאחינו בני ישראל בענייני רפואה - אולי יש אחד מאחינו בני ישראל הזקוק ל'כבד' - כי לא הרי הכבד כשאר האברים שיש למהר בו ככל האפשר להשתיל בגוף החדש. הרב חיפש ומצא ברשימותיו כי כבד זה

כתב ב'משנת חסידים' (סידור תפילה, י"ל באמשטרדם בשנת תקכ"ה, חודש אייר פ"א ג-ז) לפי שפסקו תלמידי ר"ע מלמות ביום זה, וסמך אז חמישה תלמידים שמהם יצאה תורה, וביניהם הרשב"י... מצווה לשמוח (ביום זה) שמחת רשב"י, ואם דר בא"י ילך לשמוח על קברו, ושם ישמח שמחה גדולה^ע, וכ"ש אם הוא פעם הראשונה שמגלה ראש בנו ומניח הפאות, שהוא מצווה^ב...
כתב הגאון רבי שמואל העליר זצוק"ל גאב"ד דעיה"ק צפת"ו בספרו 'כבוד מלכים' (בסוף הספר) ואעיד

מנהג שנהגו ישראל ללכת ביום ל"ג בעומר על קבר הרשב"י ורבי אלעזר אשר קבורים בעיר מירון בנוודע, ואוכלים ושמחים שם, ואני ראיתי למורי ז"ל שהלך שם פעם אחת ביום ל"ג בעומר הוא וכל אנשי ביתו וישב שם שלשה ימים הראשונים של השבוע ההוא... והה"ר יונתן שאגי"ש העיד לי שבשנה הראשונה קודם שהלכתי אני אצלו ללמוד עם מורי ז"ל, שהלך עם בנו הקטן שם עם כל אנשי ביתו, ושם גילו את ראשו 'במנהג היהודי'^ע, ועשה שם יום משתה ושמחה.

מתאים לחולנית זו, מיהר הרב להתקשר אל בני המשפחה, והנה על פי דרך הטבע לא היו עונים לו על הטלפון בעצם יום השבת קודש, כי לא היו עונים רק לטלפון שראו כי הוא מ'בית החולים' המיוחד שבמאנהעטען (מנהטן), ולא מבארא פארק - מקום מגורי אותו הרב שליט"א, אך כעת משהתקשר הרב הרים אחד הפעוטות את הטלפון בטעות גמורה ושמעוהו מודיע על הכבד על כן מיהרו לביה"ח ונצלו חייה.

ביום שני שאחרי שבת זו - בטרם נתקדש ל"ג בעומר בעולם שחל ביום חמישי באותה שנה, כבר עמדה החולה כשהיא מהלכת על רגליה בבריאות השלימה. ויהי לנס.

ע. טעם נחמד למנהג זה שמעתי מכ"ק אדמו"ר מטשערנאביל שליט"א ממעשה שהביאו בגמרא (מעילה יז.) 'פעם אחת גזרה המלכות גזירה, שלא ישמרו את השבת, ושלא ימולו את בניהם, הלך רבי ראובן בן איסטרובלי וסיפר קומי (פירש"י גילח השער שעל מצחו, והניח השער של אחירו כעין בלורית שהעכו"ם עושין, כדי שלא יכירו בו שהוא יהודי), והלך וישב עמהם לבטל בחכמתו את הגזירות, אמר להם (ר' ראובן) מי שיש לו אויב יעני או יעשיר, אמרו לו יעני. אמר להם, אם כן, לא יעשו מלאכה בשבת כדי שיענו, אמרו טוב אמרת, ובטלו הגזירה. חזר ואמר להם מי שיש לו אויב יכחיש או יבריא, אמרו לו יכחיש, אמר להם אם כן ימולו בניהם לשמונה ימים ויכחישו, אמרו לו טוב אמרת ותבטל הגזירה על המילה. אחר זמן הכירה המלכות ש'יהודי' בא ובערמה ביטל את הגזירות, מכיוון שכן החזירו את כל הגזירות לקדמותם, אמרו החכמים, מי ילך ויבטל הגזרות, ילך ר' שמעון בן יוחאי שהוא מלומד בנסיים, יצא לקראתו 'בן תמליון' (שד, ששמו כר, ושאלם) רצונכם אבוא עמכם, בכה ר' שמעון ואמר, מה שפחה של בית אבא (הגר המצרית) נזדמן לה מלאך שלש פעמים, ואני לא פעם אחת, יבא הנס מכל מקום, קדים הוא על בברתיה דקיסר (הקדים השד טרם הגיע רשב"י לשם, ונכנס לבתו של הקיסר), בהגיעו לשם אמר רשב"י - 'בן תמליון צא, בן תמליון צא', מכיוון שקרא לו רשב"י יצא השד והלך לו, אמר להם המלך, בקשו ככל אשר תאוהו נפשכם, הכניסו אותם לגנזי המלכות כדי שיוכלו לקחת מה שהם חפצים, לאות הכרת הטוב שהצילו את בתו של המלך, מצאו שם את 'איגרת גזירה' זו, נטלוה וקרעוה. ומכאן, שמעלה מיוחדת היה לרשב"י שביטל בכוחו את הגזירה כשהוא לבוש בבגדי היהודים ואף שערותיו עמדו לו כיהודי... זכר לדבר, עושים 'חלאקה' לילדי ישראל במירון, שהרי גזיזת השערות מתוך הזהירות ב'לא תקיפו פאת' היא היא סימן היכר שבין בני"ש לשאינם בני"ש, ויש בזה זכר לנס הגדול שנעשה בכוחו של רשב"י בימים ההם.

וכבר אמר הגה"צ רבי יעקב מאיר שעכטער שליט"א (לקט אמרים ח"ב עמוד דש) וז"ל. כי הרי רשב"י הבטיח כי לא תשכח מפי זרעו (שבת קלח:), ולכן בתחילת חינוך הילדים כשמכניסים אותם לתלמוד תורה אז הוא הזמן הנכון להביאם אל רשב"י, כמי שאומרים הלא הבטחתם שלא תשכח התורה מפי זרעו, הנה הבאנו לכם איפוא את זרענו המיועדים להכניס לחדרי תורה, שזכותכם תגן שלא תשכח התורה מפייהם.

עא. ואף התנא רשב"י בכבודו ובעצמו יוצא לקראת העולים על ציונו ושמח בשמחתם, כידוע דבר המעשה שסיפר הרה"ק משינאווא זי"ע (ששמע בעת ביקורו בארה"ק) שפעם אחת רקד האריז"ל ותלמידיו בחצר הציון הק' ביום ל"ג בעומר ורקד עמהם איזה זקן גבוה משכמו ומעלה, ואחר הריקודים גילה האר"י שהזקן היה רשב"י בכבודו ובעצמו (עיי' טעמי המנהגים כל אריכות הדברים שרקד עם האר"י וה'חרדים' יחדיו).

עב. ובכלל, ידועים דברי הזוהר הקדוש (בא לח.) על הפסוק (שמות לד כג) שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני האדון ה' - מאן פני האדון ה' דא רשב"י, ואף שהדברים עמוקים, מכל מקום חזינן כאן כי ענין העליה לרגל' שכהיום שחרב הבית אין בידינו לקיימו, עדיין שייך לדידן בעליה לציונו של התנא האלוקי רשב"י.

אמנם גם מי שאינו זוכה לעלות וליראות באהרא קדישא מירון, מכל מקום יש בידו לפעול בכל מקום שהוא נמצא, כי גדול וקדוש היום לארזינו לקבל תפילתנו ולשמוע שזועתנו בזכותא דרשב"י, וכמו שאמר רשב"י יכול אני לפטור את כל העולם כולו מן הדין - אף מי שאינו בנמצא אצלו^ע, עוד אמרו (פסחים נא:): 'כדאי הוא רבי שמעון לסמוך עליו בין בפניו בין שלא בפניו'^ע. והרבה צדיקים קדושי עליון שבארצות הגולה פעלו גדולות ונצורות בהאי יומא^ע,

אני כי בילדותי שמעתי פה מרבני קשישאי רבני הספרדים אשר אבותם ראו וסיפרו להם כי הרה"ק ר' חיים בן עטר (ה'אור החיים) זי"ע היה פעם בהילולא פעיה"ק צפת, ובשעלה למירון והגיע לתחתית ההר שעולים משם אל 'המקדש', ירד מהחמור והיה עולה על ידיו ועל רגליו, וכל הדרך היה גועה כבהמה וצועק - היכן אני השפל נכנס למקום להבת שלהבת, קוב"ה וכל פמליא של מעלה הבא, וכל נשמות הצדיקים שמה. ובעת ההילולא היה שמה שמחה גדולה.

ידוע כי רבים נהגו לקיים מימרא זו כפשוטה, ועולים להשתטח על ציון הקודש 'שלוש פעמים בשנה', ונהרא נהרא ופשטיה.

וכה כתב ה'חרדים' בהקדמת ספרו, אמר המחבר, בהיות חברים מקשיבים אצל ציון רשב"י, עוסקים באמרותיו אמרות טהורות כדרכנו פעמים בשנה מעת לעת ומפקידה לפקידה...

עג. הרה"ק מבעלזא זי"ע היה מבקש מאנשיו שהיו נכנסים לבקש ברכת הדרך בטרם נסיעתם למירון שיזכירוהו שם לטובה, אמנם, פעם נענה ואמר לאברך שלא נסע (וטעמו ונימוקו עמו) 'ר' שמעון'ס קדושה איז אום מיט אום' (קדושת רבי שמעון מגיעה לכל מקום ולכל עבר), וללמדנו כי 'בשעת הדחק', כשאי אפשר ליסע לרבי שמעון אזי עלינו להאמין בקדושתו של רבי שמעון, ויבקש בזכותו גם ממקומות המרוחקים ביותר (בקודש פנימה ח"ב עמ' שסג).

עד. לעת זקנותו של הרה"ק ה'אמרי חיים' מויז'ניץ זי"ע השתוקק מאוד לנסוע למירון קודם ראש השנה, באמרו שעומדים לקראת יום הדין, ומוכרח הוא לקחת את ה'לויער' (עורך דין) המומחה והגדול ביותר שיוציא לצדק דיננו, אמנם הגבאים הפצירו בו מאוד לבל יסע עקב חולשת גופו, עד שאמר שישאלו את בנו הרה"ק ה'ישועת משה' זי"ע שכיהן אז כרב שיכון ויז'ניץ, גם הוא פסק ש'אסור' לרבי לנסוע עד מירון, אז 'קיבל' האמ"ח את ה'פסק', כי אמר שצריך לשמוע בקול ה'מרא דאתרא... ותחת כן נסע לירושלים להתפלל בכותל המערבי. לאחר מכן עלה לבית נכדו כ"ק אדמו"ר מסלונים שליט"א לנוח מעט, והגיע הרה"ק ה'נתיבות שלום' זי"ע לדרוש בשלומו ולברך ולהתברך לקראת ראש השנה, פתח האמ"ח וסיפר לו שרצה מאוד לנסוע למירון עד שגזר עליו המרא דאתרא שלא ייסע, נענה לו ה'נתיבות שלום' בלשון הגמ' (פסחים נא:): 'כדאי הוא רבי שמעון בן יוחאי לסמוך עליו בפניו ושלא בפניו', שמח האמ"ח בדבריו ומיד הוסיף כי אצל רבי שמעון תמיד נחשב 'בפניו', כי איתא בזה"ק (ח"ב לח). 'מאן פני האדון ה' דא רשב"י...'

עה. לאחרונה נתקבל בידינו מכתב, בו מספר בעל העובדא מעשה נפלא בו תבין עד כמה כדאי רשב"י לסמוך עליו אף שלא בפניו (אף ממרחק), וז"ל, בל"ג בעומר תשע"ט לא זכיתי לעלות להילולא דרבי שמעון עקב חולה שהיה לי בתוך ביתי והייתי מאוד שבור מזה, עמדתי בחלון ביתי ושרתי בדמעות בר יוחאי עם כל עמך בית ישראל, בשבת קודש שלאחר מכן שהיה בשלושת הימים (שלאחר יומ"ד) קראתי בגליון באר הפרשה בו היו סיפורים נוראים בגודל ר' שמעון וההילולא והיכולת לפעול ישועות אף מרחוק, לקחתי ספר תהילים התיישבתי בחדר שני בביהמ"ד ואמרתיו בבכיות ספר רביעי וחמישי והתפללתי שהכוח ר' שמעון יפעול לי מרחוק, וכיוונתי בליבי שהנה אני עומד על ציונו ומשתטח וודאי פועל ישועה גדולה.

למחרת השבת פניתי לאיזה עסקן רפואי ותיניתני לפניו, כי בצרה גדולה אני ודרשתי כבר ברופאים בכל העולם ולא מצאתי מרפא למחלה הקשה, תוך כדי שיחה עימו עלה רעיון בדעתנו לפנות לרופא מומחה בתחום אולי משם תגיע הישועה, אף שכבר פניתי לכל גדולי המומחים בעולם ולא מצאו דרך לרפואה. וכך הווה, בתוך שבוע ישבתי אצלו בחדר וברוך השם נמצא הדרך לטפל במחלה, והעניין עלה על דרך המלך. והיה לנו ברור שמיד אחרי ל"ג בעומר והתפילה זכינו לישועה עין בעין.

וכיו"ב ידועים סיפורים ומעשיות לרוב, כי כוחו דרשב"י הוא למעלה מן המקום, וממליץ טוב בעדנו ביכל העולם כולו, העיד בפני הגה"ח רבי מאיר יהודה העלד שליט"א שאחד ממכיריו מתושבי עי"ת מאנרא יצ"ו, החליט לקיים הסגולה הנודעה שרבים כבר נושעו על ידה להבטיח שאם יעזרהו הקב"ה בזכותיה דרשב"י ובקרוב יולד לו בן זכר

באר הפרשה - ל"ג בעומר

על אף שהיו רחוקים ת"ק פרסאות ממקום אש להבת שלהבת^ע.
 ובפרט אם ילמדו מאמרי רשב"י^ע המפורזים בש"ם או בזוהר הק', כי בזה נחשב להם השתטחות על הציון ממש (מאור עינים ישמה לב מס' שבת) ע"ח.
 אור זרוע לצדיק - העלאת האור לכבוד התנ"א רשב"י
 נהגו בני ישראל לדורותיהם בכל התפוצות לערוך שמחה רבה וצהלה ביום זה בהדלקת משואות של אור^{עט}, ואף היו נוהגים (בכמה מקומות) להשליך בגדים אל תוככי האש^פ, לשורפם ליקרא דרשב"י^{פא}, ועל ענין

ייקרא שמו בישראל 'שמעון', ואכן הלה שלא זכה ליסע לארה"ק הבטיח בל"ג בעומר תשע"ט ממעונו שבמנרא את ההבטחה, ובחודש טבת תש"פ כבר זכה להכניס את בנו 'שמעון' בבריתו של אברהם אבינו.
 עו. מעשה נורא התרחש בארה"ב בשנת תשע"ג, בתחילת השנה הושיבו השלטונות כמה יהודים יראים ושלמים בבית האסורים, מחמת איזה עניין שהוא. אחד מהאסורים היה יהודי שנהג לעלות מפעם לפעם במשך ימות השנה וק"ו בל"ג בעומר לאת"ק מירון, גם עתה משנתפס רצה ליסע מיד לארה"ק למירון לבקש רחמים לביטול הגזירה, אך השלטון כבר עיכב בעדו מלצאת את גבולות ארצם, ושלח את בנו שימהר ליסע לאת"ק מירון, וכן עשה הבן. על כולנה הצטער היהודי צער רב, ולא פסיק פומיה מלהתאונן שמעודו לא החסיר מלעלות להסתופף בצילא דרשב"י, ועתה בשנה זו הרי הוא נתון בכבלי בית האסורים ולא יוכל ליסע למירון (כי הושיבום שם לזמן ארוך). נענה אחד הבנים ואמר לו דרך נחמה, אכן בשנה זו אינך יכול ליסע לרשב"י, אך ברור לי שרשב"י בוא יבוא אליך, והיו דיבוריו נראים כחוכא ואיטלולא.

בהגיע שבת ערב ל"ג בעומר (שחל ביום א') ישב היהודי בכלאו, ומירר בבכי מרוב השתוקקותו לשהות בצילו דרשב"י, וכפי שהגדיר זאת ה'יושב' כל קירות בית האסורים היו רטובים באותו שבת מדמעות. ואכן, במוצאי מנוחה פרצה שריפה בבית האסורים, או אז - 'בקעה מצאו' היהודים ה'יושבים' - והחלו לרקוד סביב לשונות האש ושוררו 'בר יוחאי... תורתו מגן לנו... היא מאירת עינינו... הוא ימליץ טוב בעדינו אדוננו בר יוחאי'. למחרת היום הודיעו להם מטעם השלטון כי עקב השריפה הרי הם משוחררים לביתם, וראו הכל שלא זו בלבד שרבי שמעון הגיע אל תוככי בית האסורים, והביא להם אבוקה לרקוד בשמחה, אלא אף גם זאת הוציאם מן השביה.

שמעתי מבעל המעשה הי"ו, שלפני כמה שנים 'נתפס' בידי שוטרי המלכות על שעבר על חוקי המדינה, הללו אסרו אותו תחת מסגר ובריח, ובמשך כמה שבועות המתין לגזר דין שישיתו עליו השופטים, למותר לציין שבני משפחתו פעלו ועשו כל מיני השתדלויות שבעולם כדי לשחררו, אולם כל העסקנים אמרו שלפי הנראה אין מנוס משיבה בבית האסורים למשך כארבעה שבועות לכל הפחות, והימים 'ימי הספירה' היו, בהגיע ליל ל"ג בעומר נזכר ביומא דהילולא של רשב"י, ופרץ בדמעות שלישי ובכה מאין הפוגות על מצבו הקשה, וידר נדר לאמר, שאם יהיה אלוקים עמו ויצילו מן הבור הזה בזכות אדוננו בר יוחאי יסע למירון כדי להודות לה' על חסדיו המרובים שגמל עמו, ואכן לא עבר זמן רב ולפתע נכנס אחד משומרי בית האסורים וצויה עליו להתלוות אליו, ולתדהמתו שחרוהו על אתר... בעצם היום הזה הופיע האיש בביתו הניח כמה ממטלטליו והודיע לבני הבית כי אצה לו הדרך לעלות מירונה, בני משפחתו ניסו לדבר אל לבו שלא יעשה כן, כי מן הנראה הינו עייף ויגע מכל אשר עליו בשבועות האחרונים, אולם הוא לא שמע אליהם, והודיעם שעליו לקיים נדרו, להודות ולהלל להשי"ת על הציון המצויינת באתרא קדישא מירון, ואכן בשמחה ובששון הגיע לציון הקדוש ושהה שם עד למוצאי ל"ג בעומר, כשהוא מודה להקב"ה בשבח ושירה על כל החסד שעשה עמו.

עז. וכך כתב הגה"צ רבי אשר זעליג מרגליות זצ"ל 'מי שהוא מחמת אונס וחולשה וקשה לו לעלות למירון ביום ל"ג בעומר, או הדר בחוצה לארץ, ילמוד בזה הספר מאמרי רשב"י, וישמח במקומו בשמחת הילולא דרשב"י, ויוושע גם כן'.

עח. ועד כמה יכול אדם להתרומם על ידי העסק בתורתו של רשב"י - יתבונן בעצמו שהרי אין איש בדורנו שיעלה על דעתו שבבואו לעולם העליון יושיבוהו בהיכלא דרשב"י, ואילו כאן בזה העולם, הרשות נתונה בידי כל אחד להיכנס להיכל קדשו של רשב"י, על ידי שילמד מאמרותיו ויהגה בדבריו הק'.

עט. בספר 'בקודש פנימה' (ח"ב עמוד שסב) מביא שהרה"ק מהר"א מבעלזא זי"ע ציווה בליל ל"ג בעומר להדליק הרבה נרות לכבוד נשמת רשב"י, על השולחנות ועל כל אדני החלונות (בשונה בשאר ימי הילולא שלא היה הקהל מדליק מלבד בז' אדר).

באר הפרשה - ל"ג בעומר

לה

עומדים נשמות האבות הק' אברהם יצחק ויעקב וכל הקדושים עמהם^ג.

אתה הוא מושיענו בזכות אדונינו בר יוחאי, תורתנו מגן לנו הוא ימליץ טוב בעדנו, אב הרחמן ירחם עלינו וישפיע עלינו דור ישרים מבורך, פרנסה ברוחה, והוא יחמול עלינו ועל עוללנו בהילולא דבר יוחאי, ולעולמי עולמים.

זה כבר חיבר הגה"ק רבי שמואל העליר זי"ע רבה של צפת את חיבורו 'כבוד מלכים', בה מציין שכן היה מנהגו בקודש של ה'אור החיים' הק' זי"ע ועוד.

וכן הובא בספר 'אלף כתב' (אות תרפד) 'עוד הגיד (מו"ה מענדיל ליטמאן מעיה"ק צפת ת"ב) שהאור החיים הק' בכה כל ליל ל"ג בעומר בעת הדלקה בהילולא, ועמד מרחוק באמרו, האיך אנש אל הערפל אשר שם

פ. יש מהצדיקים שנהגו להשליך אל אש היקוד את ה'כיפה' שמעל לראשם, וכך אף נהג כ"ק אאדמו"ר זי"ע ואביו הרה"ק רבי משה מרדכי זי"ע. מעשה שהיה בירושלים עיה"ק בימי הרה"ק רבי דוד בידערמאן מלעלוב זי"ע, בחור מבני ירושלים שנטרפה דעתו עליו ל"ע, ואחד משגינותיו היה שללא הרף היה משליך את ה'כיפה' מעל ראשו. נכנס אביו אצל ר' דוד'ל ותינה בפניו את מר מצבו של בנו, ויהי בימים אחדים לאחר חג הפסח, בהגיע זמנו של ר' דוד'ל לצאת בשיירות בדרך הארוכה בואכה מירון, קרא לאביו של הבחור, ואמר לו שיצטרף לשיירתו יחד עם בנו. משך כל הדרך סבל האב מרורות בבושות נוראות מזה הבן, שבכל 'הפסקה' שעשו על אם הדרך היה הבחור בורח ונעלם, והיו צריכים לחפש אחריו, וכהנה וכהנה. עד שבעזהשי"ת הגיעו בשעה טובה ומוצלחת למירון. בעת ההדלקה על גג הציון, ניגש ר' דוד'ל אל הבחור והוריד מעל ראשו את כובעו ואת הכיפה, את הכובע השליך למטה, ואילו את הכיפה השליך אל תוככי לשונות האש. והנה, ברגע זה הניח הבחור את ידו על ראשו והתחיל לצעוק 'א קאפל א קאפל' (הבו לי כיפה לכסות ראשי), וישתוממו כל העם, בראותם כי הבחור נהפך לאיש אחר ודעתו חזרה אליו, כי זה עידן ועידינים שלא שמעו מפיו איזה דיבור כאחד מן הישוב, ולא עוד אלא שבו בדבר שקלקל - שזרק תמיד את הכיפה, בו בדבר תיקן - שזעק הבו לי את הכיפה.

ולנו יאמר, שלא דווקא ב'שטים' וחסרי דעה' מדובר כאן, אלא כל אחד ואחד ושגינותיו שלו... אפשר לו לשורפם באשו של רשב"י. ומכאן ואילך יצליח דרכו.

פא. ונביא כאן מעשה נפלא שנשלח ב'מכתב' בשנת תשע"ז. וכה כתוב שם, מעשה שהייתי עד לכך אות ומופת שאירע בזכותא דרשב"י בל"ג בעומר, לפני יותר מחמישים שנה, בשכונת הורנשטיין בירושלים, בעת הדלקת המדורה ע"י חסידות באיאן.

שנה לפני אותו ל"ג בעומר נפצע אחי אנושות בתאונת דרכים בנסיעתו מצרפת לשווייץ, כשהרכב בו נסע וישב ע"י הנהג, התדרדר במורד הר גבוה עד לתהום. בחסדי שמים הזעיקו עוברי הדרכים את אנשי ה'הצלה' שהוכרחו לחתוך את דפנות הרכב ע"מ לחלץ ממנו את הנוסעים שהיה גופם דחוק בתוך הרכב. הללו הובילוהו לבית החולים, שם היה נתון לחסדי גויים 'נוצרים' שונאי ישראל (אין כאן המקום להאריך ב'נסיונות' שעברו עליו כאיש יהודי חרדי בודד ויחיד במצב נורא...) בחסדי ורחמי שמים נחלץ האח לאיטו ממצב סכנה עד שהיה 'מציאות' ואפשרות להעבירו לשווייץ - קרוב לבני משפחתו וצאצאיו.

עברה שנה, ולקראת פסח זכה לעלות לארץ הקודש עם ב"ב ומשפחתו לחוג את חג המצות בא"י, ונשארו שם לזמן ארוך. השמחה בין בני המשפחה גאתה וגדלה - לראותו חי וקיים ומדדה על רגליו בעזרת קביים (אחרי שרופאים מומחים גדולים מאד החליטו בחדשים הראשונים אחר התאונה, שכדי שהוא ישאר בין החיים חייבים לכרות את שני רגליו ל"ע).

בליל ל"ג בעומר הביאו את אחי להדלקה הנ"ל, והנה, אחר שזקני החסידים יצקו שמן והעלו את להב האש, מתוך שירה ושמחה וריקודים - לכבוד התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי... לכבוד התנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי... והנה, אחי העומד לידי כשהוא נשען על הקביים, ואף אני תומך בו, ולפתע... הוא אומר לי בלשון נחרצת, הנה אנוכי הולך וזורק את הקביים לתוך המדורה... אף אני עניתי לעומתו בקול נחרץ ותקיף - שלא כדרכי - ח"ו, אל תעשה כן. אבל, בטרם סיפק בידו להשיב לי, אזר אחי אומץ, התקרב בכוחות עצמו ללהבות האש, כשאני ממחר אחריו - מתוך אחריות, ועד שקרבתי אליו נשתתקו כלי הזמר בראותם איך שהוא באמונתו התמימה זורק אחד מהקביים אל האש... ובתוך כדי דיבור זורק גם את השני בכח לא לו ללשונות האש אשר אכלום בין כמה רגעים, ונאבדו שני הקביים מן העולם. ומיד החל בכוחות אדירים להשתמש ברגליו ולהלך בהם - אף שלפי דעת הרופאים הם היו רפויים מבלי שיהא יכולת לרפאותם, ועד היום הינו מהלך כאחד האדם...

באר הפרשה - ל"ג בעומר

והאמת נאמר, אף שאם היה נמלך מתחילה לא היו מורים לו לעשות כן, אבל זאת למדנו על תוקף וחוזק האמונה בכוחו דרשב"י שמעמיד את האדם על רגליו. אגב, אותו יהודי הבטיח ליושב במרומים, שכשיתרפאו רגליו ירקוד בהם לשמח חתנים בחתונתם - ועד היום ההבטחה מתקיימת ברגשות הודיה.

פב. הרה"ק האדה"ז מסאדיגורא זי"ע היה מדבר בגדולת ה'הדלקה' על גג הציון (שאביו הרה"ק מרוז'ין זי"ע קנה את זכות ההדלקה לו ולזרעו אחריו), והיה אומר ששמונים אלף נשמות יש להם תיקון בעת ההדלקה.

הרמ"מ ראב"ן מתאר באופן נפלא ב'מסע מירון' את כל סדר ההילולא (שנת תרמ"ח) שהיה נוכח אז במירון, ובסוף דבריו כתב, וז"ל. גם שמן זית כ"א קנה ויצוק לתוכו - לכבוד התנא, אז נגשו המדליקים (את ההדלקה על גג הציון) ברגש שמחה וטוב לב, וידליקו מטפחת משוחה בשמן, וישליכו אל אגן השמן. וכל העומדים - בעינים צופיות עומדים, מקווים לאור. ויהי ברגע הראשונה בצאת שביב אש, כעלות הלהב, וירונו העם ותבקע הארץ לקול הרנה והשמחה, לא ראיתי ואבותי לא סיפרו לי לשמע אוזן הנהייתה כמוהו. ומקובל הוא ביד יושבי ארצנו הקדושה כי נשמת התנא האלוקי רשב"י תתנוסס על הדלקתו. אז לקחתי את גליון רשימת שמות קרובי ואוהבי... התפללתי, בקשתי ותחנתי בעדם כי יגן עליהם זכות התנא הקדוש להאיר נרם בשפע והצלחה בגופם ונפשם.

